

parlament

bkk. 5./ összeült ... 15. folyt./ 11

a szerkesztőségek figyelmébe!

Javítás a bkk. 5. / összeült./ számú hírlímkre. a 11. folytatás felülről számított 6. sorának végén a szöveg helyesen: ..a tanulók 30 százaléka 14 éves koráig...

a 13. folytatás utolsó bekezdésének 6. sorának végén a szöveg helyesen: ..növelte az agy forintnyi nemzeti jövedelemre...

a 14. folytatás első bekezdésének / az energiapolitikai irányelvek.../ 5. sorától a szöveg helyesen: ...az energiagazdálkodás hatékonyságának növelésére, a szénhidrogének kutatását, termelését és forgalmazását viszont inkább fekezi, semmint ösztönzi néhány .../mti/

- 52 -

20.05/szb

ke

MTI.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti b e l f ö l d i h i r e k

1969. július 3.

bb 1. „királyi csempék,,

vid-kz/mné szb -cz

1969. július 3.

Ujabb ásatásokat végeztek az elmúlt hetekben nyírbátorban az egykori báthory várkastély helyén. több reneszansz emléktárgy került felszínre. Legértékesebbek közülük azok a kályhacsempék, amelyeket Zsigmond, v. László és Mátyás király címei díszítenek. Ugyanekkor szent Pétert, szent Györgyöt és Mózeszt ábrázoló csereptöredékeket is találtak. /mti/

--

bb 2. nyár a csiliben

1 ol/mg szb -cz

1969. július 3.

A nyári hónapokban is mozgalmas az élet a vasas művelődési központban, a pestszécsi csiliben. sok, komoly érdeklődésre számot tartó rendezvény, kulturális megmozdítás, változatos műsor szerepel az elkövetkező hetek programjában. július 14-én kezdődik például a csili filmklub nagy nyári sorozata, a „dal-tánc szerelem,,. egyebek között bemutatják a florentin kalap és a Broadway melody című filmeket, valamint több régi magyar siker-produkciót is levetítenek.

az Astra bábegyüttes jelenleg csehszlovákiában képviseli a magyar amatőr bábművészetet, a nemzetközi bábszövetség chrudini fesztiválján. hazatérte után az együttes készül a bécsi nemzetközi bábfesztiválra, ahol babits „jónás könyve,, című művének bábszínpadai feldolgozásával szerepel.

a szórakozni vágyó fiatalok az augusztus 19-én megrendezésre kerülő alkotmány-bálon reggelig táncolhatnak, ezenkívül minden szombaton és vasárnap táncesték lesznek.

a csili irodalmi színpada sem tart nyári szünetet. Kovács András „extázis 7-10-ig,, című dokumentumfilmjének forgatókönyve alapján készült műsorát vasárnap délelőttként pódiumi játék formájában mutatja be a kulturális otthon kerthelyiségében.

/folyt.köv./

ke

-1-

bb 2. /nyár a... 1. folyt./-szb

Énisoron kívül még egy vidám nyári összeállítás is készítenek. Nyáron is működik az uttoró klub, hetenként egy alkalommal találkoznak a vakációzó diákok, közösen strandolnak, kiránduláson vesznek részt. tanulni is lehet: nyári balett-előkészítő és a német nyelvű gyermekfoglalkoztatás indul, ezenkívül korrepetáló tanárok foglalkoznak nemcsak az általános és középiskolás, hanem az ipari tanulókkal is. /mti/

bb 3. nyílik a kínai mézelőfa

vid-ká szb -cz

1969. július 3.

Szombathely peremkerületében, a kámoni arborétumban, a védett ritka növények élő muzeumában nyílik a kínából származó hovénia dulcis nevű mézelőfa. az arborétumban egy hatvan és egy huszéves szép példány diszlik.

a méhészek különösen nagy figyelemmel kísérik a virágzást, mert a mézelőfa virágai az akáccal hasonló értékűek. a szombathelyi állami erdőgazdaság és a kertészeti vállalat csemetekertjeiben évek óta foglalkoznak a mézelőfa szaporításával, s már többtízezer darabot ültettek el keléd, gerce és borgáta községek határában. /mti/

bb 4. kristálytisza strandviz - vízcseré nélkül

vid-kz szb -cz

1969. július 3.

a strandfürdőkre is „betört”, egyik különleges gyártmányával, az újrendszerű vitzisztítókkal a tatabányai szénbányák vitzisztító és dúsító berendezések gyára. először az oroszországi strandfürdőn szereltek fel egy nagyteljesítményű vitzisztítót, rövidesen pedig a pesterzsébeti és a kőszegi szabadtéri strandokon adnak át ilyen szűrőberendezést. Üzembehelyezésükkel régi gondot oldanak meg. pesterzsébet és kőszeg is vízszegény település, s emiatt mindig problémát okozott a medencék vízének folyamatos cseréje. a homokszűrős rendszerű tisztítók viszont éjjel-nappal „kiszolgálják”, a strandokat: a medencékből a vizet folyamatosan felszívják és kristálytisztán juttatják vissza, így lényegében egész szezonban vízcseré nélkül a higiéniai követelményeknek megfelelő tiszta vízben fürödhetnek a strandolók. a tatabányaiak a „deta”, elnevezésű homokszűrős berendezéseket több találmány hasznosításával, a feltalálókkal közösen tervezték és alakították ki. gyorsan felállíthatók, hatásfokuk kitűnő, felépítésük is, üzemeltetésük is lényegesen olcsóbb, mint a hagyományos vitzisztítóké. /mti/

..

-2-

bb. 6. videoton-volkswagen kooperáció

vid-kz/mné/gy/cz

1969. július 3.

autóvilágítási kapcsolók gyártására kötött kooperációs szerződést a székesfehérvári videoton rádió- és televízió gyár az nszk-beli volkswagen művekkel, a volkswagen cég által megadott minták alapján a videoton ajkai gyárában készítik azokat a speciális kapcsolókat, amelyek nemcsak az országuti világítást, a stopplámpát és a műszerfalat kapcsolják, de egyidejűleg a műszerfal világításának erősségét is szabályozzák, a magyar gyár eddig 20 000 kapcsolót szállított a volkswagen műveknek, de máris újabb 40 000-et csomagolnak az nszk-ből érkezett különleges formátadákba, a szerződés szerint a videoton az idén együttesen negyedmillió kapcsolót szállít, de mint már szó van róla, jövőre ennél is többet rendel a volkswagen művek. /mti/

bb. 5. komplex bányahatósági vizsgálat az algyői olajmezőn

vid-ká/gy/cz

1969. július 3.

az algyői medencében, komplex bányahatósági vizsgálatot tartanak július 7-én és 8-án az országos kőolaj- és gázipari tröszt, valamint a szolnoki kerületi bányaműszaki felügyelőség szakemberei. a kétnapos szemlén tüzetesen megvizsgálják a szegedi üzem területén dolgozó furóbrigádok, termelő egységek munkáját, a műszaki előírások, a biztonsági és balesetvédelmi rendszabályok betartását. /mti/

bb. 7. gáztűzhely export az ndk-ba

vid-ká/gy/hk

1969. július 3.

automatikus gyújtólángbiztosítóval, és sütő hőfokszabályozóval ellátott gáztűzhelyek szerelését kezdték meg a lampart zim salgótarjáni gyárában a német demokratikus köztársaság számára. a korszerű tűzhelyekből az év végéig ötvenezer darabot exportálnak a konzumex külkereskedelmi vállalat közvetítésével, mintegy nyolcvanöt millió forint értékben. /mti/

11.00/gy

- 3 -

11²⁰/gy

ut

bb. 8. mhsz tanácskozás alsógödön

vid-gö/ká/gy/cz

1969. július 3.

a magyar honvédelmi szövetség budapesti vezetősége csütörtökön tanácskozást rendezett az mhsz alsógödi iskolájában, amelyen részt vettek a fővárosi szakszervezeti népművelők, ismeretterjesztők, a kerületi tanácsok népművelési osztályának vezetői, a művelődési házak igazgatói, valamint az mhsz kerületi és nagyüzemi titkárai. szász domokos ezredes megnyitóját követően katonaimre az mszmp budapesti bizottságának titkára tartott előadást a hazafias és honvédelmi nevelés időszerű kérdéseiről./mti/

..

bb. 9. súlyos közlekedési balesetek a fővárosban

1 fe/lk/gy/cz

1969. július 3.

az elmúlt 24 órában több súlyos közlekedési baleset történt a fővárosban. simon jános 25 éves lakatos, pilisvörösvári lakos személygépkocsijával nem adta meg az elsőbbséget a 13. kerületben a váci ut és a vízfogó ut torkolatában és járművel ütközött egy motorkerékpárral. ez utóbbinak vezetője, buzgó sándor 22 éves autószerelő és tyukodi györgy 15 éves segéd munkás súlyos sérülést szenvedett. hasonló okból történt karambol az 11. kerületben a karinthy frigyos utca és a budafoki ut kereszteződésében. kertész lászló 25 éves műszerész motorkerékpárjával ütközött össze egy személygépkocsival, mert elmulasztotta az elsőbbség megadását. kertészt a mentők súlyos sérüléssel szállították kórházba.

szabálytalan helyen ment át az uttesten az 1. kerületben a fő utca és a szilágyi dezső tér kereszteződésében juhász ferenc 23 éves műszerész és egy személygépkocsi elütötte. a fiatal ember súlyos sérülést szenvedett.

deák csaba 6 éves gyermek figyelmetlenül szaladt át az uttesten a 7. kerületben a dembinszky utcában és egy személygépkocsi elütötte. a kisfiút a mentők súlyos sérüléssel szállították kórházba.

farkas antal 23 éves gépkocsiveető motorkerékpárjával szabálytalanul előzött és a 13. kerületben a victor hugo utca és a rajk lászló utca kereszteződésében ütközött össze egy tehérgépkocsival. a motoros súlyosan megsérült./mti/

11.15;gy

.. 4 -

ur

1120/6p

bb. 10. sajtótájékoztató a szépművészeti muzeumban az ermitázs francia képeinek tárlatáról

t ol/lk/gy/cz

1969. július 3.

a leningrádi ermitázs francia gyűjteményének világviszonylatban is elismert és méltatott darabjaiból nyílik kiállítás szombaton a budapesti szépművészeti muzeumban. a 17. századtól a 20. századig működött legjelentősebb mesterek alkotásaiból rendezett tárlatot csütörtökön sajtótájékoztatót ismertették az újságírókkal.

1954 és 1968 között kilenc külföldi kiállításon szerepeltek az ermitázs francia festményei, a többi között párizsban, bordeaux-ban, berlinben, drezdában és tokióban. a budapesti kiállítás anyagát úgy válogatták össze, hogy a francia festészet legjelentősebb mestereinek korszakokra jellemző műveivel ismerkedhessen meg a magyar közönség. a legrégebbi alkotás a 17. század 40-es éveiben készült mesteri életkép, louis le nain „látogatás a nagyanyánál”, című vászna, a legújabb pedig pablo picasso ugynevezett „kék korszak”, belső alkotó korszakának két reprezentatív darabja./mti/

..

bb. 11. ismét megélné a balatoni idegenforgalom

vid-kz/gy/cz

1969. július 3.

a hét közepén visszatért a nyár a balatonra. csütörtökön már a főszezonra jellemző forgalom volt a nyaralótelepeken. a balaton törzsközönsége a hűvösebb, esősebb időben sem vesztette el a kedvét. a külföldiek közül is többezren vártak türelmesen a nyár visszatérére. csütörtökön újabb csehszlovák és osztrák autókavarányok futottak be a tó part idegenforgalmi központjaiba. újból megélné a kempingek látogatottsága. a nemzetközi táborokban általában 8-10 ország turistái tartózkodnak. a szállodákat is beleértve, a hét közepén 23 országból fogadtak külföldi turistákat.

a napfényes időjárás kedvezőbb hangulatot teremtett az uttorok és diáktáborokban is. a kiránduló program után most ismét visszatért a strandidény: csütörtökön már csaknem nyolcvanezren fürödtek a 20 fokra felmelegedett vízben./mti/

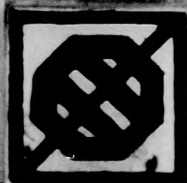
..

12.35/gy

- 5 -

1240/6p

ur

bb. 12. tizenkétmillió forint utépítésre szombathelyen

vid-kz/gy/cz

1969. július 3.

tizenkétmillió forintot fordít ebben az évben a szombathelyi városi tanács új utak építésére, s a meglévők karbantartására, felújítására. a város közutrendszerének végleges kiviteli tervével összhangban az idén a perint pataktól a turista-szállóig terjedő szakaszt építik meg. a kilenc méter széles uttest a csomópontban tizenkilenc méterre bővül, s kétszer két forgalmi nyomból és lassító sávból áll majd. az építést megkezdték, s az utszakaszt november 7-én adják át a forgalomnak. hozzáfogtak a turista-szállónál egy száz gépkocsit befogadó parkolóhely kialakításához is./mti/

bb. 13. „vasarely és modern grafikák 1969., - „csendes., megnyitó a szépművészeti múzeumban

1 oL/lk/gy/cz

1969. július 3.

szombaton délelben, minden külön ünnepélyesség nélküli „csendes., megnyitó lesz a szépművészeti múzeum grafikai termében. a „vasarely és modern grafikák 1969., című kiállítás kapui tárulnak fel az érdeklődő közönség előtt. első alkalommal kerül bemutatásra az a rendkívül érdekes grafikai anyag, amelyet victor vasarely ajándékozott a szépművészeti múzeumnak. a 118 lapnak csak egy része szerepel a tárlaton, azok a művek, amelyek legjobban képviselik a művész sajátos felfogását, különböző alkotó módszereit, fejlődési periódusait.

vasarely művészetén kívül a tárlat más, mai modern törekvéseket is bemutat a múzeum legújabb grafikai szerzeményeiből.

vasarely - eredeti nevén vásárhelyi viktor - pécsi születésű és stílusának alapelveit magyar festőktől nyerte. mesterének kassák lajost, moholy-nagy lászlót, bortnyik sándort vallja. későbbi korszakában teljesen elszakad a tárgyi ábrázolásától, előfutára s egyik megteremtője lesz annak a művészeti irányzatnak, amely „op art., néven az utóbbi időben világszerte ismertté vált a művészetben és köznap életben egyaránt.

a múzeum új grafikai szerzeményei közül picasso litografiáját, továbbá holland, lengyel és amerikai művészek munkáit láthatja a közönség. a kiállítást a tervek szerint hat hétig tartják nyitva./mti/

12.40/gy

WT 13¹⁰/Gp

- 6 -

bb. 14. megjelentek a gabonaszállító karavánok a szolnok megyei országutakon - üzemben a gabonafelvásárló vállalat szériató berendezései

vid-kz/gy/cz

1969. július 3.

szolnok megyében az őszi árpának már több mint 30 százalékát learatták, elcsépezték a kombájnok. a közös gazdaságok a betakarítással egyidőben teljesítik szerződésben vállalt kötelezettségeiket: megjelentek az országutakon a gabonaszállító karavánok. a gabonafelvásárló és feldolgozó vállalat raktáraiba csütörtökig több mint 150 vagon őszi árpa került. az ezer vagonos nagy szolnoki tárházban a tiszasülyi, a csataszögi, a besenyszögi és a tiszajenői tsz-ek szállították be az idei első új termést. megkezdődött az átvétel törökszentmiklós és jászberény körzetében is. a csapadékos időjárás miatt a takarmánygabona nedvességtartalma a megengedettnél nagyobb. ezért a tárolóhelyeken üzembe helyezték a szárítóberendezéseket. a buza kombájnaratására a hűvösebb időjárás miatt csak július közepe táján kerül sor. a termés lényegesen jobbnak ígérkezik a tavalyinál, huszonhárom ezer vagon buza felvásárlására számítanak, öt-hat ezer vagonnal többre mint az elmúlt évben. a nagymennyiségű termés fogadására minden előkészületet megtett a gabonafelvásárló és feldolgozó vállalat. a buza egyrészt a tsz-ekben tárolják, mintegy ötezer vagon kenyérgabona elhelyezésére pedig szabadtéri, biztonságos tárolókat alakítottak ki./mti/

bb. 15. leállt a gyár - egyszerre nyaralnak a tatal cipőgyár dolgozó i

vid-kz/gy/cz

1969. július 3.

az alföldi cipőgyár tatal üzemében csütörtökön leállt a munka. több mint 600 dolgozója egyszerre kezdte meg szabadságát. a gyárat a karbantartók szállták meg. alaposan „nagyító,, alá vesznek minden egyes berendezést: átvizsgálják a futószalagokat, kicserélik a gépek hibás alkatrészeit, megnagyobbítják a szabászati műhelyet. mire munkatársaik visszatérnek, valósággal ujjávarázsolják a gyárat. a termelést őszi-, téli cipők gyártásával folytatják. főként kis szériákat készítenek. az idén már eddig annyiféle modellt gyártottak, mint máskor háromév alatt. jóminőségű, keresett cipőkből 2 600 párat készítenek naponta./mti/

12.50/g

- 7 -

WT 13¹⁰/Gp

bb. 17. időjárásjelentés

gy/

1969. július 3.

a meteorológiai intézet jelenti csütörtök délben:

időnkénti felhősödés

nyugat- és közép-európa nagy részén még csendes, száraz, az évszaknak megfelelő hőmérsékletű az idő. az óceáni légtömegek egymást követő hullámai ma reggel elsősorban a szovjet-unió európai területének északi felén okoznak erősen felhős, szeles, sokfelé esős, változékony időjárást. ukrajna déli vidékein szórványos záporok, zivatarok voltak.

hazánkban szerdán elsősorban a déli, délutáni órákban volt jelentősebb felhőképződés és így országszerte 11-15 óras napfénytartamot mértek. a keleti országhatár közelében fekvő tiszabecsen zivatar volt. a hőmérséklet napközben 24-28 fokig emelkedett, ma hajnalra 10-15 fokig hűlt le a levegő.

délelőtt általában derült, csendes idő volt. a hőmérséklet 11 órára elérte a 24-27 fokot.

budapesten szerdán a hőmérséklet napi középértéke 21,1 fok volt, 0,5 fokkal alacsonyabb a sokévi átlagnál.

ma 12 órakor a hőmérséklet budapesten 25 fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 765 milliméter, alig változik.

a balaton vizének hőmérséklete siófoknál 11 órakor 20,3 fok volt.

várható időjárás péntek estig: változó mennyiségű felhőzet, szórványosan elsősorban északon fellépő záporral, zivatarral. mérsékelt, változó irányú szél, zivatar idején átmeneti szél-élénkülés. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 11-16, legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken 24-29 fok között.

a duna vizállása 328 centiméter./mti/

..

13.20/gy *le 14/15*

- 8 -

14.20/cp

bb 18 eltemették barcs sándorné kenéz mártát

k fe/lk bh -oz

1969. július 3.

csütörtökön az óbudai temetőben nagy részvét mellett kísérték utolsó útjára barcs sándorné kenéz mártát, a magyar távirati iroda elhunyt munkatársát. a szeretet és a kegyelet virágaival borított navatainál barátai, munkatársai nevében hegedüs daniel, a magyar távirati iroda szakszervezeti bizottságának titkára mondott búcsubeszédet./mti/

bb 19. elutazott a balkáni folklór feszt váltra a gyulai körös nemzetiségi együttes

vid/kz bh -oz

1969. július 3.

a gyulai körös nemzetiségi együttes csütörtökön jugoszláviába utazott. az ohridban rendezendő népitancok és népdalok ii. balkáni fesztiválján vesz részt a jóhírű együttes tíz napot tölt a jugoszláviai városban. műsorában a magyar táncművelés gyöngyszemei mellett román, szlovák és német nemzetiségi táncok és dalok szerepelnek. a magyar együttes első fellépése vasárnap lesz az ohridi színpadon. az együttes később a viharok és a hajduság nemzetiséglakta vidékén is bemutja fesztivál-műsorát./mti/

bb. 16. a társadalmi tulajdon megkárosításáért háromévi szabadságvesztés

vid-kz/gy/cz

1969. július 3.

a szolnoki járásbíró ítéletet hozott fülöp istván 37 éves kecskeméti lakos bűnügyében. a vádlott a szolnok megyei állami építőipari vállalatnál dolgozott, mint anyagkönyvelő. kihasználva az ellenőrzés lazaságát, sorozatosan meghamisította a bérelszámolási lapokat. fiktív nevekre kiállított munkalapokon szolnokon százhuszonegy, kunszentmártoni munkahelyeken százötvenkettő, mezőturon pedig ötvenöt olyan vagon kirakását tüntette fel, amelyeket nem raktak ki, viszont az érte járó munkabért elszámoltatta. a jogtalanul felvett pénzt a saját céljaira fordította. tetteivel csaknem nyolcvanezer forint kárt okozott a társadalmi tulajdonban. a bíróság fülöp istvánt háromévi szabadságvesztésre ítélte./mti/

..

14.43 bh

- 9 -

le

bb. 20. Uzérkedésért, csalásért négyévi szabadságvesztés

vid-kz/gy/cz

1969. július 3.

Juhász Lajosné 30 éves miskolci lakos, bár mint női fodrász havonta háromezer forint körül keresett, különböző bűncselekményeket követett el azért, hogy költséges életmódjához pénzt szerezzen. A fodrászat egyik vendégének elmesélte, hogy nemrégiben elcserélte budapesti lakását miskolcra, s azt állította, hogy férjének is van a fővárosban lakása, amit szintén cserélni, illetve értékesíteni akarnak. A vendéget, aki egyébként kereskedelmi dolgozó volt, érdekelte a lakás, s annak megszerzése reményében - juhásznő kérésére - több alkalommal pénzt adott a nemlétező lakásra. Az ügy hosszú ideig húzódott. Juhásznő különböző ürügyekkel, többek között azzal, hogy tanácsot dolgozót kell jutalmaznia, s újból és újból pénzt csalt ki. Így - az egyébként kiskeresetű asszonytól - mintegy negyvenezer forintot vett fel. Ezen túlmenően elhíresztelte magáról juhásznő azt is, hogy külföldről csomagokat kap, s azok egyrészt értékesíti, vendégeitől nylon ingekre, pulóverekre, lastex-nadrágra több ezer forint előleget vett fel. A lakáshoz hasonlóan természetesen ezekből sem lett semmi.

A miskolci járásbírósa Juhász Lajosné többrendbeli csalásért, uzérkedésért, sikkasztásért mint visszaesőt négyévi börtönben letöltendő szabadságvesztésre ítélte, a közügyek gyakorlásától hat évre eltiltotta, s a tizenháromezer forint vagyoni előny megfizetésére kötelezte. A lakásügy károsultját - kötelességességére irányuló hivatali vesztegetésért - háromhónapi felfüggesztett - szabadságvesztéssel sújtották. Az ítélet nem jogerős./mti/

bb. 22. diákok a vörös hadseregben

ke fe/lk/gy/cz

1969. július 3.

- címmel a hadtörténelmi intézet és a múzeum - a polgári demokratikus forradalom és a magyar tanácsköztársaság 50. évfordulója alkalmából - július 6-án, vasárnap 11 órakor előadást rendez. A témáról Kiss Sándor tudományos munkatárs tart előadást a Tóth Árpád sétány 40. szám alatt a 2. emeleti előadó teremben. /mti/

14.45/gy

- 10 -

bb 21. országos hagyma-ankét makón

vid/kz bh -cz

1969. július 3.

makón, a korona szálló nagytermében csütörtökön országos hagymatermesztési tanácskozást rendeztek csongrád-, békés- és bács-kiskun megye mintegy 200 szakemberének részvételével. Megjelent az anketon dr. erdei ferenc akadémikus, a hazafias népfront országos tanácsának főtitkára és dr. komócsin mihály, a csongrád megyei pártbizottság titkára is. A vitaindító előadásban dr. tompa béla, a kém kétfázisú osztályának vezetője hangsúlyozta, hogy a magyar hagyma régóta keresett cikk a világpiacon: a harmincas években átlagosan 20.000 tonnát exportáltunk évente, tavaly viszont már több mint 70.000 tonnát vásároltak külföldi partnereink. Nemcsak a mennyiség növekedésében mutatkozik különbség, hanem abban is, hogy az utóbbi esztendőben a hagyma ötvenhatvan százalékban szárítva kerül ki az országból.

A tanácskozáson felszólaltak a konzervipar és a külkereskedelem képviselői is. Elmondották, hogy külföldön a szárított hagyma iránti kereslet még tovább növekszik. A szárított áru előnye, hogy kis helyen elfér, megőrzi eredeti tulajdonságait, veszteség nélkül tárolható és ami ugyancsak fontos, az ára stabil, alig változik. A magyar szárított vöröshagymát a tengerentúli országokban: kanadában, az egyesült államokban és japánban is fogyasztják. Örvendetes, hogy feldolgozás szempontjából a hagymájól „házasítható”, a fűszerpaprikával. A két tájnövény egymás szomszédságában terem a dél-alföldön. Az itt lévő paprikafeldolgozó üzemeket a paprika beérése előtti holt idényben - júliustól szeptemberig - vöröshagyma szárítással hasznosíthatják.

A tsz-ek vezetői a tanácskozáson kérték a tudományos kutatókat, hogy olyan hagymafajtákat nemesítsenek, amelyek a meglévőknél nagyobb termőképességűek, de a betegségekkel szemben olyan ellenállóak, mint az ismert makói fajták. Erre azért is szükség van, mert 1975-re 30 százalékos hozamnövekedést szeretnének elérni. /mti/

bb 24. husz vagon zöldáru heves megyéből - piacon a szántó földi paradicsom és paprika

vid-kz/mné bh -cz

1969. július 3.

A napfényes idő meggyorsította a zöldségfélék érését. Hatására gyors ütemben növekszik a felhozatal az ország egyik legfontosabb kertvidékéről, heves megyéből. Csütörtökön a vidék termelői mintegy 20 vagon árut adtak piacra. Uborkából, zöldbabból, főzőtökből többször annyit szállítottak, mint az előző napokban. A mátraalján szedik a málnát, a ribizkét és a korai sárgabarackot. A tarna-menti termelősövetkezetek csütörtökön először szállítottak szántó földi paprikát és paradicsomot, s úgy számítják, hogy a hét végén nem darabszám, hanem kilóra árusíthatják. /mti/

15.10 bh

15.40

- 11 -

bb 23. megkezdtek a rudabányai dolomit szállítását

vid-kz/mmébh -cz

1969. július 3.

Jóminőségű, kohászati célokra is alkalmas dolomitot találtak az elmúlt évben rudabánya környékén. a geológusok az eddig feltárt dolomit vagyont mintegy 8-10 millió tonnára becsülik. első vevője érdekes módon nem a kohászat, hanem a borsodi vegyikombinát lett. a gyárban ugyanis, műtrágya alapanyagként, évente nagymennyiségű dolomitot használnak fel, s ezt eddig a távolabb fekvő pilisvörösvárról szállították. az új lelőhely közelsége lehetőséget ad a szállítási költségek nagymérvű csökkenésére. a vegyikombinát az idén 25.000, jövőre pedig 70.000 tonnát vásárol a rudabányai dolomitból, melynek kitermelésére gépesített külszíni bányát nyitottak. az új bányából csütörtökön indították útnak az első szállítmányt kőszinbarcikára./mti/

bb 25. ultrarövidhullámu rádióval irányítják a kombájnokat

vid-kz/mmé bh -cz

1969. július 3.

a mezőkeresztesi aranykalász termelőszövetkezet határába települt ki csütörtökön az mhsz borsod megyei szervezete, rádiós szakosztályának egyik egysége. a hat rövidhullámu adó-vevő készülékkel felszerelt osztag központja a gazdaság vezetőinek közelében helyezkedik el, öt rövidhullámu készülék pedig a kombájnok mellett foglalt állást. így állandó összeköttetést tartanak a központ és a gépek között: mind a gépek helyváltoztatását, mind pedig az esetleges üzemzavarok percek alatt közlik az intézkedésre jogosult vezetőkkel. a rádiós csoport egészen a termés betakarításig fenntartja „aratási ügyeletét”, „hasonló szolgálatot szerveznek más gazdaságokban is. a kezdeményezésnek az a körülmény ad jelentőséget, hogy ezen a vidéken - borsod megye mezőkövesdi járásában - a termelőszövetkezetek határa oly nagy kiterjedésű, hogy az egyes táblák gyakran másfél-két óra járásnyira fekszenek a központtól, ami megnehezíti az üzemzavarok gyors megszüntetését./mti/

15.15 bh

llé
15.12

- 12 -

bb 26. tartósra igérkezik a kellemes idő

i tz/mg bh -cz

1969. július 3.

amint wissy károly, a központi meteorológiai intézet tudományos munkatársa csütörtökön délután elmondotta, az elmúlt 24-48 óra alatt egész közép-európa időjárásában határozott javulás következett be. a csapadékosabb, nedvesebb óceáni eredetű levegő kelet-európára helyeződött át és helyébe délnyugat felől szubtrópusi levegő érkezett fölénk. így a london-varsó-kijev vonaltól délre általában csendes, napos, száraz, nyáris idő alakult ki, csupán szórvaosan és főleg délután előforduló záporokkal. a hőmérséklet ezen a területen elérte, sőt meg is haladta az az évszaknak megfelelő értéket. ettől a vonaltól északra viszont továbbra is az óceáni nedves levegő egymást követő hullámait áramlanak be, változó, többfelé szelős, csapadékos időjárást okozva.

házánkban csütörtökön délelőtt, sőt már az azt megelőző éjszaka sem volt csapadék. a legalacsonyabb hőmérséklet éjszaka 7-14 fok között alakult ki, koradélutánra viszont a felmelegedés elérte a 24-28 fokot.

ez a kellemes nyári időjárás meteorológusaink szerint egyelőre vendégünk marad. péntek estig nappali felhőképződés várható, legfeljebb egy-két helyen záporral, zivattal, mégpedig elsősorban a délutáni órákban. a legalacsonyabb hőmérséklet éjszaka előreláthatólag 11-16 fok között lesz, a legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken eléri a 24-29 fokot.

szintén jót ígér a távolabbi előrejelzés. hétfőig a legalacsonyabb hajnali hőmérséklet 12-17 fok között, a legmagasabb nappali hőmérsékletek pedig 24-28 fok között lesznek. öt millimétert meghaladó csapadék az ország területének 30 százalékán várható./mti/

-. -

bb 27. háromszáz kombájn a duna-tisza közli gabonaföldeken

vid/ká/bh -cz

1969. július 3.

az aratási idény megkezdése óta csütörtökön volt az első teljes munkanap a duna-tisza közli gabonaföldeken. a harmat felszáradása után háromszáz kombájn „rajtolt”, a határban. az őszi árpán kívül megkezdődött a rozs betakarítása is. a süppedős talajokon, az összekuszált gabonákat kézikaszával kell rendrevágni. a legutóbbi jelentések szerint több mint 30 ezer holdnyi területen dől meg a gabona.

a tartókon megjelentek a szántótraktorok és ismét munkába álltak a vetőgépek. kihasználva a csapadékos időjárást, mintegy 30 ezer holdnyi területen hasznosítják másodvetéssel a gabonaföldeket. kiskunmajsza és jászszentlászló környékén már ki is kelt a másodnövény./mti/

1555 bh

llé
17.12

-. -

- 13 -

bb 28. sorozatban készül a hordozható magneto fon

vid/kz bh -cz

1969. július 3.

a budapesti rádiótechnikai gyár kecskeméti telepén - ahol hat féle magneto font gyártanak - szalagra került a legújabb típus: a hordozható magnó. a kazettás rendszerű, kétsávos - mindössze 2,5 kilogramm súlyú, és hat centiméter magas - új készülék teleppel és villamoshálózattal egyaránt működik. szalagjain hatvan perces műsor „tárolható”, a legújabb „magnócsalád” iránt nagy az érdeklődés. a német demokratikus köztársasággal kötött hosszulejártú kereskedelmi megállapodás szerint már az idén 25 ezerre érkezett exportmegrendelés. itthon előreláthatólag szeptemberben kerül az üzletkebe. irányára: 2.500-2.600 forint./mti/

bb 29. uránvároshoz,, fiatalítják,, öreg szomszédját a szigeti-városrészt pécsett

vid/ká bh -cz

1969. július 3.

pécsett nagyszabású városrekonstrukció bontakozik ki a történelmi belvárost és a modern uránvárost összekötő szigeti-negyedben. mintegy hétszázötven elavult, szanálásra ítélt lakás helyén a negyedik ötéves terv végéig tizenötezer embernek otthont adó, szép városrész épül fel. jelenleg az első útemen dolgoznak a kivitelezők. a bontás után keletkezett hatalmas romtéren egymás után húzzák fel az ötszintes sávházakat és a tizemeletes panel toronyépületeket, amelyekbe az idén csaknem kilencszáz, jövőre pedig további ezer család költözik.

pécsett itt valósulnak meg először az új városszerkezeti elképzelések, például a gyalogos és járműforgalom elkülönítése. az észak-déli irányú, ugynevezett belső utcákban csak gyalogos forgalom bonyolódik le. az árkádos épületekből kialakított „sétáló”, utcákban fényes áruházak, szolgáltató egységek sorakoznak majd. ezáltal az utóbbi években jogosan reklamált egyhangú városkép helyett változatosabb, élénkebb, vagyis,,városiasabb, arculatot adnak az új modern lakónegyednek is. a rendezési terv szerint a szigeti-városrészben az egyes életkorok igényeinek figyelembevételével, differenciált zöld-területet alakítanak ki, így például játszó és pihenőparkot, grundot és sportpályákat. az utaknál a párhuzamos közlekedés zavartalanúsága céljából autóbusz-öblöket és elválasztó sávokat létesítenek./mti/

- 14 -

16.25. bh

17.2

bb 30. a szot elnökség és a kisz kb közös pályázata fiatal mérnököknek, közgazdászoknak és technikusoknak

1 pr/hné szb -cz

1969. július 3.

hazánk felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából a szot elnöksége és a kisz kb intéző bizottsága pályázatot hirdet az iparban, építőiparban, kereskedelemben, közlekedésben és a mezőgazdaságban dolgozó fiatal mérnökök, közgazdászok és technikusok részére. az országos pályázat célja, hogy a fiatal műszakiak és közgazdászok szakmájuk sajátos formában is részt vehessenek a jubileumi évforduló tiszteletére kibontakozó szocialista munkaverseny-mozgalomban. a pályamunkáknak a népgazdaság érdekeit kell szolgálniuk: a műszaki fejlesztéssel, az automatizálással, számítástechnika alkalmazásával, a minőség javításával, a munka- és üzemszervezéssel, a helyi tartalékok feltárásával, a balesetmentes és egészségre ártalmatlan munkafeltételek megteremtésével, a vállalati feladatok gazdaságos megoldásával.

a pályázaton azokkal a szakdolgozatokkal lehet részt venni, amelyek a szaktanács elnöksége és a kisz kb intéző bizottsága által meghirdetett „kiváló ifjú mérnök, közgazdász, technikus, -mozgalom kapcsán 1969-ben készülnek, s szerzőik saját vállalatuknál elnyerik a „kiváló” címet. a vállalati értékelés után a legjobb pályamunkákat - az értékelő javaslattal együtt - a budapesti, illetve a megyei kisz-bizottságokhoz kell eljuttatni. a szakdolgozatok országos pályázatára - 1970 január 15-ig - azok a pályamunkák küldhetők be, amelyeket a budapesti szakszervezeti tanács és a kisz budapesti bizottsága, illetve a szakszervezetek megyei tanácsa és a kisz megyei bizottságai közös elbírálás alapján a legjobbaknak ítélnék meg, s alkalmazhatóságukat, gazdaságosságukat a vállalatok igazolják, felhasználásukra kötelezettséget vállalnak.

a pályázatokat iparáganként 4 000, 3 000, illetve 2 000 forinttal, arany-, ezüst-, illetve bronz fokozatu emléklappal, valamint elismerő oklevéllel jutalmazzák. az országos műszaki fejlesztési bizottság, az országos tervhivatal és az illetékes minisztériumok a céljait legjobban segítő pályamunkákat különdíjakban részesítik. az országos bíráló bizottság javaslataira a helyezett pályamunkák legszínvonalasabbjai doktori értekezés alapjául is szolgálhatnak. /mti/

..-

16.40/szb

-15-

16

bb 31. börtönből a vádlottak padjára - egyszerre három helyen
indult büntető eljárás egy garázda fiatalember ellen

vid/kz bh ócz

1969. július 3.

egyszerre három bíróságnak adott munkát balogh józsef,
többszörösen büntetett előzetű kisvárdai lakos. a 22 éves se-
gédmunkás ellen szinte azonos időben indult büntető eljárás kis-
várdán, vácoth és tatabányán. mindez akkor derült ki, amikor a
tatabányai városi bíróság előtt lopás miatt kellett volna ba-
loghnak megjelennie, de nyoma veszett. országos körözést adtak
ki ellene, s végül is a váci börtönben akadtak rá. itt ugyanis
a váci járásbíróság társadalmi tulajdon elleni vétség miatt
más fél évi börtönbüntetésre ítélte a fiatalembert, s ennek
letöltését kezdte meg. a tatabányai tárgyalásra börtönből ve-
zették elő, s a tatabányai városi bíróság 2 és fél évi szabadság-
vesztésre ítélte, mert meglopota a munkásszálláson szobatársait,
baloghnak ezzel még nem ért véget tárgyalás-sorozata, mert a
kisvárdai bíróság rövidesen a korábban elkövetett garázdaságáért
vonja felelősségre./mti/

-. -

bb 32. a vasutbiztonság társadalmi feladat is- vasutas szakszer-
vezeti tanácskozás szombathelyen

vid-kz/mné bh -cz

1969. július 3.

négyszer akkora forgalom bonyolódik a máv vonalain jelen-
leg, mint a felszabadulás előtt. a vonatok naponta tizezrek utaz-
nak, a szerelvények milliós értékeket szállítanak, ezért az ember-
és üzemvédelem nemcsak belső üzemi, hanem a vasut speciális
jellegénél fogva társadalmi feladat is - hangoztatták a vasuta-
sok szakszervezete szombathelyi területi bizottságának csütörtöki
ülésén. a tanácskozáson, melyen résztvett szabó Antal, a vasuta-
sok szakszervezetének főtitkára is, a továbbiakban rámutattak,
hogy nyugatmagyarországon - a szombathelyi máv igazgatóság terü-
letén - 300 biztonsági megbízott felelős a 16.000 vasutas dol-
gozó és az utasok, továbbá a szállítandó áruk biztonságáért. a
munkavédelmi felügyelők száma megközelíti a 100-at. ennek elle-
nére még mindig gyakoriak az üzemi balesetek. az év elejétől 12
baleset történt, s ebből 3 halállal végződött, s ez körülbelül
azonos a múlt év hasonló időszakában történt balesetek számával.
az ország egész területén évente 50 vasutas veszt életét munka-
végzés közben és 400-ra tehető azoknak a száma, akiket a vasut-
üzem területén ér halálos baleset./mti/

-. -
- 16 -

18.07 bh

li

bb 33. renner jános 80 éves - a magyar geofizikusok egye-
sületének ünnepi elnökségi ülése

t tz/gg szb -cz

1969. július 3.

rendkívüli országos elnökségi ülésen ünnepelte a magyar
geofizikusok egyesülete csütörtökön délután a technika házá-
ban dr. renner jános Kossuth-díjas professzort, a műszaki tu-
dományok doktorát, az egyesület társelnökét és tiszteleti
tagját 80. születésnapja alkalmából.

dr. renner jános pályáját ötvös loránd intézetében kezd-
te és később is igen eredményesen munkálkodott az ötvös-fé-
le torziós inga fejlesztése terén. többévtizedes tanárkodása
alatt, majd gimnáziumi igazgatóként, később pedig mint a ma-
gyar állami ötvös loránd geofizikai intézet tudományos munka-
társa, osztályvezetője, illetve igazgatója állandóan foglal-
kozott a geofizika elméleti és gyakorlati kérdéseivel. a te-
repen is folytatott geofizikai méréseket, mégpedig nemcsak ha-
zánkban, hanem indiában és franciaországban is.

jelentős szerepe volt az ötvös-inga új típusának kifej-
lesztésében, amely kis méretei, biztonságos műszaki berende-
zései, egyszerű kezelése és szállíthatósága folytán rendszeres
terepi használatra is alkalmas. az ötvös-féle mérések pontos-
ságát megtízszerezte. széleskörű irodalmi munkásságot fejtett
ki a fizika, közelebbről a geofizika tárgykörében.

nyugalomba vonulása, 1961 óta mint c. egyetemi tanár
dolgozik az ötvös loránd tudományegyetem geofizikai tanszé-
kén.

a kiváló tudóst a baráti hangulatu összejövetelen a ma-
gyar geofizikusok egyesülete nevében bese vilmos, az orszá-
gos kőolaj- és gázipari tröszt vezérigazgatója üdvözölte./mti/

-. -

kk 34. dunántúli kisvárosok képviselőinek tanácskozása
siófokon

vid-ká szb -cz

1969. július 3.

csütörtökön siófokon megkezdődött a dunántúli kisvárosok:
esztergom, keszthely, kőszeg, sárvár, siófok, szentendre, szii-
getvár, tapolca és tata képviselőinek háromnapos tanácskozása.

/folyt.köv./

18.12 bh

li

-17-

bb 34. /dunántúli kisvárosok... 1. folyt./-szb

dr. kassai jános a somogy-megyei tanács vb titkára üdvözölte a résztvevőket, majd kovács istván, a siófoki városi tanács vb elnökhelyettese tájékoztatta a jelenlevőket a város múltjáról, jelenéről, gondjairól, jövőjéről. ezután kotsis lajos főmérnök a városépítési tudományos tervező intézet munkatársa részletesen ismertette siófok fejlesztésének tervét. a terv szerint már megkezdődött a város belső területének rendezése, a balaton partján pedig új üdülőközpont, az ugynevezett ezüst park kiépítése. a várost kettészelő vasuti pályán alul- és felüljárókat építenek majd. a városban levő ipari üzemeket egy ujonnan létesítendő korszerű ipartelepre helyezik át. a tanácskozás résztvevői délután városnézésen ismerkedtek siófokkal, pénteken pedig az idegenforgalommal kapcsolatos problémákról és feladatokról tárgyaltak. /mti/

--

bb 35. 1971-ben budapestén rendezik meg a nemzetközi virágszolgálat kongresszusát

vid-ká szb -cz

1969. július 3.

az ország 33 kertészeti és parképítő vállalatát egyesítő társulás a kertészeti egyesülés elnöksége csütörtökön siófokon tartotta ülését. radó dezső az egyesülés elnöke beszámolt a nemzetközi virágszolgálat legutóbbi kongresszusáról és bejelentette, hogy 1971-ben ezt a tanácskozást budapestén rendezik meg. /mti/

--

bb 37. erich schmitt karikaturista kiállítása az ndk kulturközpontban

t fe/mg szb -cz

1969. július 3.

csütörtökön az ndk kulturközpontban megnyílt erich schmitt, a berliner zeitung neves karikaturistájának kiállítása. a tárlat a „schwester monika”, alkotójának mintegy 400 rajzát, 20 év karikaturában megfogalmazott napi eseményeit tárja a látogató elé. a kiállítás, amelynek ünnepi megnyitóján résztvett a művész is, július 25-ig tart nyitva. /mti/

--

-18-

18.15 bh

de

bb 36. az mszmp kb tudománypolitikai irányelvei a gyakorlatban - együttműködési szerződést kötöttek a veszprémi vegyipari tudományos intézmények

vid-k/mme bh -cz

1969. július 3.

szocialista együttműködési szerződést írtak alá csütörtökön a veszprém megyei pártbizottság székházában a veszprémi vegyipari tudományos intézmények vezetői. az esemény résztvevőit ábrahám ferenc, a megyei pártbizottság titkára köszöntötte. a szerződésalkötő intézmények képviselői hangoztatták: örömmel fogadták, s mind a tudománykutatásban, mind pedig az oktatásban messzemenően figyelembe veszik a központi bizottság június 27-i ülésén előterjesztett tudománypolitikai irányelveket.

az aláírt szerződés alapdokumentum, általános részében utal arra, hogy veszprém a magyar vegyipar tudományos központjává fejlődött, ebből adódó potenciális előnyeit azonban csak szervezett együttműködéssel lehet jól kihasználni. a szerződő felek - a vegyipari egyetem és a három vegyipari kémiai kutató intézet - ezáltal a kutatás és az oktatás tökéletesítését, a versenyképesség és a hatékonyság fokozását - kívánják elősegíteni. e sokrétű feladat végrehajtására közös munkatervet dolgoznak ki: egyeztetik a részfeladatokat, bevonják egymás munkájába a legmegfelelőbb szakembereket. az egyetem oktató munkájában messzemenően figyelembe veszi a kutató intézetek tapasztalatait, tudományos eredményeit. az egyetemi oktató munkában résztvesznek a tudományos kutatók, az egyetem hallgatói viszont az intézetekben végezhetik termelési gyakorlatukat, diákköri tevékenységüket, s ott készíthetik el diploma munkájukat.

a szerződő intézmények együttesen hasznosítják mintegy 25 millió forint értékűre becsülhető nagyműszer parkjukat, s a lehetőségekhez mérten együttműködnek újabb műszerek vásárlásában is. az érdekek összehangolására „nagyműszer bizottságot”, hoznak létre. az intézetek koordinálják számítástechnikai tevékenységüket és együttműködnek a továbbképzésben, továbbá a veszprémi tudományos napok szervezésében. a szerződés kiterjed a politikai, a társadalmi és a szociális együttműködésre is.

a szocialista együttműködési szerződést a magyar ásványolaj és földgázkísérleti intézet nevében dr. csikós rezső műszaki igazgató, az mta műszaki kémiai kutató intézetének képviselőjében dr. blickle tibor igazgatóhelyettes, a nehézevegypari kutató intézet nevében, dr. majdik ferenc igazgató, a veszprémi vegyipari egyetem, valamint az mta kutatócsoportjainak képviselőjében dr. káldi pál rektor írta alá. /mti/

--

- 19 -

18.00 bh

de

bb 38. kinevezések a veszprémi vegyipari egyetemen

vid-kz szb -cz

1969. július 3.

Ülést tartott csütörtökön a veszprémi vegyipari egyetem tanácsa. bejelentették az ülésen, hogy a kormány újabb 3 évre meghosszabbította dr. Káldi Pál rektori tisztségét. a művelődésügyi miniszter ugyancsak további három évre meghosszabbította dr. Pungor Ernő rektorhelyettesi működését. dr. Déry Mártát saját kérésére, érdemei elismerése mellett felementették rektorhelyettesi tisztségéből. ugyanakkor kinevezték három évre dr. Nemecz Ernőt az egyetem rektorhelyettesévé.

a művelődésügyi miniszter dr. Benkő István, Halász Andrást, dr. Markó Lászlót, dr. Ratkovics Ferencet, Scholtz Józsefet és dr. Szabadka Ödönt egyetemi tanárrá nevezte ki. /mti/

-. -

bb 39. debreceniek - pármában

vid-kz szb -cz

1969. július 3.

csütörtökön pármába utazott Tar Ferenc a debreceni csokonai színház igazgatója és Czákó Mária debreceni operaénekesnő. Tar Ferenc - a Verdi énekes társaság meghívása alapján - a pármában tartandó nemzetközi énekhangverseny zsűrijének tagja lesz, Czákó Mária pedig részt vesz az évenként ismétlődő énekversenyen. /mti/

-. -

bb 40. tudományos együttműködés debrecen és rostock között

vid-kz/mné szb -cz

1969. július 3.

visszaérkezett debrecenbe az a küldöttség, amely dr. Váczai Lajos egyetemi tanárnak, a debreceni orvostudományi egyetem rektorhelyettesének vezetésével a rostocki testvérintézet vezetőkkel folytatott megbeszéléseket, ennek eredményeként rostociban szerződést írtak alá a két intézmény együttműködésének újabb három évi időtartamra szóló meghosszabbításáról és kiegészítéséről. a két város orvostudományi egyetemének együttműködése professzorok és egyetemi oktatók tanulmányutjára, hallgatócserére és közös tudományos kutatásokra terjed ki. /mti/

-. -

-20-

18.25 bh

sl

bb. 41. elutazott budapestről a vietnami demokratikus köztársaság fővárosának küldöttsége

t fe/lk bh -cz

1969. július 3.

csütörtökön elutazott budapestről a vietnami demokratikus köztársaság fővárosának küldöttsége, amelyet dr. Tran Duy Hung, a hanoi városi tanács elnöke vezetett.

a vendégeket a ferihegyi repülőtéren Kómvics István, a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese, s a külügyminisztérium több vezető beosztású munkatársa bucsúztatta. ott volt Hoang Luong, a VDK budapesti nagykövete is. /mti/

bb 42. e m b a r g ó : 19.00 óráig!

magyar párt - és kormányküldöttség utazik a bolgár népköztársaságba

k kúm/mg bh -cz

1969. július 3.

a bolgár kommunista párt központi bizottságának és a bolgár népköztársaság kormányának meghívására július 8-án Kádár Jánosnak, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága első titkárának vezetésével hivatalos baráti látogatásra utazik a bolgár népköztársaságba a magyar népköztársaság párt- és kormányküldöttsége. /mti/

-. -

bb 44. a lengyel egyesült munkáspárt

mné bh -cz

1969. július 3.

varsói bizottságának Jozef Kepa első titkár vezetésével budapestben tartozkodó küldöttségét csütörtök délután fogadta Sarlós István a fővárosi tanács elnöke. a megbeszélésen jelen volt Kátóna Imre, az MSZMP budapesti bizottságának titkára. /mti/

-. -

17.40 bh

sl

- 21 -

bb 46. losonczy pál, az elnöki tanács elnöke

k bh -cz

1969. július 3.

az amerikai egyesült államok nemzeti ünnepe alkalmából táviratban üdvözölte nixon elnököt./mti/

bb 43. lényegesen csökkent a kn-jegyárusítási konjunktúra - mintegy 40 mozgó jegyárusítási vezényelnek ki a nagyobb strandok és kirándulóhelyek megállóiba

t sb/mné bh -cz

1969. július 3.

úgy látszik, a kn közlekedésre is érvényes az a szállóige, hogy minden csoda három napig tart. csütörtökön, a kn közlekedés harmadik napján ugyanis lényegesen csökkent a vonaljegyvásárlási konjunktúra, a keletinél egyharmadával kevesebb mozgó jegyárus, a kelenföldi pályaudvar környékén pedig a kivezényelteknek fele is elláthatta volna a vásárlókat. a hétfői kiránduló és strandforgalom zavartalan jegyszolgáltatására mégis külön programot dolgozott ki a budapesti közlekedési vállalat. reggel majd mintegy 40 jegyárus mozgósít a „pihenő-járatok forgalmi csomópontjaira, s délután pedig a nagy strandok és a kedvelt budai kirándulóhelyek megállóiba. a megállóiban viszont egyelőre nem szerelnék fel jegylyukasztó készüléket. a szakemberek számtalása szerint a kocsikban található sok készülék elegendő ahhoz, hogy minden ötödik utas, akinek nincs bérlete, a felszállók akadályozása nélkül elvégezze jegyének kezelését. ebben a tekintetben kísérletnek minősítették a vasárnapi forgalmat, s ha ez a próba nem igazolja a számításokat, akkor a jövő heti pihenő napon már lyukasztó készüléket kapnak a legforgalmasabb megállók./mti/

bb 45. másodfokúra erősítették az árvízvédelmi készültséget a fekete kőrösön - készültségbe lépett a kettős kőrös is

t sb-mné bh -cz

1969. július 3.

a fekete kőrös vize antnál szerda reggeltől csütörtök délig újabb másfél méterrel emelkedett. ezért a gyulai vízügyi igazgatóság első fokról, másodfokúra erősítette az árvízvédelmi készültséget. további 90 centiméterrel áradt a fehér kőrös is, de csütörtökön késő délután már mindkét folyón tetőzött az árhullám, majd megkezdődött a lassu apadás. megduzzadt viszont a két folyó vizét egyesítő kettős kőrös, s így szerda déltől már ennek a folyónak a gátjait is elsőfoku árvízvédelmi készültség és megerősített figyelőszolgálat vigyázza. a levonuló árhullámok a hármaskőrösben már több helyet, szélesebb medret találtak, s így valószínűleg ez a folyó már nem készíti nagyobb erőfeszítésre, árvízvédelmi készültségre a vízügyi szolgálat erőit./mti/

- 22 -

18.28 bh

de

bb 47. e m b a r g ó: 20.00 óráig!

befejeződött a magyar-jugoszláv műszaki-tudományos együttműködési vegyesbizottság ülése

t sz/mg bh -cz

1969. július 3.

budapesten tartotta 12. ülését a magyar-jugoszláv műszaki-tudományos együttműködési vegyesbizottság. az ülészak csütörtökön fejeződött be. a 12. ülészak jegyzőkönyvét magyar részről kovács istván, a kohó- és gépipari miniszter első helyettese, jugoszláv részről markovics milovan, a szövetségi gazdasági tervhivatal elnökhelyettese írta alá.

a vegyesbizottság megvizsgálta az előző ülészakon elfogadott műszaki-tudományos együttműködési program végrehajtását, megvitatta az elkövetkező időszakra mindkét fél által előterjesztett műszaki-tudományos együttműködési program-javaslatot. értékelte a két ország intézményeinek, gazdasági szerveinek közvetlen együttműködésében, az együttműködési programok realizálásában elért eredményeit. tárgyalta az együttműködés bővítésének lehetőségeiről, véleménycserét folytatott a műszaki-tudományos együttműködés új formáinak továbbfejlesztéséről és kiszélesítéséről.

a vegyesbizottság új együttműködési programot fogadott el. a program előirányozza a szakemberek és műszaki dokumentációk cseréjét, műszaki segítségnyújtás céljából szaktanácsadók küldését, az új gyártási módszerek, technológiai eljárások kölcsönös megismerését, tapasztalatcseréjét. a program alapján mindkét ország fontosabb népgazdasági ágazataiban fokozódik az együttműködés. a bizottság határozata szerint újabb hét intézményre terjesztik ki a különböző tudományos-kutató intézetek gazdálkodó egységei már eddig is eredményesnek bizonyult közvetlen együttműködését./mti/

--

- 23 -

18.55 bh

de

bb 48. e m b a r g ó : 21.00 óráig!

magyar - koreai barátsági nagygyűlés páfán

vid/ká bh -cz

1969. július 3.

csütörtökön tolna megyében látogatott a koreai népi demokratikus köztársaságnak a haza egyesítéséért küzdő demokratikus frontja és békevédelmi nemzeti bizottsága delegációja, Li dong szon-nak, a knk budapesti nagykövetének, valamint mátyás lászlónak, a hazafias népfronti országos tanács titkárának társaságában.

a vendégek délelőtt szekszárdon, a megyei tanácsházán találkoztak tolna megye politikai életének vezetőivel, majd decsen megtekintették a sárközi népművészeti szövetkezetet és tájházát, ahol a népművész asszonyok sárközi szöttessel ajándékozták meg őket. délután a megye vezetőinek: köztük tolnai ferencnek, a megyei pártbizottság titkárának és csajbók kálmánnak, a megyei hazafias népfront bizottság titkárának társaságában, páfán községre látogattak, ahol megtekintették az egyetértés tsz-t és este részt vettek az új művelődési házban rendezett magyar-koreai barátsági nagygyűlésen. a nagygyűlésen dr. gyugyi jános, a tolna megyei tanács vb. elnökhelyettese mondott beszédet, méltatta a szocializmust építő két testvéri népet összefűző barátságot. felszólalt kang rjang uk, a knk legfelsőbb népi gyűlése elnökségének alelnöke a haza egyesítéséért küzdő demokratikus front elnöki kara tagja, a békevédelmi nemzeti bizottság elnöke, a delegáció vezetője is. a találkozáson a páfaiak aratási buzakoszuval ajándékozták meg a vendégeket, majd a madocsi népi együttes mutatta be műsorát.

a koreai küldöttséget pénteken a tolna megyei népfront bizottság munkájáról tájékoztatják szekszárdon, majd a högyészi állami gazdaság meglátogatása, szekszárdi városnézés és a megyei kórház megtekintése szerepel a programban./mti/

-24 -

19.30 bh

de

bb 49. e m b a r g ó : 20.00 óráig!

premier a szabadtéri színpadokon

t fe/Lk bh -cz

1969. július 3.

az idő jóvoltából programszerűen nyitotta meg két fővárosi szabadtéri színpad csütörtökön este „kapuját”, a budai park-színpadon került színre bernstein világhírű darabja, a „west side story”, a fővárosi operettszínház társulatának előadásában. a zenés színpadi alkotást, amely világszerte sikert aratott, a hazai színpadra vámos lászló rendezte, a díszleteket csinády istván, a jelmezeket horányi mária készítette. a közönségnek több fiatal művész mutatkozott be, köztük mária szerepében lipcsei edit, tonyt pedig farkas bálint alakította. a fővárosi operettszínház állandó társulatából galambos erzsinek, németh sándornak és kertész péternek tapsolhatott a közönség. döntő szerep jut a darabban a táncnak, a drámai fordulatokat a szereplők nem éneklik, hanem táncolják. a remekbeszabott táncok koreográfusa bogár richárd, s a zenekar karnagya bródy tamás volt.

a városmajori szabadtéri színpadon a józsef attila színház vendégjátékára került sor. voith ágival és bodrogi gyulával a főszerepben michel andré: lulu című zenés vígjátékát adták elő nagy sikerrel a nyitóelőadáson./mti/

..-

bb 50. gépbemutató balmazújvároson

vid ká bh -cz

1969. július 3.

a budapesti mezőgazdasági gépgyár, a hajdu-bihar megyei termelőszövetkezetek közös vállalkozása, az agroker, és a hajdu-bihar megyei tsz-területi szövetség csütörtökön mezőgazdasági gépbemutatót rendezett a balmazújvárosi lenin termelőszövetkezet területén. több mint kétszáz szakember vett részt a gépkiállításán és bemutatón, amelyen a budapesti mezőgazdasági gépgyár legújabb gépeit ismertették meg a szövetkezeti vezetőkkel. szénabetakarító komplex gépsorokat, növényvédő gépeket, gyomirtó gépsorokat, kukorica betakarító és anyagmozgató gépeket mutattak be. a tsz. szakemberek a helyszínen több mint negyven gép vételére írtak alá megrendelést./mti/

..-

- 25 -

19.35 bh

de

bb 51. a csehszlovák nagykövet bucsufogadása

t fe/mné bh -cz

1969. július 3.

jozef pucsik a csehszlovák szocialista köztársaság budapesti nagykövete csütörtökön este fogadást adott abból az alkalomból, hogy a közeljövőben végleg távozik magyarországról. a fogadáson megjelent komócsin zoltán, az mszmp politikai bizottságának tagja, a központi bizottság titkára, szurdi istván belkereskedelmi miniszter, dr. beresztóczy miklós, az országgyűlés alelnöke, puja frigyos, a külügyminiszter első helyettese, dr. szekér gyula, a nehézipari miniszter első helyettese, madarasi attila pénzügyminiszterhelyettes, tordai jeno külkereskedelmi miniszterhelyettes, demeter sándor a kki alelnöke, továbbá a politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális élet számos más ismert személyisége. ott volt a fogadáson a budapesti akkreditált diplomáciai képviselők több vezetője és tagja.
/mti/

--

bb 52. időjárásjelentés

mné bh -cz

1969. július 3.

a meteorológiai intézet jelenti 1969. július 3-án 19.30 órakor:

meleg idő

várható időjárás péntek estig: változó mennyiségű felhőzet, szórványosan, elsősorban északon fellépő záporral, zivatarral. mérsékelt időnként kissé megélnkülő változó irányú szél, a zivatar idején átmenetileg szélerősödés. várható legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken: 24-29 fok között./mti/

--

bb 53. halálos baleset kéménybontás közben

1 sz/mné bh -cz

1969. július 3.

csepelen a magyar posztógyárban egy kémény bontása közben halálos baleset történt. hravatin jános 44 éves munkás 20 méter magasról beleesett a kéménybe, a szerencsétlen ember többszörös koponyatörést szenvedett és sérüléseibe belehalt./mti/

--

20.15 bh

- 26 -

se

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.
p a r l a m e n t

bkk. 1. fehér lajos beszéde

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk fehér lajosnak, a minisztertanács elnökhelyettesének beszédét, amely az országgyűlés csütörtöki ülésén hangzik el.

a beszéd embargós, csak jelzésre használható fel!

x x x

tisztelt országgyűlés!

a múlt évi állami költségvetés végrehajtásával kapcsolatban vályi péter pénzügyminiszter elvtárs exozéjával teljes egyetértésben, gazdaságpolitikánk és gazdasági helyzetünk időszéri kérdéseiről kívánok szólni.

mint ismeretes, a gazdaságirányítási reformot a múlt évben a népgazdaság valamennyi ágában lényegében egyszerre vezettük be, teljességében azonban csak több év alatt bontakozik ki. a reform tehát jelenleg egy sajátos átmeneti időszakában van. e sajátos átmeneti időszakra a következő gazdaságpolitikai célokat tűztük ki:

- a termelés, az áruforgalom és a beruházások folyamatossága ne törjön meg, a fogyasztás pedig tervszerűen növekedjék,
- induljon meg a termelés szerkezetének változása, jobb igazodása a belső és a külső piaci igényekhez,
- javítsunk az árarányokon, közelítsük jobban a ráfordításokhoz és a piaci értéktételhez, biztosítva a viszonylagos árstabilitást, legyen szilárd a forint,
- a kívánatos munkaerő áramlás mellett ne csökkenjen a foglalkoztatottság szintje, munkanélküliség átmenetileg se alakuljon ki,
- fokozatosan javuljon a jövedelmezőség és a népgazdaság egyensúlya.

1969. július 3.

24

- 1 -

bb 51. a csehszlovák nagykövet bucsufogadása

t fe/mné bh -cz

1969. július 3.

jozef pucsik a csehszlovák szocialista köztársaság budapesti nagykövete csütörtökön este fogadást adott abból az alkalomból, hogy a közeljövőben végleg távozik magyarországról. a fogadáson megjelent komócsin zoltán, az mszmp politikai bizottságának tagja, a központi bizottság titkára, szurdi istván belkereskedelmi miniszter, dr. beresztóczy miklós, az országgyűlés alelnöke, puja frigyos, a külügyminiszter első helyettese, dr. szekér gyula, a nehézipari miniszter első helyettese, madarasi attila pénzügyminiszterhelyettes, tordai jeno külkereskedelmi miniszterhelyettes, demeter sándor a kki alelnöke, továbbá a politikai, gazdasági, társadalmi és kulturális élet számos más ismert személyisége. ott volt a fogadáson a budapesti akkreditált diplomáciai képviselők több vezetője és tagja.
/mti/

--

bb 52. időjárásjelentés

mné bh -cz

1969. július 3.

a meteorológiai intézet jelenti 1969. július 3-án 19.30 órakor:

meleg idő

várható időjárás péntek estig: változó mennyiségű felhőzet, szórványosan, elsősorban északon fellépő záporral, zivatarral. mérsékelt időnként kissé megélnkülő változó irányú szél, a zivatar idején átmenetileg szélerősödés. várható legmagasabb nappali hőmérséklet pénteken: 24-29 fok között./mti/

--

bb 53. halálos baleset kéménybontás közben

1 sz/mné bh -cz

1969. július 3.

csepelen a magyar posztógyárban egy kémény bontása közben halálos baleset történt. hravatin jános 44 éves munkás 20 méter magasról beleesett a kéménybe. a szerencsétlen ember többszörös koponyatörést szenvedett és sérüléseibe belehalt./mti/

--

20.15 bh

- 26 -

be

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.
p a r l a m e n t

bkk. 1. fehér lajos beszéde

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk fehér lajosnak, a minisztertanács elnökhelyettesének beszédét, amely az országgyűlés csütörtöki ülésén hangzik el.

a beszéd embargós, csak jelzésre használható fel!

x x x

tisztelt országgyűlés!

a múlt évi állami költségvetés végrehajtásával kapcsolatban vályi péter pénzügyminiszter elvtárs expozéjával teljes egyetértésben, gazdaságpolitikánk és gazdasági helyzetünk időszerű kérdéseiről kívánok szólni.

mint ismeretes, a gazdaságirányítási reformot a múlt évben a népgazdaság valamennyi ágában lényegében egyszerre vezettük be, teljességében azonban csak több év alatt bontakozik ki. a reform tehát jelenleg egy sajátos átmeneti időszakában van. e sajátos átmeneti időszeakra a következő gazdaságpolitikai célokat tűztük ki:

- a termelés, az áruforgalom és a beruházások folyamatossága ne törjön meg, a fogyasztás pedig tervszerűen növekedjék,
- induljon meg a termelés szerkezetének változása, jobb igazodása a belső és a külső piaci igényekhez,
- javítsunk az arányokon, közelítsük jobban a ráfordításokhoz és a piaci értéktételhez, biztosítva a viszonylagos árstabilitást, legyen szilárd a forint,
- a kívánatos munkaerő áramlás mellett ne csökkenjen a foglalkoztatottság szintje, munkanélküliség átmenetileg se alakuljon ki,
- fokozatosan javuljon a jövedelmezőség és a népgazdaság egyensúlya.

/Holtv. K. V. /

24

- 1 -

parlament

bkk. 1. /fehér Lajos...1.folyt./e

ugy látjuk, hogy a kormányzati szervek e célok eléréséért végzett munkájában egészében érvényre jutnak a párt politikájának és határozatainak elvei, az állami szervek ujszerű feladataikat alapjában véve jól látják el.

a reform bevezetése óta eltelt másfél év tényei gazdaságpolitikai taktikánk helyességét tanúsítják, gazdaságpolitikai céljaink valóra váltásában mind a múlt esztendőben, mind az idei év első felében számottevő eredményeket értünk el. ezek tükrében bátran mondhatjuk - mert ez felel meg az igazságnak - , hogy a reform életképes. mai gazdasági mechanizmusunk a népgazdaság folyamatos fejlődését biztosítja a vállalatokra, szövetkezeti gazdaságokra bontott kötelező tervutasítások nélkül is, a réginél jobban ösztönöz a gazdasági hatékonyságra és a gazdasági egyensúlyra. alkalmas tehát az osztályadalmi érdekeket kifejező gazdasági célok elérésére, a szocialista tervgazdálkodás fejlesztésére hazánkban!

az állami irányító szervekre a reform bevezetésével az az alapvető feladat hárult, hogy tevékenységük középpontjába a gazdasági hatékonyság növelését helyezték, nagy erővel szorgalmazzák a munka termelékenységének emelését és a vállalati eszközök jobb kihasználását. az állami irányító szervek munkájának javítása érdekében, felszólalásomban szeretnék érinteni néhány olyan gondot és problémát, amelyek megoldása véleményem szerint a gazdasági reformnak még előttünk lévő - nagy próbatétele.

mai és egyben hosszú távú feladataink közül az egyik legfőbb, a gazdasági struktúra kedvező alakítása, ezen belül a gyártmánystruktúra módosítása, kedvezőbbé tétele.

hosszu távú népgazdasági terveinkben a gazdasági struktúra olyan kialakítását tűzzük ki célul, amelynek révén gyorsabban nőhet a nemzeti jövedelem és a mainál jobban, magasabb színvonalon elégíthetjük ki a belső piac sokoldalú termelési, fogyasztási igényét, és amely biztosítja a nemzetközi munkamegosztásban, ezen belül a következő években kibontakozó szocialista gazdasági integrációban való hatékony részvételünket.

a gazdasági struktúra korszerűsítése érdekében többirányú tevékenységet kell végeznünk.

/folyt.köv./

Lajos

- 2 -

parlament

bkk. 1. /fehér Lajos...2.folyt./e

a jelen és a jövő szempontjából is kedvező ágazati struktúrát kell kialakítanunk. ezt úgy érhetjük el, hogy a népgazdaságon belül növeljük, és pedig érdemlegesen növeljük a hatékony, korszerű és a piacon /a külső- és a belső piacon/ keresettebb termékeket előállító ágazatok részarányát.

sokat lehet és kell változtatni a termelői struktúrán a vállalati szférában is. a lehetséges struktúra változtatásnak a hatékonyság növelésének ez a leggyorsabban megvalósítható módja. más szavakkal: a gyártmány-struktúra megváltoztatása a termékösszetétel korszerűsítésével és a gyártási technológia fejlesztésével.

a „mikro„ gazdasági szférában /tehát a vállalatok körében/ a termékösszetétel javítása szükségessé teszi, hogy a vállalatok elsősorban a korszerű, versenyképes termékek gyártásának fejlesztését tűzzék ki célul. az új gazdaságirányítás feltételei alkalmasak arra, hogy vállalatunkat ilyen irányban ösztönözzük. a reform bevezetése óta rövid idő telt el, de már is vannak olyan biztató, kedvező eredmények, amelyek a termékstruktúra változás megindulására mutatnak. számos vállalatnál megfigyelhető a gyártmányösszetétel olyan változása, hogy nő a versenyképes, az igényeket magas színvonalon kielégítő termékek részaránya és csökken a gazdaságtalanul előállított termékeké. ez elsősorban ott figyelhető meg, ahol kutatással, külföldi licenciák eddiginél bátrabb vásárlásával és gyártmányfejlesztéssel erre megfelelően felkészültek, illetve ahol a piac erőteljes nyomása ilyen irányban érvényesült.

az elavult és mérsékelt keresletnek örvendő termékek kiszorulása azonban túl lassú. ez egyik komoly gyengesége a reform következetes megvalósítására irányuló munkáknak. a vállalatok magatartására még mindig az a jellemző, hogy a termelési kapacitások extenzív kihasználását és nem eléggé a keresettebb áruk gyártását szorgalmazzák, erre lehetőséget adott és ad még ma is munkaerőgazdálkodásunk fogyatékosága és bérpolitikánk bizonyos ellentmondása is. részben emiatt sok vállalat még nem kényszerül a korszerű, műszakilag versenyképes termékek előállításának erőteljes fokozására.

/folyt.köv./

Lajos

- 3 -

parlament

bkk. 1. /fehér Lajos...3. folyt./e

meggyőződésem szerint népgazdasági érdek fűződik ahhoz, hogy ezek a vállalatok a mai „kényelmes”, állapotból mielőbb kimozduljanak. Iparpolitikai, kereskedelmi és gazdasági eszközökkel mielőbb el kell érniük, hogy a korszerűtlen, gazdaságtalan gyártmányok termelése és exportja csökkenjen.

fehér Lajos ezután hangsúlyozta: a strukturajavításnak nem egyedül és nem is fő eszköze az új egyedi nagy beruházás. Ezek köztudomásúan nagyon költségesek, s megvalósításukhoz nem rendelkezik a népgazdaság megfelelő pénzüsszegekkel és anyagi-műszaki kapacitással. A reform továbbvitele során és ennek érdekében vállalatok sokkal helyesebben tennék, ha a rekonstrukciókra helyeznék a fő hangsúlyt. Elsősorban rekonstrukció útján, minimális építéssel oldják meg a műszaki fejlesztést, a fogyasztási struktúra változtatását, a piaci versenyképesség javítását: a termelői apparátus műszaki rekonstrukciója a következő időben nagy és döntő eszköze lehet a termelés és a termelékenység emelésének.

A vállalati rekonstrukciók szükségességét indokolja az, hogy a magyar iparban, annak számos ágazatában, kivételesen a gépiparban, az élelmiszeriparban a gépek öregek, következésképpen a gyártási technológia elavult. Erősíteni kell a gazdasági szabályozás hatását, hogy egyrészt serkentse a vállalati rekonstrukciók döntően saját forrásból való megvalósítását, másrészt hatékonyabban ösztönözze a vállalatokat az ilyen fejlesztésre, s egyben határozottabban állítson gátat a ma még általánosan jellemző extenzív fejlesztési törekvéseknek.

versenyképességünk növelése lehet a kulcsa a nagyobb külkereskedelmi hatékonyságnak és a fizetési mérleg generális javításának is. Figyelemre méltó kezdeti eredménynek kell tekintenünk, hogy a reform első évében tökéletes fizetési mérlegünk kedvező irányban változott, s ugyanakkor jelentős aktívum keletkezett baráti viszonylatban. Az idén az első öt hónapban továbbra is e kedvező folyamatnak lehettünk tanúi. Minden árucsoportban megéltünk a külkereskedelmi forgalom, dollárviszonylatban pedig - elsősorban a tavalyról áthúzódtott megnövekedett szarvasmarha-kivitel eredményeként - 21 százalékkal többet exportálhattunk, mint a múlt év hasonló időszakában.

/folyt. köv./

Lajos

- 4 -

parlament

bkk. 1. /fehér Lajos...4. folyt./e

e kedvező folyamatot tovább kell erősítenünk. Feltétlenül el kell érniük, hogy a feldolgozó iparnak az a része is versenyképessé váljék, amely a dollár-viszonylatú piacon eddig kevésbé tudott helytállni, s növelni kell az ipari anyagok, félkész termékek kivitelének gazdaságosságát, mert itt sem elegendő a javulás mértéke.

Alapvető érdekünk fűződik ahhoz, hogy fejlesszük tevékenységünket a szocialista országok piacain és a dollár-viszonylatú piacon is. Mindenekelőtt export-tevékenységünk színvonalát kell tovább emelnünk.

ehhez a vállalatoknak nemcsak megfelelő hatékony gazdasági ösztönzőkre van szükségük, hanem piaci ismeretekre is. Különösen fontosnak tartjuk, hogy a külkereskedelmi vállalatok az eddiginél szorosabban működjenek együtt az ipari és mezőgazdasági vállalatokkal, gazdaságokkal. Ismertessék meg velük a piacot, annak folyton változó igényeit. Csak a közvetlen piaci ismeret alapján várható, hogy a termelő vállalatok a szükséges fejlesztésre, termelésre az intézkedéseket kellő időben megtegyék. Azoknak a termelő vállalatoknak pedig, amelyek egy vagy két éve kapták meg az önálló külkereskedelmi jogot /ezek száma nem kevés/, továbbá azoknak, amelyek ezután kapják meg: gyorsan bele kell dolgozniuk magukat a külkereskedelmi munkába.

Javítanunk kell piaci munkánk hatékonyságát, kulturáltságát s mindenekelőtt mozgékonyágát, hogy az egyre élesebb nemzetközi versenyben valóban helyt tudjunk állni.

Kedves elvtársak!

A gazdasági hatékonyság növelésében még csak nagyon kezdeti eredmények mutatkoznak. ennél sokkal többre van szükség, s erre sokkal jobban összpontosítani kell a gazdasági vezetők és a dolgozók erőfeszítéseit.

A legfontosabb népgazdasági mutatók közül a múlt esztendőben szinte egyedül a termelékenység alakult kedvezőtlenül. A nemzeti jövedelem növekedésének csupán kétötöde származott a munka hatékonyságának fokozódásából, hasonlóan vagy még kedvezőtlenebbül alakult a helyzet az idén az első öt hónapban.

/folyt. köv./

Lajos

- 5 -

parlament

bkk. 1. /fehér Lajos...5.folyt./e

kétségtelen, hogy a tavalyi és az idei évek lényeges sajátossága: a termelési szerkezet változása, hogy jobban alkalmazkodjék a piaci igényekhez. ez is fontos hatékonysági követelmény, ugyanakkor a szerkezeti változás esetenként keresztezi a termelékenység javulását. ezt tudva, tartózkodnunk kell elsietett következtetésektől és át nem gondolt intézkedésektől.

viszont már most fel kell hívunk a figyelmet arra, hogy a vállalatoknál sokkal jobban kell szorgalmazni a termelékenység emelését.

a termelékenység mostani növekedési ütemét csak átmenetileg vehetjük tudomásul, mert ezen változtatni kell. a nem kielégítő ütemű növekedésnek az a fő oka, hogy a vállalatok többsége változatlanul a régi úton: az extenzív fejlesztési és gazdálkodási törekvések útján jár vagy akar járni. a termelékenység növelésének új, intenzív módját nem keresik és nem alkalmazzák, más szavakkal, a termelésnövekedést nem elsősorban műszaki fejlesztéssel, hanem a munkaerő létszámának emelésével, új munkaerők beállításával iparkodik megoldani.

a termelékenység javításának fontos, nélkülözhetetlen feltétele a munka szervezettségének fokozása az üzemekben. ezen túlmenően mindenekelőtt újszerű, fokozott munkafegyelem szükséges a hatékonyabb munkához. ennek együtt kell járnia a munkaidő intenzív kihasználásával, az egyes munkadarabok gondosabb, precízebb megmunkálásával, vagyis a minőség javításával. mindez természetesen csakis akkor érhető el, ha a jelenleginél jobb lesz a vezetők és a dolgozók együttműködése, összmunkája.

a reform keretei között is biztosítottuk és továbbra is biztosítjuk a teljes munkaerő-foglalkoztatottságot. nem bizonyult valósnak azok féltelme, akik munkanélküliségtől tartottak. viszont határozottan meg kell mondanunk: nem lehetünk hívei a munkaerőlétszámmal való túlbiztosításnak sem. vállalataink jelentős részében számottevő munkaerőfeleslegek vannak. meg kell találnunk a módját annak, hogy a munkaerőfeleslegek felszínre kerüljenek, s megkezdjék azok vállalaton belüli, vagy a vállalatok közötti tervszerű átcsoportosítását elsősorban a szolgáltató ágazatokba, oda, ahol égető munkaerőhiány van.

/folyt.köv./

Lajos

parlament

bkk. 1. /fehér Lajos...6.folyt./e

tervszerű munkaerő átcsoportosításra eddig csak a szénbányászatban került sor. ez a kormányhatározatnak megfelelően és az érintett bányászok számára is elfogadható módon ment végbe. ez egyben egy példa arra, hogy a strukturaváltozással, az elavult termékek gyártásának fokozatos leállításával együttjáró vagy más felesleges munkaerő átcsoportosítását a szocialista állam a dolgozók érdekét is mindenképpen szem előtt tartva - képes megoldani.

tisztelt országgyűlés!

az új gazdaságirányítási rendszer jelentősen megnövelte a gazdálkodó szervek önállóságát, alapvetően megváltoztatta a gazdaságirányítás eszközeit. ezért természetesen az ágazati irányítás kérdése, a minisztériumok felelőssége ma másként vetődik fel, mint a korábbi években.

az ágazati irányítás megváltozott követelményeinek megfelelő minisztériumi tevékenység még nem bontakozott ki teljes egészében minden területen. a hatósági felügyeleti teendők elvégzése általában rendben folyik. viszont egy-két kivételtől - így a közlekedéspolitikától, a járműfejlesztési programtól, az élelmiszeripar gazdaságfejlesztésétől - eltekintve, nem kielégítő az előrehaladás az ágazati iparpolitikában, a műszaki gazdasági fejlesztési koncepciókban, a hatékonyabb vállalati működést elősegítő tevékenységben.

ezen a téren nagyobb aktivitásra, bátrabb kezdeményezésre lenne szükség valamennyi ágazati minisztériummal!

tovább kell pontosítani, egyes vonatkozásokban tisztázni kell a kockázat és a felelősség megoszlását a minisztériumok és a vállalatok között. a magyar vállalatokat az elmúlt husz év során az előrelátható és kivédhető kockázatok alól mentesítettük. ennek mélyén elsősorban a dolgozók védelmének szándéka rejlett, de ezzel együtt még sok minden mást is megvédtünk, amit nem akartunk. így például egy-egy vállalat gyenge vezetését, túlhataldott termelési módszereket és gyártmánystruktúráját, a tervet megállapító intézmények /illetve személyek/ csatlakozásának látszatát. ma már világos előttünk, hogy minden fejlesztési elképzelés és minden gazdasági döntés kockázattal jár. kockázatvállalás nélkül nincs előrehaladás, nélküle a vezetés csak maradi, konzervatív lehet. a kockázat kihatásait annak a szervnek kell viselnie, ahol a döntést hozták! ez egyben természetesen a döntési hatáskörök centralizációjának és decentralizációjának alaptézise is!

/folyt.köv./

Lajos

parlament

bkk. 1. /fehér Lajos...7.folyt./e

az irányító szervek és minisztériumok kockázata elsősorban társadalmi jellegű. a reform során igen helyes volt a versenybiztosítási rendszernek és a tartalékképzésnek az állami vállalatokra történő kiterjesztése, mert így a kockázat nagy része lényegében vállalati szintre került. a gazdasági reform tehát megteremtette a kockázat viseléséhez az objektív anyagi feltételeket.

jelenlegi vállalati szervezeti rendszerünket a régi gazdasági mechanizmusból örököltük. irányítási rendszerünk korszerűsítése szükségessé teszi, hogy a vállalati szervezeteket is fokozatosan ehhez igazítsuk. szükséges vizsgálni, hogy a szervezeti előírások ma már milyen mértékben akadályozzák a nagyobb vállalati mozgékonyt. a meglévő vállalati szervezet legfőbb hiányossága, hogy a gazdasági funkciók, a hatáskörök és belső információk túlzottan centralizáltak. a vállalatokon belüli túlzott fokú centralizáltság akadályozza a piaci impulzusok gyors és közvetlen észlelését, az igények rugalmas kielégítését.

meggyőződésem, hogy fokozatosan megoldandó feladat számunkra a vállalati szervezet megfelelő korszerűsítése, amely fejlődésünk jelenlegi szakaszán általában az egyszerűsítést jelenti. a vállalati szervezeti rendszeren teendő folyamatos változtatásoknál arra kellene törekedni, hogy az ésszerűség határáig csökkenjen a vállalati monopolhelyzet és az egyes ágazatokban jelentkező, indokolatlanul túlzott, az igényeket követni nem tudó szervezeti centralizáltság.

a túlzott centralizáció fékezi a gazdasági egységek - trösztön belül a vállalat, országos vállalaton belül a gyár - alulról jövő kezdeményezéseit. különösen élesen jelentkezik ez az országos vállalatoknál, trösztöknél, ahol a jelentős potenciálú belső egységek/vállalatok, gyárak, gyáregységek, üzemek, hálózati egységek/ a szükséges önállósággal nem rendelkeznek. vagy például a kereskedelemben, ahol a nagy üzleteknek is sokszor kicsiny az önállóságuk. közvéleményünk jelentős része az üzemegységek önállóságát minimálisnak tartja. a vállalaton belüli önállóság fokozása érdekében biztosítani kell a vállalati egységek operatív önállóságát, a munkáltatói jogok decentralizálását, a helyi adottságok maximális figyelembe vételét.

5folyt.köv./

llw

parlament

bkk. 1. /fehér Lajos...8.folyt./e

a vállalati szervezet korszerűsítését természetesen nem kampányszerűen, hanem megfontoltan és jól előkészítve kell végrehajtani: oly módon, hogy az semmiképpen ne okozzon fennakadást a termelésben, a jelentős ellátási és exportfeladatok teljesítésében. úgy látjuk, hogy egyes ágazatokban a feltételek máris adóttak ahhoz, hogy a korszerűsítést a jövő év elején megvalósítsuk. más ágazatokban pedig egy-két év alatt ezeket a feltételeket meg lehet és meg is kell teremteni.

a vállalati szervezet tökéletesítése, az önállóság fokozása különösen fontos az olyan ágazatokban, amelyek közvetlen szerepet játszanak a lakosság igényeinek kielégítésében. ilyenek tekinthetjük például az élelmiszeripart, a textilipar vállalatait, továbbá a belkereskedelmet.

az élelmiszeripar területén jelenleg négy tröszt és tizenkét országos vállalat tevékenykedik. az elmúlt év tapasztalatai azt igazolják, hogy ebben a szervezeti felépítésben - bár történtek intézkedések a szervezet egyszerűsítésére és a hatáskörök decentralizálására - a trösztök és országos vállalatok egységei nem rendelkeznek olyan önállósággal, ami lehetővé tenné saját területükön a gazdasági mechanizmus kibontakozását.

sürgetően jelentkezik a változtatás igénye azokban az ágazatokban, amelyek szoros és sokoldalú kapcsolatban állnak a mezőgazdasági üzemekkel, ugyanakkor a termelés és ellátás helyeire nem igényel központi beavatkozást. ilyen ágazat többek között a bor-, a baromfi-, az édesipar, ahol mielőbb végre kellene hajtani a szervezet korszerűsítését, a hatáskörök decentralizálását.

a következőkben fehér Lajos a keresetek, az árak, a fogyasztás alakulásáról szólt. hangsúlyozta: politikai szempontból nagy fontossága, hogy e téren milyen tendencia érvényesül most, pozitív, vagy negatív. ezzel kapcsolatban társadalmunk jelentős részében ellentétes véleményeket hallhatunk. sokan pozitívan értékelik a helyzetet, de nem egyszer tamaszkodó vélemények is elhangzanak.

munkás-alkalmazotti rétegekben az utóbbi hónapokban gyakran hallani olyan - elégedetlenséget is tükröző - megállapításokat, hogy „az életszínvonal stagnál,, „a munkások életszínvonala elmarad a szocialista fejlődés ütemétől,, „nem érzékelhető az életszínvonal hivatalosan kimutatott emelkedése,, „a bérek emelkedése nem tart lépést az árakkal,, stb.

7folyt.köv./

llw

L a m e n t

bkk. 1. /fehér Lajos...9. folyt./e

mi az igazság az életszínvonal alakulásában?

mindenekelőtt tény, hogy a lakosság összefogyasztása, az egy főre jutó átlagos fogyasztás, a dolgozó rétegek zömének jövedelmi és fogyasztási színvonala - változatlan áron számolva is - emelkedik. az is igaz, hogy a lakosság egy része, a nagyobb családnak, a kiskeresetűek és a nyugdíjasok rétegei érzékenyebben reagálnak az ármozgásokra, különösen ha azok - a fogyasztási cikkek egy részénél, még hozzá az olcsóbb cikkek egy részénél - felfelé történnek. ugyanakkor kétségtelen, hogy a lakosság egésze ma jobban él, mint ahogyan a harmadik öt éves terv elkészítésekor terveztük. a lakosság egy főre jutó reáljövedelme az öt évre tervezett 14-16 százalékkal szemben a tervidőszak eddig eltelt három esztendejében mintegy 19-20 százalékkal nőtt. ezen belül az elmúlt esztendőben - annak ellenére, hogy a termelékenység nem alakult megfelelően, s emiatt a felhalmozás növekedése is stagnált - a lakosság reáljövedelmének színvonala 6, a fogyasztás 5 százalékkal emelkedett.

vitathatatlan tehát a fogyasztás-növekedés és nincs szó stagnálásról. sőt, úgy tűnik: az életszínvonal, a fogyasztás valamivel jobban nő, mint a nemzeti jövedelem. ez kívánatos is! hiszen - meggyőződésem szerint - az elkövetkezendő években a fogyasztás gyorsabb növekedése nélkül nem is bontakozhat ki igazán az az érdekelttségi rendszer, amelyet az új mechanizmusban a gazdasági hatékonyság legfőbb rugójaként vettünk számításba.

problémát jelentett viszont az, hogy a reálbérek, erőfeszítéseink ellenére, lassabban nőnek, mint a reáljövedelmek. vállalatunk nagy része nem használta ki a múlt évben a maximumánál 4 százalékos átlagbéremelési lehetőséget, ami módot adott volna a béreknek a korábbinál jobb differenciálására. pedig ez a személyi ösztönzés javítására szolgált volna.

hangsúlyozta a kormány elnökhelyettese: a bérek és keresetek növekedésének fontosságát a szocialista gazdaságban fokozza az a körülmény, hogy a kereset egyrészt a munka szerinti elosztás eszköze, másrészt a munka-hatékonyság növelésének ösztönzője. jövedelem- és bérpolitikánkban e kettős funkciót rendszeresen és egyre következetesebben érvényre kell juttatni.

/folyt.köv./

Lajos

p a r l a m e n t

bkk. 1. /fehér Lajos...10. folyt./e

a munka szerinti szocialista elosztás elve a legközvetlenebbül a keresetekben érvényesül, ebben juthat leginkább érvényre az a törekvés, hogy a társadalom tagjainak helyzete a teljesítménytől, gazdasági aktivitásuktól függjön. aki többet ad a társadalomnak, annak nagyobb mértékben kell részesednie a javakból is. ez az elv a keresetek és jövedelmek differenciálását teszi szükségessé. felvetődik a kérdés: meg lehetünk-e elégedve a mai kereseti különbségekkel? úgy vélem, erre röviden azt válaszolhatjuk, hogy nem. helyesnek kell elismernünk azt a folyamatot, amelyet a felszabadulás után az ötvenes évek elejéig valósítottunk meg, amikor bérpolitikánkban tudatosan törekedtünk a kapitalista gazdasági viszonyok talaján kialakult kereseti differenciák csökkentésére, lényegében a nivelálásra, az egyenlősítésre.

a kereseti nivelláció azóta is tart. a végzett munkából származó jövedelem 1957. évi 82 százalékos aránya tíz év alatt 76 százalékra csökkent, ennek arányában nőtt a társadalmi jutatásokból eredő ugynevezett „borítékon kívüli, jövedelem. túlzottan csökkent a magasabb képzettségű, bonyolultabb, felelősségteljesebb és fizikailag nehezebb munkát végző dolgozók kereseti különbsége az egyszerűbb és könnyebb fizikai munkát végzőkéhez képest. a magasabb képzettségű, bonyolult, felelősségteljes munkát végző vállalatvezetők átlagbére ma 2.4-szerese, a művezetőké 1.3-szorosa a munkások átlagkeresetének, ellenben a szakképzett munkások átlagbére csak 1.2-szerese a szakképzettség nélküliekének.

leszögezhetjük, hogy az olyan mértékű nivelláció, amely a szocializmus építésének első időszakában objektíve szükséges volt, az ma, amikor a szocialista gazdaságot az intenzív fejlesztés fokára kívánjuk emelni - nem minősíthető sem előnyösnek, sem szükségszerűnek. a munkák és teljesítmények különbözőségeiből adódó, megfelelő és kívánatos jövedelem-differenciák hiánya szükségképpen gyengíti jövedelemrendszerünk teljesítményfokozó, egyben minőségi munkára ösztönző hatását!

a munka termelékenységének növelése, az emberek igazságérzete is azt követeli, hogy a keresetekben fokozottabban jusson kifejezésre az azonos munkaterületen dolgozók különböző munkateljesítménye is. jobban kell honorálni a szorgalmat, a rátermettséget, a nagyobb gyakorlatot, ugyanakkor a kényelmes, lassu, rossz munkát végző dolgozók bérét ne tekintsük garantáltnak, ne a jelenlétet, hanem a teljesítményt bérezzük!

/folyt.köv./

Lajos

parlament

bkk. 1. /fehér Lajos... 11. folyt./e

a reform első évében - bár nem tudhattunk fordulatot elérni - eredményeket elkönyvelhetünk - a differenciált bérezés és anyagi ösztönzés terén. a népgazdasági hatékonyság továbbjavítása érdekében a szocialista elosztási elveket követésőbbben kell alkalmaznunk. az elkövetkezendő években olyan hatásos bérezési, ösztönzési módszereket kell kialakítanunk, amelyekkel a végzett munka hasznát, a képzettséget, a felelősséget, a mainál jobban lehet honorálni, elsősorban az alapbérek határozottabb differenciálásával.

elvtársak!

a lakosság fogyasztásának növekedése a korábbihoz képest erősen változó termékstruktúrát igényel. ez komoly feladatok elé állította a belkereskedelmet tavaly és az idén is. véleményem szerint a kereskedelem javára kell írni azt, hogy - növekvő pénzkirárlás mellett - a korábbi évihez hasonlóan a reform bevezetésének első esztendejében is általában nyugodt belső ellátást teremtett. az árualap és a vásárlóerő egyensúlyát nagyban-egészében biztosítani tudta, ami alapvetően a bővülő áruválasztéknak és a hiánycikkek szűkülő körének köszönhető.

a belkereskedelem rovására kell viszont írni, hogy a kereskedelmi vállalatok belső szervezete és gazdasági módszerei még nem érték el a reform követelte színvonalát. az eladók versenye sok áruajtában hiányzik, vagy szűkös és az árukinálat szűkítése irányában hat. nem serkenti a vállalatok egy részét a „nagy forgalom - méltányos haszon,„ elvének alkalmazására. ez több területen, különösen az olcsóbb, kevésbé jövedelmező cikkektől való tartózkodást eredményezte. a kereskedelmi vállalatok egy részénél tapasztalható az, hogy rövid lélegzetű költségcsökkentéssel akarják növelni nyereségüket. ezzel visszavetik a forgalmat és rontják az ellátást is.

ez év elején - részben emiatt - a kereskedelem nem adott megfelelő rendeléseket olyan termékekre sem, amelyekben az ipar szabad termelői kapacitással rendelkezett. ennek következtében e termékekből - a régiék mellett - új hiánycikkek keletkeztek.

az utóbbi időben a kereskedelmi vállalatok megrendeléseik növelésével igyekeztek felkészülni az általuk nem várt nagyobb kereslet kielégítésére. ennek ellenére a kialakult helyzet arra figyelmeztet: a reform sikere érdekében továbbra is megkülönböztetett figyelemmel kell foglalkozni a belföldi piac egyensúlyával! idejében tett intézkedésekkel kell biztosítani, hogy a második félévben érezhetően javuljon az ellátás színvonala.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 1. /fehér Lajos... 12. folyt./e

a lakosság egy részénél az idén az első öt hónapban élénk volt az élelmiszerek iránti kereslet, s ezt a kínálat - többségében - kielégítette. mégis a tavaszi első két hónapban a husellátásban komoly feszültségek keletkeztek, főleg budapesten, de a nagyobb vidéki városokban is, annak ellenére, hogy husból és huskészítményekből a tavalyinál 6-7 százalékkal többet hoztunk forgalomba az állami kiskereskedelemben.

a hus iránti kereslet normálisan nőtt! a probléma kettős:
1./ a jelenlegi husárak nagyobb keresletnövekedést eredményeznek, mint amilyen termelésnövekedésre fel vagyunk készülve;
2./ a huskínálat összetétele erősen romlott, kevesebb a sertés-hus.

jelenthetem az országgyűlésnek, hogy a sertéshizlalási szerződés-kötések kedvezőbb alakulása nyomán az utóbbi 4-5 hétben budapesten és a nagyobb vidéki városokban megfelelően javítani tudtuk a sertéshus arányát. ennek következtében ma már sertéshusból megfelelő az ellátás, a husboltokba kiszállított marhahus és vágott baromfi vásárlása visszaesett.

a husellátással kapcsolatban szeretném felhívni a figyelmet arra is, hogy a belső igényeknek határt szab az erőteljes hus-export is. a nyersanyagok, gépek importjához, licenciák vásárlásához szükséges konvertibilis deviza megszerzésében első helyen áll a husexport, ami tavaly több mint a fele volt a belső fogyasztásra tervezett mennyiségnek.

zöldség- és gyümölcsfélékkel kedveznek a terméskilátások, s így mennyiségben és választékban egyaránt jó - előreláthatólag az 1967 évihez hasonló - felvásárlást és ellátást tudunk biztosítani - ha valami közbe nem jön, csökkenő, a tavalyinál alacsonyabb piaci árszínvonalon.

a belkereskedelem - munkájának továbbjavítása érdekében - értelmezze helyesen és lássa el jobban a fogyasztók érdekvédelmét! olyan értelemben, hogy elavult, a vevő által nem keresett, eladhatatlan terméket ne rendeljen a termelőktől. szerintem így tudja igazán és hathatósan közvetíteni a piac „értékítéletét,„ a termelő szférának!

/folyt. köv./

221

parlament

bkk. 1. /Fehér Lajos...13. folyt./e

ezen túlmenően: a fogyasztói érdekvédelemnek voltaképp már a termelésnél kell kezdődnie, mégpedig a kifogástalan minőségű, olcsóbb termékek előállításával. más szavakkal: az életszínvonal emelkedéséhez szükséges anyagi eszközöket ilyen értelmezésben is maguknak a dolgozóknak kell megtermelniük - hatékonyabb munkával.

a fogyasztói érdekvédelem első és legfontosabb feladata természetesen, hogy megfelelő mennyiségű és választéku áru legyen az üzletekben. ezzel kapcsolatban bátorítjuk az állami kiskereskedelmet, hogy bővítse erőteljesen a közvetlen kapcsolatot az iparral, a gyárakkal, a ktsz-ekkel és a mezőgazdasági üzemekkel. érdeke ez a boltoknak is, de a termelőknek is, hiszen a nagykereskedelmi árrés megtakarítása és megosztása növeli mindkét fél anyagi érdekelttségét, csökkenti az önköltséget, a szállítást és a közbelső raktározást, tehát - kölcsönösen előnyös mindkét fél számára!

bátorítjuk a belkereskedelmi minisztériumot, hogy a belső ellátás javítása érdekében növelje a választékcsereit a külső országokkal, mindenekelőtt a szocialista országokkal. az importból származó ilyen áru aránya kiskereskedelmi forgalmunkban 8-9 százalék, az iparosodott országokban ez az arány 30 százalék körül tart!

bátorítjuk a belkereskedelmi minisztériumot és az állami, szövetkezeti boltokat, hogy a kereskedelem kulturáltságának növelése érdekében fejlesztési alapjukból növeljék műszaki felkészültségüket, mindenekelőtt felszereltségüket hűtőpultokkal, vitrinekkel, tejtermékek, vágott baromfi, friss zöldség- és gyümölcsfélék, s más romlandó áruk belső fogyasztásának erőteljes bővítése nélkül el sem képzelhető!

a lakosság körében a fogyasztói árak alakulásával kapcsolatban hallható a legtöbb, olykor mérges és végletes megjegyzés. így: „olyan cikkek ára emelkedett, amelyeket a kiskeresetűek vásárolnak,, vagy: „ha így emelkednek az árak, az inflációhoz vezet,, vagy: „az ármozgásokról adott tájékoztatás nem volt őszinte, csak az árak emelkedése tapasztalható, a csökkenés nem,,.

/folyt. köv./

Lajos

parlament

ökk. 1. /Fehér Lajos...14. folyt./e

persze, reálisan nem is várható, hogy a fogyasztók minden nap pontosan áttekinthessék és értékeljék több mint százezer fogyasztási cikk árát és az árszínvonalat. ezt csak bizonyos idő folyamán érzékelhetik jól és pontosan. viszont vannak, akik már előbb véleményt mondanak.

a hangulati elemekre természetesen mindig kellő figyelmet kell fordítanunk, gondosan számbavéve és szembeesítve azokat a tényekkel. szerintem az ilyen vélemények bizonyos egyoldalúságot tükröznek. az igények ugyanis gyorsabban nőnek lehetőségük nélkül, s ez érthető. ugyanakkor: tiszta lelkiismerettel mondhatom, hogy ezek a mérges megjegyzések sokszor a helyzet nem kellő áttekintéséből fakadnak és legtöbbszörnek - nincs is alapjuk.

a reform első két évében végre kellett hajtani az árreformot és az árrendszer változását. igyekeztünk és igyekszünk ezt úgy végrehajtani, hogy közben kielégítően védjük az átlagfogyasztót. de ugy semmiképpen sem lehet árreformot csinálni, hogy ne változzék meg egyidőben sok ár.

az árrendszer tavaly alapján véve betöltötte feladatát. kielégítően szolgálta és szolgálja a népgazdaság fejlődésének célkitűzéseit, összhangban van törekvésünkkel, hogy hatékonyabban kapcsolódjunk be a nemzetközi munkamegosztásba.

a múlt év során végrehajtott áremeléseket és árcsökkentéseket figyelembe véve: a szolgáltatásokkal és a szabadpiaci forgalommal együttesen számított átlagos árszínvonal egészében csak lassan emelkedik, a megengedhetőnek tartott évi 1-2 százalékkal marad. a bérek és a foglalkoztatottság növekedését is számításba véve, ez nem hátrányos a tömegek életkörülményeire, viszont a reális árak pozitív hatással vannak a termelésre és az ellátásra.

most már másfél év gyakorlata tanúsítja, hogy a magyar népgazdaságban nincs inflációs veszély, a rugalmas árrendszer nem vezet inflációhoz.

szerte az országban, főleg a kiskeresetűek körében, bizonyos izgalmat váltottak ki a forgalmiadó-kulcsok összevonásával és egyszerűsítésével május elején végrehajtott ármozgások.

/folyt. köv./

parlament

bkk. 1. /fehér Lajos...15.folyt./e

érthető, hogy a kiskeresetűek csak az árak emelkedésére figyeltek fel, de arra nem, hogy számos tömegfogyasztású ruházati cikk ára csökkent, többek között a szintetikus anyagok, a pamut, a tréningárak, a férfi pamut alsó, a női pamut-fehérmű, a nylon fehérnemű, a szintetikus harisnyák, a férfi szintetikus zoknik, stb. ára.

el kell ismernünk: nem volt szerencsés, hogy a forgalmiadókulcsok egyszerűsítése során megvalósult és megvalósuló árrendezés két lépcsőben történt. első fele május elején, második fele pedig most, július elején és az árcsökkentések zöme a mostanira esik. a májusban és most júliusban meghirdetett ármozgások folyamatosan realizálódnak. ennek nyomán a ruházati iparban kis-mértékű - 1,2-1,5 százalékos - árszínvonalcsökkenés következik be, s ezzel a lakosság egésze mintegy 300 millió forint megtakarításhoz jut!

az adókulcsok összevonása - amellelt, hogy csökkenti a bürokráciát -, lehetővé teszi azt, hogy célkitűzéseinknek megfelelően a termelési árarányok /a ráfordítási arányok/ a fogyasztói árakban fokozatosan kifejeződjenek. ezt a munkát, az árak ilyen irányú mozgatását, a közgazdaságilag helyesebb árarányok kialakítását a jövőben is folytatni fogjuk, mert nagyon nagy előny származik belőle a népgazdaság kiegyensúlyozottabb fejlődése szempontjából, ami végső fokon a tömegek jövőjét biztosítja.

tisztelt országgyűlés!

az ipari fejlődés folyamatában a vezető szerep vitathatatlanul a nagyiparé. a nagyipari vállalatokkal való foglalkozás mellett azonban az eddiginél nagyobb figyelmet kell fordítani a kis- és középüzemekre. többségük tanácsai helyiipari vállalat, kisipari termelészövetkezet, de ide sorolom a mezőgazdasági termelészövetkezetek kibontakozó kiegészítő feldolgozó és egyéb ipari jellegű tevékenységét is. mindezek - a magánkisiparral együtt - a helyi gazdaság szerves részei.

/folyt.köv./

Lel.

parlament

bkk. 1. /fehér Lajos...16.folyt./e

az ipari koncentráció és centralizáció nálunk lezajlott folyamata az 50-es és 60-as években a kellenél nagyobb mértékben háttérbe szorította a kis- és középüzemeket. a kisméretű magyar belső piac pedig a mostaninál több, kisebb méretű, rugalmas, korszerű közép vállalatot indokolna! a nálunk iparilag fejlettebb országok sem tudják szükségleteik kielégítését kizárólag a hozzánk hasonló fokú centralizált szervezettel megoldani.

a nagyvállalatok mellett a kis- és középméretű vállalatok társadalmilag és gazdaságilag hasznos, nélkülözhetetlen feladatot töltenek be. szerepük nagy. mindenképp foglalkoztatási gondokat oldanak meg. hazánkban a kis- és középüzemekben - az ugynevezett helyi iparban - a dolgozók az iparban foglalkoztatottak csaknem 25 százaléka. jelentős részben helyi anyagokat dolgoznak fel, a helyi szükségletek kielégítésére. javítást, szolgáltatást végeznek.

az állami nagyipart több vonatkozásban is kiegészítik, részben azzal, hogy kis szériában speciális vagy egyedi termékeket állítanak elő. részben pedig azzal, hogy - főleg a ktsz-ek - a nagyvállalatokkal kooperációban olyan termékeket és félkészárut állítanak elő, amelyek a nagy rezsiköltséggel és magas szerves összetétellel dolgozó nagyipar keretében költségesebb lenne. voltaképpen ez a szervezési forma - a kooperációs bedolgozás - a nagyvállalatokat mentesítette azoktól a gyártási folyamatoktól, amelyeket nem érdemes, nem gazdaságos nagyüzemben szervezni.

a középüzemek felkarolása és átgondolt fejlesztése népgazdasági érdek. éppen ezért érthetetlen, hogy a kis- és közép-vállalatok, amelyek tőkeerő-hiánnyal küzdenek, eszköz-ellátottságuk igen alacsony - mostoha gyerekek például a hitel-ellátásban. az elmúlt évben a tanácsai és szövetkezeti vállalatok termelési értéke mintegy 30 milliárd forint volt, ugyanakkor 310 millió forint fejlesztési hitelhez juthattak.

ha értjük és komolyan akarjuk venni a helyi gazdaság szerepét a jövőben gazdaságpolitikai kérdésnek kell tekintenünk a közép-vállalatok megfelelő fejlesztését, differenciált hitelkedvezményekkel és egyéb módon is.

/folyt.köv./

Lel.

parlament

Ükkm 1. /fehér Lajos... 17. folyt./e

Kedves elvtársak!

a gazdaságirányítási rendszer reformja jelentős változást hozott a tanácsok tevékenységében is.

a reform alapelvei a tanácsoknál is helyesnek bizonyultak. az alkalmazott módszerek és eszközök többsége a korábbinál hatékonyabb gazdálkodási feltételeket teremtett. ennek kedvező hatása megmutatkozott a tervezői és gazdálkodási önállóság növekedésében, a helyi igények jobb kielégítésére való törekvésben, az eredményesebb gazdálkodásban. a jelentősebb beruházási, lakásfejlesztési, vállalatgazdálkodási feladatokat teljesítették.

a növekvő gazdasági önállóságnak nagy része volt abban is, hogy a múlt évben jelentős bevételi többletet és kiadási megtakarítást értek el. e tények igazolják, hogy - ha nem is minden területen - általában jól éltek a kapott hatáskörrel.

a tanácsok gazdasági tevékenysége szoros összefüggésben van a lakosság életkörülményeinek alakulásával, fejlesztésével. ennek növelése érdekében a tapasztalatok alapján nagyobb figyelmet kell fordítani a helyi gazdaság fejlesztésére. a lakosság igényeinek jobb kielégítését célzó javító-szolgáltató tevékenységre, a területi koordinációs munkára. a tanácsok többsége még nem használja ki a kereskedelmi, a sütőipari és tejtermék, valamint a zöldség-gyümölcs ellátásban a különböző termelői és értékesítő szektorok közötti koordinációs és társulási lehetőségeket.

kívánatos és szükséges, hogy a tanácsok a jövőben mindinkább a helyi gazdaság sajátos koordinátorává váljanak. mégpedig nem általában és mindenben, hanem a terület gazdaságpolitikai és kommunális fejlesztési céljait szemponjtjából. ezt közvetítsék jól a sok szektoru helyi gazdaság részére.

az mszmp központi bizottsága márciusi ülésén célul tűzte ki; a tanácsokat még alkalmasabbá kell tenni arra, hogy növekedjék hatáskörük, társadalmi, politikai és gazdasági szerepük a helyi feladatok megoldásában. e feladat végrehajtásán most dolgozunk. célszerű és szükséges, hogy a tanácsok önállóságát és felelősségét gazdasági és egyéb vonatkozásban továbbfejlesszük és elvi célnak tekintsük a jövőben a tanácsai önkormányzat ki fejlesztését.

/folyt. köv./

L. L.

parlament

Ükk. 1. /fehér Lajos... 18. folyt./e

ennek megoldása, hogy a tanácsok - a lakosság véleményének meghallgatásával - önállóan döntsenek és rendelkezzenek működési bevételeik és az állami jövedelmek meghatározott részével, s ezek fedezzék szükségleteik döntő hányadát. a helyi gazdálkodás eredményesebbé tételével saját és egyéb bevételeik arányosan alakuljanak a terület fejlődésével. az önállóság azonban azt is jelentse, hogy a rendelkezésükre bocsátott anyagiakkal önállóan meg is kell oldaniuk feladataikat, s ezért felelősek.

a tanácsok gazdasági lehetőségei és a tapasztalható fejlődés lehetővé teszi az ágazati politika mind színvonalasabb végrehajtását, ezt segítette a tanácsai szakigazgatási apparátus kettős alárendeltségének megszüntetése is. ennek két éves gyakorlata azt bizonyítja: az intézkedés helyes volt, sokkal több a helyi kezdeményezés, másfelől a működésnek sok formális eleme megszűnt, sokat változott, jól alakult egyes minisztériumok ágazati irányító tevékenysége s kapcsolatuk a területi tanácsokkal.

az eredmények csak a kezdetet jelentik, ezért mind a minisztériumok, mind a tanácsok munkáját tovább kell fejleszteni.

a minisztériumok feladata az ágazati politika kialakítása. ennek érdekében - a jogszabályi rendelkezéseken túl - adjanak több hasznos, egyeztetett szakmai irányelvet, orientációt, főként a fejlődés irányai tekintetében. tegyenek további erőfeszítéseket a hatáskörök decentralizálására, az eljárások egyszerűsítésére. ellenőrizzék és rendszeresen segítsék a helyszínen is a tanácsoknál az ágazati politika érvényesülését.

a tanácsai végrehajtó bizottságok pedig legyenek még eredményesebb szervezői és jó megvalósítói az ágazati feladatoknak. ennek révén és - hatósági feladatkörükből eredően - az állami rendelkezések következetes betartásával váljanak területi felelős gazdáivá!

/folyt. köv./

L. L.

bkk. 1. /fehér Lajos...19. folyt./e

tisztelt országgyűlés!

engedjék meg, hogy végül röviden érintsem kormányunknak az utóbbi hónapokban kifejtett külpolitikai tevékenységét, mint korábban, úgy most is változatlanul legfőbb törekvésünk a nemzetközi feszültség enyhítése, a béke megőrzése, ezért vetjük latba erőnket, hogy hazánk népe és minden más nép biztonságban élhessen, élvezhesse munkája gyümölcseit.

Mint ismeretes, ez év márciusában fővárosunkban tartotta nagyjelentőségű ülészakát a varsói szerződés politikai tanácskozási testülete. a tanácskozáson kibocsátott felhívás - amelyet most már budapesti felhívásként ismer az egész világ -, fontos hozzájárulás a béke védelméhez.

a magyar népköztársaság kormánya úgy véli: az összeurópai biztonsági értekezlet összehívása nagy lépés lenne, sokat tehetne kontinensünk biztonságának megszilárdításáért, sőt, hatása kisugárzóan más földrészekre is. kormányunk képviselői a budapesti tanácskozás óta lezajlott kormányközi tárgyalásokon fáradhatatlanul ismertették az értekezlet összehívásával kapcsolatos elképzeléseinket. hazánk nemzetközi tekintélyét latba vetve, diplomáciai síkon is komoly erőfeszítéseket tettünk és teszünk a konferencia összehívása, jó előkészítése érdekében.

megítélésünk szerint az összeurópai biztonsági értekezlet összehívásának feltételei egy-másfél éven belül megérhetnek.

örülünk annak, hogy a budapesti felhívásban foglalt javaslatokat számos kormány és felelős államférfi tette magáévá. örömmel fogadtuk a finn köztársaság kormányának kezdeményezését. a finn kormány e tárgyban átadott emlékeztetőjére válaszul kifejtettük: támogatjuk és helyeseljük az abban foglalt javaslatokat, mert ez a kezdeményezés teljes mértékben megfelel a budapesti felhívás nemcsak szellemének!

ezen a fórumon is meg kívánom erősíteni, a magyar népköztársaság kormánya kész résztvenni minden olyan kormányközi konzultáción, amelyen tisztázni lehet a felmerülő problémákat s egyengetni az értekezlet összehívásához vezető utat!

kedves elvtársak!

vályi elvtárs részletesen szólt a nemzetközi gazdasági együttműködésünk kérdéseiről.

/folyt. köv./

Lel.

bkk. 1. /fehér Lajos...20. folyt./e

a kgst áprilisban moszkvában lezajlott rendkívüli ülésén az együttműködés új útjainak, módszereinek keresését tűzte napirendre, s reális programot adott a tagországok gazdasági együttműködésének elmélyítésére. mi is valljuk: ma már megértük a feltételek arra, hogy a kgst országok fokozatosan megvalósítsák gazdaságaik szocialista integrációját.

kormányunk kész további lépésekre a közösen kimunkált uton és szorgalmazza az integráció fejlesztését. a kgst 23. rendkívüli ülészakájának döntése megnövelik feladatainkat és felelősségünket. az elfogadott határozatok teljes mértékben megfelelnek a szocialista közösség és minden tagország, köztük a mi hazánk alapvető érdekeinek.

nemrég kifejeződött be a kommunista- és munkáspártok moszkvai tanácskozása, amely a nemzetközi kommunista mozgalom szempontjából történelmi jelentőségű. a tanácskozáson 75 kommunista- és munkáspárt vett részt. ez a szám önmagában is mutatja, hogy a nemzetközi kommunista mozgalom ma az emberi társadalom leghatalmasabb, legbefolyásosabb társadalmi ereje. a tanácskozás marxi-lenini szellemben elemezte, értékelte a nemzetközi helyzetben az elmúlt évtizedben bekövetkezett változásokat és új harci programot adott a világ kommunistáinak.

rendkívül fontos lépés volt a moszkvai tanácskozás abban a közdelemben, amelyet a testvérpártok folytatnak az imperializmus ellen, a haladásért, a békéért, az antiimperialista erők tömörítéséért, a nemzetközi kommunista mozgalom egységének megszilárdításáért.

a kommunista- és munkáspártok nemzetközi tanácskozásán elfogadott okmányok közül külön szeretném kiemelni vietnammal és a közel-keleti helyzettel kapcsolatos felhívásokat.

a sokat szenvedett vietnam földjén sajnos, még mindig dúl a háború, nap mint nap emberéletek esnek áldozatul. az amerikai imperializmus agresszív körei még mindig vonakodnak megtenni az elkerülhetetlen lépést: feltétel nélkül kivonni csapataikat vietnam földjéről.

/folyt. köv./

Lel.

parlament

ökk. 1. /fehér Lajos...21. folyt./e

népünk továbbra is mindenben teljesen szolidáris a szabadságért, függetlenségért hősi harcot vívó vietnami néppel. Kormányunk őszinte örömmel üdvözölte a dél-vietnami ideiglenes forradalmi kormány megalakítását és az első között ismerte el a dél-vietnami nép egészét valóban képviselő kormányt.

ami a közel-keletet illeti: kormányunk változatlanul úgy véli és arra törekszik, hogy a közel-keleti válság politikai úton rendeződjék, mégpedig a biztonsági tanács 1967. novemberi határozata alapján.

ismételten hangsúlyozzuk egységünket és együttérzésünket a hősiessn harcoló vietnami néppel, az arab népekkel, a békéért, és a kollektív biztonságért harcoló európai népekkel és mind-nyokkal, akik a világ különböző térségein sikraszállnak a békéért és a szabadságért.

be fejezésül:

visszatérve a napirenden lévő kérdésre, a zárszámadási vi-tára, a következőket szeretném még hangsúlyozni:

a gazdaságirányítási reform bevezetése óta végzett kor-mányzati munkát az a törekvés hatja át, hogy meggondoltan, de határozottan készítsük fel a magyar népgazdaságot a mainál na-gyobb feladatok megoldására, mert népünk jövője többet és job-bat kíván annál, mint amit ma produkálunk gazdasági téren.

mindezek alapján a kormány nevében a múlt évi állami költ-ségvetés megvalósításáról szóló jelentést a tisztelt országgyü-lésnek elfogadásra ajánlom.

/mti/

- 22 -

parlament

bkk. 2. dégen imre beszéde

sl/tm/lt zs

1969. július 3.

az alábbiakban a szerkesztőségek rendelkezésére bocsát-juk dégen imre
----- államtitkárnak, az országos vízügyi hivatal elnökének beszámolóját, amely az országgyűlés csütörtök délu-táni ülésén hangzik el vizgazdálkodásunk helyzetéről. a beszéd e m b a r g ó s, c s a k feloldás után használható.

x x x

bevezetőben megemlítette, hogy országunk törvényhozó tes-tülete első alkalommal foglalkozik átfogóan a vizgazdálkodás egészével. emlékeztetett arra, hogy hazánkban a vizgazdálkodás-nak nagy hagyományai vannak.

a víz bősége vagy hiánya országunk életében mindig nagy szerepet játszott. napjainkban azonban a víz már nem sorolha-tó az ugymezvezt, szabad javak,, közé, nem a természet ingy-e-nes és korlátlan ajándéka többé! a víz világviszonylatban is a legértékesebb természeti kincsek közé emelkedett. a természet-nek olyan elemévé vált, amely leginkább befolyásolja az élet-körülményeket, a termelőerők fejlődését, térbeli elhelyezését, s kihat a gazdasági fejlődés szinte valamennyi területére.

a vizgazdálkodás nem szorítkozik csupán a vízkárok elhá-ritására, és nem kapcsolódik kizárólag a mezőgazdasághoz, ha-tóköre kiszélesedett a népgazdaság valamennyi ágazatának a víz-zel összefüggő tevékenységére.

ez a strukturális változás tükröződik a vizgazdálkodási beruházások ágazati arányaiban is.

lényegesen megnövekedett az ipari vizgazdálkodás jelentő-sége. a szocialista ipar vízfelhasználása a felszabadulás előt-tinek ötszörösére emelkedett. ma az ipar a legnagyobb vízhasz-náló, amelynek évente jóval nagyobb vízmennyiségre van szüksége, mint a balaton teljes víztérfogata. a városok és falvak életé-ben szintén kiemelkedő szerephez jutott a vízi közművek fejlesz-tése.

/folyt.köv./

Lel!

- 23 -

parlament

bkk. 2./ dégen imre ... 1. folyt./ il

a vízigény rohamosan nő, - tíz-tizenöt évente megkétszereződik, 1985-re az évi vízszükséglet feltehetőleg a jelenleginek több mint kétszerese, 13 milliárd köbméter lesz - a természetes vízkészlet azonban - nagyobb térségen belül és hosszabb időszakot tekintve - változatlan. ráadásul a vízkészlet sem időben, sem területileg nem úgy oszlik el, ahogyan a szükségletek megkívánják. hazánkban a vízszükséglet zöme - csaknem háromnegyed része - a tiszta völgyében jelentkezik, ezzel szemben a mértékadó augusztusi időszakban a térség hasznosítható vízkészlete mindössze ötöde az ország felszíni vízkészletének. a vízfogyasztás növekedésével fokozódik a vizek elszennyződése is, ami viszont korlátozza az amugyis szűkös készlet felhasználási lehetőségét.

a magyarországi vízgazdálkodás helyzetének sajátos el-
lentmondásai közé tartozik, hogy főként azokon a területeken - az alföldön - kell öntözni, és az öntözés számára vizet előteremteni, amelyeket más időszakban az árvizek elöntésé-
től és a káros belvizektől kell védeni, és ahol a talajvíz szintje is viszonylag magas.

a vízgazdálkodás távlati fejlesztési koncepciójának kidolgozása folyamatban van. céljait a tudományos, technikai forradalom eredményei, a nemzetközi fejlesztési tendenciák tanulmányozása, a hazai viszonyok elemzése alapján igyekszünk kifej-
lőlni.

a következő időszakban a termelő ágazatok igényei a lakosság életkörülményeinek további javulása, a nagyarányu lakásépítés és a városiasodás előrehaladása folytán az infrastruktúra fejlődésének meggyorsulása határozott követelményeket támaszt a vízgazdálkodással szemben. a korábbihoz képest fejlődésének lényeges en kedvezőbbek a feltételei.

dégen imre a továbbiakban néhány fontosabb fejlesztési elgondolást ismertetett.

- a lakótelepi és ipari víztermelés-szolgáltatás és csatornázás részesedése a 4. ötéves terv során az összes vízgazdálkodási beruházásokon belül 56 százalékról 64 százalékra emelkedik.

/folyt. köv./

Zel

parlament

bkk. 2./ dégen imre... 2. folyt./ il

ez az ágazat tehát jelentőségének megfelelő kiemelt helyet foglal el a vízgazdálkodás fejlesztésében.

légfontosabb célunk, hogy minden háztartás részére a műszakilag és gazdaságilag legcélszerűbb formában biztosítsuk az egészséges ivóvizet. a következő másfél évtizedben olyan fejlesztést tervezünk, hogy lehetőleg a belterületi teljes népesség közműves vízellátáshoz jusson. a többszintes épületekben lakókat teljes egészében vezetékessel kell ellátni. ahol pedig a közműellátás gazdaságosan nem valószínűsíthető meg, ott az egészséges vizet adó közkuthálózatot bővítjük.

a városok és községek vízi közművel való ellátásában komplex módon, a tervszerű, arányos, kiegyenlített fejlesztésre törekszünk.

a főváros kiemelkedő jelentősége a vízi közművek vonatkozásában is nyilvánvaló, de vonzáskörzetének arányos fejlesztése megköveteli a budapestet övező térségben - pest megye egészét ideértve - az országos átlaghoz képest jelentős elmaradás megszüntetését, a vízi közművek gyorsabb ütemű kiépítését. csökkenteni akarjuk az ipari és mezőgazdasági jellegű városok ellátottsága közötti aránytalanságot. az ország keleti és délnyugati részében elhelyezkedő városokban és a városi rangra emelkedő községekben a vízi közművek erőteljesebb fejlesztését tervezzük.

a falu életkörülményeiben bekövetkezett mélyrenató változás sürgeti a falusi közművek gyorsütemű építését. ez - a vízműtársulatok útján, az állam támogatásával, a lakosság anyagi érdekeltségvállalásával - alkotó társadalmi mozgalommá növekedett. immár csaknem 800 falu lakóihoz vezetékkel jut el az egészséges ivóvíz.

meg kell oldani a mezőgazdasági üzemi központok vízellátását is. új feladat a mezőgazdasági üzemi központokban összpontosuló állattartás és a segéd- és feldolgozó üzemek vízszükségletének kielégítése, szennyvizeinek ártalommentes elvezetése.

a városok többségében, a korábban rendszeres vízhiányt sikerült megszüntetni.

/folyt. köv./

Zel

bkk. 2./ dégen imre ... 3. folyt./ 11

ugyanakkor egyes városrészekben a vízellátás időszakos zavarai sok bosszúságot okoznak a lakosoknak. Ilyen jelenségek a legfejlettebb világvárosokban is tapasztalhatók. Szükséges, hogy városainkban és a legjelentősebb üdülőterületeken a csúcspozitív időszak vízellátási nehézségeit is fokozatosan kiküszöböljük. az ipar vízigényének kielégítése a települések vízműveiből csak akkor engedhető meg, ha a kapacitás-tesztelés beruházási költségeihez az üzemek hozzájárulnak.

a nagy térségekre kiterjedő regionális vízművek létesítése főként a vízben szegény vidékeken mindinkább előtérbe kerül. Ilyenek épülnek már - többek között - a borsodi parvidéken, a mátrában, a balaton térségében.

a jelentős lemaradás sürgeti, hogy előtérbe helyezzük a csatornázást. míg a vízzel ellátott lakosság számának 1 százalékkal történő növelése 50.0 millió forintot, addig a csatorna ellátottság azonos mértékű növelése csaknem 1 milliárd ft-ot igényel. terveink szerint a vízi közművesítésre előirányzott beruházások 60 százalékát csatornázásra, 40 százalékát pedig vízellátásra fordítjuk. inkább fejlesszük némileg lassabb ütemben a vízellátást, de vessünk véget annak az állapotnak, hogy településeink egy része csatornázás, belső vízrendezés hiányában elvizesedik, a talaj vízállása emelkedik.

a vízkészlet takarékos felhasználása és minőségének megóvása irányába hat az újonnan bevett, területileg differenciált ipari vízdíj, a vízkészlethasználati díj és a progresszív szennyvízbírság. ezeket a szabályozókat a jövőben is következetesen alkalmazni kívánjuk.

a telepítési döntéseknél, az ipari üzemek telephelyének kiválasztásánál körültekintőbben kell számolni a vízgazdálkodási feltételekkel, a vízellátás és a szennyvízelhelyezés lehetőségével. az állami ipar 70 százaléka éppen azokra a területekre települt - pest, borsod, fejér, komárom, veszprém megyébe - ahol a legkevesebb a víz, és erre a térségre jut az összes ipari vízfelhasználás 84 százaléka.
/folyt.köv./

bkk. 2./ dégen imre ... 4. folyt./ 11

kívánatos, hogy a jelentős vízfogyasztású, nagyobb ipari üzemek elsősorban a duna vízkészletét vegyék igénybe. az ipar-telepítésnek a dráva mentén is kedvező vízgazdálkodási feltételei vannak. a tiszta vízgyűjtőjén a vegyipar jelentős fejlesztése a folyó amúgy is szűkös vízkészletének fokozott igénybevételét jelenti. ez csak a tervezett tisztalduzzasztóművek megépítésével enyhíthető. a nógrádi, hevesi és borsodi ipartelepítéseknel éppugy, mint a dunántúli középhegység térségében az iparfejlesztés vízszükségletét jó formán teljes egészében víztárolókkal helyenként pedig bányavíz felhasználásával lehet kielégíteni.

a vizek minőségének hatékonyabb védelmére figyelmeztet, hogy vizeinknek már csupán egyharmada természetes tisztaságú. 1976-ig minden ipari üzemnek meg kell építenie szennyvíztisztító berendezését. el kell érniük, hogy a szennyvíztisztítás a gyártási technológia szerves részét alkossa, az ipari üzemek a vízminőség védelmére vonatkozó rendelkezéseket betartsák, szennyvíztisztító telepeiket megépítsék, jó hatásokkal üzemeltessék. sem a lakótelepekről, sem a vegyszereknek mezőgazdasági felhasználása következtében ne jusson szennyezés a vizekbe.

az ország területének 1/3-án magas kalóriaértékű, 60 celsius fokot meghaladó hőmérsékletű vizet lehet feltárni. a már felszínre hozott hévíz hasznosítására új fürdők, növényházak egész sora épült, a termálvizet helyenként - így szegeden - lakások melegvíz-ellátására és fűtési célokra is használják. a jövőben kedvező adottságaink túlzásoktól mentes, reális gazdaságos hasznosítását irányoztuk elő. elsődleges feladat a már megépült kutak sokoldalú hasznosítása. a felhasználás iránya mindinkább a mezőgazdaság felé mutat.

a mezőgazdaságban új mechanizmus feltételei között még kedvezőbb lehetőség nyílik arra, hogy az üzemek a közös feladatokra egyesítsék erőiket; a víztársulatok útján együttes erővel teremtsék meg a szükséges anyagi eszközöket.
/folyt.köv./

parlament

bkk. 2./ dégen imre ... 5. folyt./ il

a nagyobb térségekre kiható vízgazdálkodásnak egységes, összehangolt rendszert kell alkotnia. a területi összefüggéseket azonban gyarakran figyelmen kívül hagyják. ha válsztanunk kell, hogy az országban sok helyen szétszórtan, részlegesen oldjuk meg a vízügyi feladatokat, vagy kevesebb helyen, de teljeskörűen, úgy véljük, az utóbbi mellett kell döntenünk.

a hegy- és dombvidéken elsősorban a mederrendezést és a vízműkötséket kell megoldani. ezek ugyanis a mezőgazdaság mellett a közlekedési hálózat, a lakó- és ipartelepök vízkárok elleni védelmét és a belterületi vízrendezést is szolgálják. ezt követi a vízenyős völgyek lecsapolása, az intenzív rét- és legelő-kultúra üzemi feltételeinek létrehozása. ahol pedig magasabb üzemi eredmények várhatók, ott indokolt a komplex vízgyűjtőrendezés, vízműköts, teraszozás, sőt a talajcsővezés is.

az öntözésről szólva az államtitkár hangsúlyozta:

a magyar vízgazdálkodás felszabadulás utáni fejlődésének egyik jelentős eredménye, hogy az öntözés 400 ezer hektáron hódított teret a mezőgazdaságban. országunk - jól - lehet hagyományai alig voltak - belépett a fejlett öntözéses gazdálkodást folytató országok sorába.

távlati fejlesztési elgondolásainkban 1985-ig 1,5 - 1,7 millió hold /0,9 - 1,0 millió hektár/ öntözött területtel számolunk. éghajlati adottságaink folytán a fejlesztés zöme továbbra is a tiszta völgyére jut, bár a dunántul egyes térségeiben, így a hanságban, a síó, a sárvíz mentén és más területeken is jelentős öntözésfejlesztést tervezünk.

azt, hogy az öntözés területi kiterjesztése milyen mértékben valósul meg, mindinkább az üzemek közvetlen anyagi érdekeltsége és döntése, az állami és helyi erőforrások ésszerű társítása határozza meg. a társulatok részvételét az öntözés-üzemelésben és a szaktanácsadásban, amely eddig is jól bevált, tovább kívánjuk bővíteni.

/folyt.köv./

Leli

parlament

bkk. 2./ dégen imre ... 6. folyt./ il

a nagyobb öntözörendszereknél az üzemfejlesztési tervek kidolgozása és az öntözés módszeres üzemi megalapozása nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a műszaki létesítmények és a mezőgazdasági termelés közötti összhang megvalósuljon, az öntözés mind az üzem, mind a népgazdaság számára hasznot hajtó termelési eljárás legyen. így történik ez az épülő kiskörei víztépcso és öntözörendszerei esetében is, amely újabb fél-millió holdra juttatja el az öntözövizet. megépítése és hasznosítása a következő 10-15 év egyik legnagyobb mezőgazdasági jelentőségű vízgazdálkodási és mezőgazdaság-felesztési programja.

dégen imre ezután az árvízvédelemmel, a folyószabályozással kapcsolatos tervekről, tennivalókról beszélt. korábban az árvízvédelem fejlesztésének, a gátak erősítésének egy-egy árvízi katasztrófa adott lendületet. jelenthetem az országgyűlésnek, hogy az árvízvédelmi műveket korszerű módszerekkel évről-évre tervszerűen gyorsuló ütemben fejlesztjük. erre évente jelenleg 150 millió forintot, a 4. ötéves terv időszakában pedig előreláthatólag 200 millió forintot fordítunk. olyan biztonságosra kívánjuk kiépíteni a töltéseket, hogy azok a 100 éves gyakoriságu árvizek terhelésének is ellenálljanak.

víziutálózatunk gerince a duna, nemzetközi hajóút. fontossága a duna-rajna-majna csatorna és a vaskapu vízerőmű megépítésével növekszik.

a balaton fejlesztési programja elkészült, rövidesen a kormány elé kerül jóváhagyásra. ennek egyik legsarkalatosabb fejezete a balaton vízgazdálkodása. a program előirányozza a tó vízhiánytartásának szabályozását, a drávából vagy más vízgyűjtőterületről történő vízpótlását, a síó csatornázását, a partvonal állandósítását, partvédművek kiépítését, az eliszapodás csökkentését és a káros vizinövényzet elburjánzásának visszaszorítását.

a vízkészletgazdálkodás kérdéseire is kitért dégen imre. magyarország teljes vízkészlete az igényeket még lényegesen meghaladja. az országos átlag azonban nem mértékadó. egyes időszakokban és egyes területeken vízhiány van és ennek fokozódása várható.

/folyt.köv./

Leli

bkk. 2./ dégen imre ... 7. folyt./ il

a jövő útja elsősorban a vízkészletek növelése, a tefolyás egyenletesebbé tétele, a vízbőség idején felhasználatlanul távozó, gyakran kárt okozó vize tárolása.

a fejlődés megköveteli, hogy a kiskörre i vízlépcsőt követően a csongrádi és a többi tiszai vízlépcső is megépüljön. - a körösök völgyének kiegyensúlyozott vízgazdálkodása szükségessé teszi a körösladányi duzzasztó megépítését is.

a vízátvezetés a szabad készletekkel rendelkező területekről a vízhiányos területekre ugyancsak fontos eszköz a vízmérleg egyensúlyi hiányának kiküszöbölésére. ez a rendeltetése többek között a 100 km hosszú mesterséges folyónak, a keleti főcsatornának is, mely aszályos időszakban már ötször annyi vizet juttat a tiszából a körös-völgybe, mint amekkora a körösök vízhozama. a tiszavölgy vízhiányának végleges megszüntetésére - a tiszai vízlépcsőinek kiépítés után - távlatilag szükségessé válik majd a duna-tisza csatorna útján a duna vízének átvezetés is.

országunk vízföldtani adottságai kedvezőek. így a felszínalatti vízkészlet fontos tartaléka a vízkészletgazdálkodásnak.

a nagy tárolók mellett tömegesen épített kisebb mesterséges tavak nagy segítséget jelentenek mind az ipar, mind a mezőgazdaság vízigényének kielégítésében, elsősorban a dunántulon és az ország északi területén.

tisztelt országgyűlés!

vízkészleteink zöme a folyók vízgyűjtőjének határainkon túli területéről származik. eredményes vízgazdálkodás csak az érintett országok érdekeinek kölcsönös figyelembevételével folytatható.

kedvezőnek tartjuk, hogy vízügyi kérdésekben mindinkább elismertté válik a többoldalu együttműködés szükségessége.
/folyt. köv./

Leli

bkk. 2./ dégen imre ... 8. folyt./ il

tükrözi ezt a dunabizottság munkájának fejlődése is. új kedvező mozzanat, hogy kialakulóban van az öt tiszai ország: a szovjetunió, románia, csehszlovákia, magyarország és jugoszlávia együttműködése a tiszai közösérdekű vízgazdálkodási kérdéseinek rendezésére. örömmel üdvözljük ezt.

nagy fontosságot tulajdonítunk a kétoldalu államközi együttműködések további fejlődésének. hazánkban csakugy, mint a szomszédos országokban növekszik a vízfogyasztás, és elsősorban a vízkészletek nemzetközi megosztásában jelentkeznek megoldásra váró kérdések. véleményünk szerint az országok kölcsönös érdekei ezen a területen további együttes erőfeszítést igényelnek a kárpát-medence országaitól. különösen román-magyar viszonylatban vannak hosszú ideje rendezetlen kérdések. mi keressük a rendezés legjobb módját s az a remény tölt el bennünket, hogy a közös erőfeszítések növekednek és fokozatosan eredményt hoznak mindkét országnak.

együttműködésünk a kgst keretében, elsősorban a vízgazdálkodási tudományos kutató munkák koordinálásában, a korszerű szennyvíztisztítási technológiák kidolgozásában hozzájárul vízgazdálkodásunk fejlődéséhez. a vízgazdálkodásban alkalmazott műszerek, berendezések gyártásának szakosításában és a gyártási kooperációban is kialakulóban vannak a kgst tagországok között az együttműködés új formái, de lehetőségek nyílnak e téren az együttműködésre, a világ számos más országával is.

tisztelt országgyűlés!

a vízgazdálkodás fejlesztési arányai és üteme összefügg a népgazdaság általános fejlődésével. a vízgazdálkodás korszerű szintre emelésére államunk jelentős anyagi eszközöket fordít. a felszabadulás óta több mint kétszeresére emelkedett termelőeszközök értéke meghaladja a 80 milliárd forintot. a vízgazdálkodással összefüggő termelő műveletekre évente 8 milliárd forintot használnak fel a népgazdaságban.

a vízgazdálkodás 6,3 százalékban részesedik az összes beruházásokból. dinamikus fejlesztésének követelményéből adódik, hogy várhatóan a beruházások általános növekedési ütemét némileg meghaladó lesz a fejlődése.
/folyt. köv./

Leli

parlament

bkk. 2./ dégen imre ... 9. folyt./ 11

a vízgazdálkodás rendkívül beruházásigényes ágazat. bár beruházásainak nagysága egyre növekszik - a második öt-
éves terv időszakában 14,0 milliárd forint volt, a harmadik
ötéves terv során eléri a 20,7 milliárd forintot - mégsem
lehet az egyébként helyes és indokolt igényeket a kívánatos
mértékben és ütemben kielégíteni.

az új gazdaságirányítási rendszer, a vízügyi ágazat irá-
nyításáról szóló kormányhatározat hozzájárult a víz-
gazdálkodás közgazdasági megalapozásához. értéktermelő
jellege az új gazdaságirányítási rendszer bevezetésével vált
elismertté.

a vízgazdálkodás fejlesztését csak oly módon le-
het meggyorsítani, ha a társadalom közös gondjává válik, és
terheit megosztjuk. azoknak a létesítményeknek a megvalósí-
tása, amelyek a népgazdaság általános fejlődése szempontjából
megalapozó - infrastrukturális - jellegűek, közvetlen állami
feladat, s ezek pénzügyi forrása az állami költségvetés.

az olyan fejlesztések költségeit viszont, amelyek a fel-
használó ágazatok termelési és szolgáltató tevékenységével,
gazdálkodásával közvetlenül összefügenek, a ráfordításokkal
arányos árak, térítések, díjak fedezték, illetőleg azok meg-
valósításához a felhasználó ágazatok, vállalatok, üzemek, el-
sősorban saját anyagi erőforrásaikból járuljanak hozzá.

a kisebb helyi jelentőségű létesítmények megvaló-
sításához a közvetlenül érdekelt lakosság anyagi áldozatvál-
talása sem nélkülözhető, ahogy ez a vízműtársulatok esetében
is helyesen érvényesül. az ilyen művek létesítéséhez az
állam jelentős támogatást nyújt, elsősorban ott, ahol az érde-
keltek nagyobb anyagi terheket vállalnak.

a vízgazdálkodás közgazdasági szabályozóinak rendszere
tette lehetővé, hogy az összes ráfordításoknak mintegy 50.
százalékát a központi állami és tanácsi költségvetésből,
míg másik felét a különböző költségvetésen kívüli források-
ból fedezzék. ez új és továbbfejlesztendő elem a vízgazdálko-
dásban.

/folyt.köv./

- 32 -

Zel.

parlament

bkk. 2. / dégen imre ... 10. folyt./ 11

a tervezett vízgazdálkodási program megvalósításának
alapvető feltétele a vízépitőipari kapacitás és az
ipari háttér nagyarányú fejlesztése.

el kell érniünk, hogy a hiánygazdálkodás tünetei se a
kiviteli kapacitás, sem az építési anyagok, a csőanyag-
ellátás, sem pedig a szerelvények, műszerek, mérő- és re-
gisztráló berendezésének gyártása terén ne gátolják terve-
ink valóra váltását. ezen a területen is tovább kell halad-
ni az egészséges verseny útján, a túlzott vállalati centrali-
záció feloldása felé.

dégen imre ezután a vízügyi szervezetről szólt, hangsú-
lyozva, hogy a vízügy bonyolult feladatai nem nélkülözhetik
az egységes ágazati irányítást és koordinációt, az erői terv-
szerű összpontosítását. ezután 70 000 vízügyi dolgozó mun-
káját méltatta, majd felszólalását a következőkkel zárta:

a vízgazdálkodás helyzetéről és fejlesztési céljairól
szóló beszámolómat a kormány nevében azzal a meggyőző-
déssel terjesztem a tisztelt országgyűlés elé - kérve annak
elfogadását - hogy az népünk jólétét, népgazdaságunk
fejlődését, országunk további felemelkedését szolgálja./mti/
--

Zel.

- 33 -

parlament

bkk. 3. folytatta tanácskozását az országgyűlés

t pr/tf/sl/jf/hi/hné/il zs

1969. július 3.

csütörtökön 10 órai kezdettel az országgyűlés folytatta az 1968. évi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat vitáját.

az ülésen részt vett tosonczi párt, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, kádár jános, az mszmp központi bizottságának első titkára, fock jeno, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, továbbá biszku béla, fehér lajos, gáspár sándor, kállai gyula, komócsin zoltán, nyers rezső, szirmai istván az mszmp politikai bizottságának tagjai, valamint a politikai bizottság póttagjai, a központi bizottság titkára és a kormány tagjai. a diplomáciai pártokban helyet foglalt a budapesti diplomáciai képviselők több vezetője.

kállai gyula elnöki megnyitója után az ülés első felszólalója fehér lajos,

----- a kormány elnökhelyettese volt.

/ fehér lajos beszédét mai bkk. 1-es kiadásunkon közöltük, az embargót feloldjuk ./ fehér lajos beszédének szövegére a következő javításokat adjuk:

a 7. folytatás 2. bekezdésének negyedik sorában kezdődő mondat helyesen így hangzik:

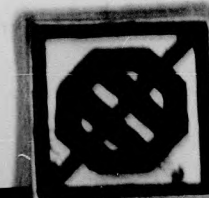
„szükséges vizsgálni, hogy a szervezeti keretek, jogszabályi, hatósági előírások....,
-----

ugyancsak a 7. folytatás utolsó bekezdésének 6. sorában kezdődő új mondat helyesen így hangzik:

v., vagy például a kereskedelem szervezetszerű felépítésében,
-----

ahol.....
/folyt. köv./
11.35/11

✓ 11.35/11

parlament

bkk. 3. / folytatta ... 1. folyt./ 11

a 9. folytatás 2. bekezdésének 5. sorában a „családnak,” szó helyett „családuak,” irandó.

a 11. folytatás 1. bekezdésének első mondata helyesen így kezdődik:

a reform első évében - bár nem tudhattunk fordulatot elérni - bizonyos kezdeti lépéseket és eredményeket elkönyvelhetünk a differenciált ...

ugyancsak e bekezdésnek 7. sorában a „végzett munka hasznát,” szavak helyett a „végzett munkát,” irandó

a 15. folytatás 2. bekezdésének 3. sorában a szöveg helyesen: ...árarányok / a ráfordítási arányok/ a ....

a 16. folytatás 2. bekezdésének 5. sorában a szöveg helyesen: ... - az ugynevezett helyliparban - dolgozik az iparban foglalkoztatottak....

a 16. folytatás 4. bekezdésének utolsó mondata helyesen: az elmúlt évben a tanácsi és a szövetkezeti vállalatok termelési értéke mintegy 35 milliárd forint volt, ugyanakkor mindössze 310 millió forint fejlesztési hitelhez juthattak.

a 17. folytatás 4. bekezdésének / a tanácsok gazdasági.../ 4. sorában a szöveg helyesen: ...gazdasági fejlesztésére, a lakosság igényeinek...

a 17. folytatás 5. /kivánatos és szükséges.../ bekezdésének 4. sorában a szöveg helyesen: ..kommunális fejlesztés i céljai szempontjából

a 17. folytatás 6. bekezdésének utolsó sorában a szöveg helyesen: ..önkormányzat fejlesztését .

x x x
javítás a bkk. 3. /folytatta.../ számú hirre:

az első stencil 2. bekezdése alulról számított harmadik sorában a központi bizottság titkárai irandó

/folyt. köv./
11..45/11

parlament

bkk. 3. /folytatta...2.folyt./e

szerecz lászló, a somogy megyei 1-es számú választókerület képviselője, a kaposvári cukorgyár főmérnöke elmondotta, hogy a megye építőipara 1965-67 között évente 20-22 százalékkal növelte termelését, 1968-ban azonban a növekedés üteme 11,5 százalékra csökkent. a terv ennél magasabb volt, így az ötéves terv időszakában körülbelül 200 millió forint értékű beruházás elhúzódik. a képviselő véleménye szerint a fejlődés azért lassult, mert a megye építőiparának műszaki színvonala az országos átlag alatt van, s bár saját erőforrásaikból tavaly 1,3 millió, az idén 8,7 millió forintot költöttek a tanácsai építőipar fejlesztésére, az igényeket igen nehezen tudják kielégíteni. romlott az anyagellátás, s művelő dolgozóknak nem tudnak megfelelő munkakörülményeket biztosítani, munkaerőt is egyre nehezebben kapnak. az anyagellátás javítására értékes kezdeményezés, hogy hét érdekelt szerv közös összefogással létrehozza a csurgói nyitászáró üzemét, amely az idén kezd meg működését. hasonló összefogással üzemét akarnak létesíteni somogyudvarhelyen burkolóanyagok előállítására. ehhez kérte az építésügyi és városfejlesztési minisztérium, továbbá a magyar beruházási bank hatékony támogatását is.

a képviselő kérte az építésügyi és városfejlesztési minisztériumot, vizsgálja meg újra, hogy a megye építőiparának fejlesztéséhez milyen további állami támogatást nyújthatnak. a minisztérium kezdeményezzen más tárcaikkal és az okisz-szal tárgyalásokat a somogy megyei helyi építőipari vállalkozások támogatására. a képviselő javasolta, hogy a megyében építsenek házgyárat, amely nagymértékben segítené a balatonkörnyék fejlesztése szempontjából is fontos építkezések gyorsítását.

a törvényjavaslatot elfogadta és az országgyűlésnek elfogadásra ajánlotta.

/folyt. köv./

11.50/e

- 36 -

parlament

bkk. 3./ folytatta ... 3. folyt./ 11

a bkk 3. számú hír 2. folytatásán leadott szerecz lászló képviselő foglalkozása helyesen: vállalati igazgató. felszólalásának harmadik és negyedik sorában a szám helyesen: 20-22 százalék.

x x

a fehér lajos beszédének 17. folytatása 4. bekezdésére adott javítás helyesen: ...gazdaság fejlesztésére, a lakosság igényeinek.

x x x

szabó istván, a hajdu-bihar megyei 12.-es választókerület képviselője, a tot elnöke felszólalásában a termelőszövetkezetek helyzetét elemezte. elmondotta, hogy nem volt még gazdaságpolitikai koncepció, amelyet a közös gazdaságok olyan gyorsan megértettek és annyira egyértelműen támogattak volna, mint az új gazdaságirányítási rendszert. a tsz-ek határozottan igénylik azokat a lépéseket is, amelyek az új mechanizmus fokozatos és teljes kiépítéséhez vezető uton következnek.

az elmúlt évben bebizonyosodott, hogy a közgazdasági ösztönzők serkentőleg hatottak a termelésre. kedvező jelenség, hogy lényegesen csökkent a közös gazdaságok száma. a bevételek a gazdaságok háromnegyedében fedezik a költségeket, módot adnak a fejlesztésre és a személyes jövedelmek növelésére.

a képviselő szerint még az optimistábbakat is meglepte, hogy a gazdaságok milyen érzékenyen reagáltak a közgazdasági szabályozókra. ezek jelentőségére utal, hogy ahol nem sikerült megfelelően kialakítani az anyagi érdekeltséget - elsősorban a vágómarha és a tejtermelés terén - ott lanyhult a termelési kedv. az elmúlt év tapasztalatai alapján az a következtetés is levonható, hogy a különböző ösztönzők közül a jó árak a vonzóbbak, a nagyobb hatásuk: ugyanakkor kevesebb eredményt hoznak a kezdeményezések és a különféle állami támogatások.

/folyt. köv./

- 37 -

12.20/11

parlament

bkk. 3. /folytatta...4.folyt./e

ezeket a jelenlegi ipari árak miatt természetesen nem lehet megszüntetni vagy mellőzni. mégis az ezen a téren tapasztaltakat a jövőben figyelembe kell venni, elsősorban a termelői magatartás formálásánál.

a továbbiakban arról beszélt, hogy a tsz-eket élénken foglalkoztatják a beruházásokkal kapcsolatos problémák. a nagymértékű állami támogatás a közös gazdaságok saját anyagi eszközeit is alaposan megmozgatta. a gazdaságok az összes építési beruházás többmint felét - hozzávetőleg másfél milliárd forintot - szarvasmarhatartási épületekre, 900 millió forintot pedig sertéstartási létesítményekre fordítottak. a beruházási kedv fenntartása továbbra is fontos, hiszen például a szarvasmarha-állomány fejlesztése a nagyüzemi férőhelyek számának növelésével, és - egyebek között - újabb járulékos beruházásokkal képzelhető csak el. a termelőszövetkezetek ezért a beruházási lehetőségek növelését és emellett az anyagi-műszaki lehetőségek további bővítését kéri és várják.

szabó istván ezután arról beszélt, hogy a tsz-mozgalomnak lényegében saját erőből kell megszüntetnie azokat a torzulásokat, amelyek a tsz-tevékenység bővülése kapcsán jelentkeztek. a becsületes tsz-tagok elítélik a különféle manipulációs ügyleteket. annál is inkább, mert ezek lejáratják azokat a törekvéseket is, amelyek a fogyasztók és a népgazdaság számára egyaránt hasznosak.

nagyon lényeges, hogy a közös gazdaságok jól válasszák meg a melléktevékenységet. ezt a törekvésüket sajnos nehezíti az érvényben lévő, korszerűtlen számviteli és statisztikai metodika, amely melléktevékenységnek minősíti a takarmánykeverést, a gépjávitást és a nagyüzem egész sor olyan feladatát, amely mindenki számára nyilvánvalóan szorosan összefügg a mezőgazdasági termeléssel. már kezd kikristályosodni olyan vélemény, hogy a fejlesztésre érdemes tevékenységet nagyobb pénzügyi támogatásban, és különféle előnyökben kell részesíteni. a nemkívánatos formák ugyanakkor kedvezőtlenebb gazdasági feltételeket, érdemelnek,.

a gazdálkodás összetettebbé válása miatt sürgetővé vált a tsz-ekben a hatékony belső ellenőrzés - mondotta a tot elnöke. arról van szó, hogy - miután a vezetés alapvető problémái megoldódtak - már elvileg is tisztázódott, hogy az ellenőrzés a közös gazdaságokban önkormányzati funkció. ezen a téren azt a szakszerűséget kell megteremteni, amelyet egyre inkább megkövetel a rendezett, vállalatyszerű gazdálkodás. a feltételek kedvezők: a tagok legtöbbször figyelemmel kísérik a vezetők tevékenységét és érdekelttségük is megnőtt. mindez kedvező helyzetet teremt a hatékony önkormányzati ellenőrzés kialakításához. a tot elnökségének irányelvei különben a belső ellenőrzés megvalósításánál nagy szerepet szánnak a tsz-ek területi szövetségeinek.

/folyt. köv./
12.28/e

- 38 -

parlament

bkk. 3. /folytatta...5.folyt./e

szünet következett, majd beresztóczy miklós elnökletével folytatódott az ülés.

varga illés, szolnok megye 7. számú választókerületének képviselője, a medosz megyei elnöke egyebek között hangsúlyozta, hogy a reformmal életbe lépett gazdasági ösztönzők több tekintetben finomításra szorulnak, változtatásra van szükség például azért, hogy hatékonyabb legyen az ellenőrzési rendszer, mind a társadalmi tulajdon védelme, mind hasznosítása tekintetében.

szóvá tette, hogy az árváltozásokkal kapcsolatban helyenként azért tapasztalható bizonyos nemtelenség, mert a fogyasztók meghatározott árukörben érdekeltek, nincs teljes áttekinthetőség valamennyi cikk árának csökkenéséről, illetve emelkedéséről. előfordul az is, hogy a hagyományos csomagolási formát úgy váltják fel korszerű csomagolással, hogy szembetűnően nő a fogyasztói ár, s ha az izlésebb ,,tálatás,, meg is nyeri a fogyasztók tetszését, nem örülnek a változásnak. a háziasszonyokat például érzékenyen érintette a hypo műanyagpalackba töltése.

problémaként említette a képviselő, hogy a túlságosan sok cikket érintő árváltozással a falusi boltokban, a tanyákon működő üzletekben annyira sokasodik az eladók munkája, hogy a szükséges átírást nem mindig tudják kellő időre elkészíteni. így előfordulhat, hogy jóhiszeműen árdragítást követnek el, s ezért - ilyenkor igazságtalanul - megbüntetik őket. az eddiginél nagyobb türelmet kellene tanúsítani e tekintetben.

beszélt a képviselő arról is, hogy viszonylag hosszadalmasan, csak különféle átfogó jelentések, a fizetőképességet igazoló kimutatások után juthatnak ugynevezett üzleti hitelhez a vállalatok, a szövetkezetek. gyorsítani kellene ezen az eljáráson. előfordult ugyanis, hogy felvásárlási ügylethez egy szövetkezetnek 200 ezer forint hitelre lett volna szüksége, de mire elegend tudtak tenni a bank támasztotta követelményeknek, maga az ügylet addigra már kutba esett. a vendéglátóipari dotációk kapcsán varga illés azt javasolta, hogy a támogatás összegében ne a gazdálkodó egység méreteire, nevére és tekintélyére adjanak, hanem sokkal inkább azt tegyék mérlegre, mennyire eredményes, hasznos a szóbanforgó vendéglátóhely tevékenysége, igyekezete.

/folyt. köv./

13.30/e ka

14.40

- 39 -

bkk. 3./ folytatta ... 6. folyt./ 11

dr. molnár béla,

/ budapest 66. sz. v. k./, a kertészeti kutatóintézet igazgatója egyebek között az élelmiszeripar fejlesztésének néhány problémáját vetette fel. elmondotta, hogy az élelmiszergazdaság nemcsak a fokozott hazai igényeket elégíti ki, hanem jelentős devizatermelő ágazat is. /termékeinek több mint 20 százalékát exportálja./ fejlesztését viszont egyre inkább gátolja, hogy kevés a hazai gyártmányú termelőeszköz, kicserélni a választék. meglehetősen elavult már a mezőgazdasági nagyüzemek termelőszolgálat épületeinek jelentős hányada, s nehezíti a folyamatos értékesítést, az export megfelelő időzítését a tárolótérek, hűtőházak hiánya is.

az élelmiszergazdaság a hazai ipar összertermeléséből a 60-as évek elején 4,2 százalékkal részesült, s ez az arány az elmúlt hatnyolc év alatt csak 0,2 százalékkal emelkedett. a statisztika bizonyítja, hogy iparpolitikánk nem törekedett tulságosan az élelmiszergazdaságnak, mint növekvő fogyasztópiacnak a kihasználására. ezért az élelmiszergazdaság kénytelen egyre több importanyagot felhasználni. importból fedezik a felhasznált gépek 46 százalékát. ha az iparfejlesztésnél nagyobb figyelmet fordítanánk az élelmiszergazdaság felvevőképességére, akkor nemcsak egyes iparágak megalapozottabb fejlődését, vagy újabbak szervezését lehetne elősegíteni, hanem a jelentős importcsökkentéssel kedvezőbb lenne a külkereskedelmi mérleg is.

dr. molnár béla rámutatott, hogy az élelmiszergazdaság műszaki fejlesztését ma már nem lehet egyszerűen egy-egy ipari termék használatára, például traktorok, munkagépek alkalmazására leszűkíteni. akivánt eredményt csak korszerű agrokompexum, például komplett sertésistálló, hűtőház, növényház, stb. munkába állításával lehet elérni. magyarországon még nincs olyan iparág, amely az élelmiszergazdaságnak ilyen komplexen adna át egész termelőrendszereket, összehangoltan működő berendezéseket. a képviselő indítványozta: az illetékesek az iparfejlesztési tervek kidolgozásánál fordítsanak nagyobb figyelmet a mezőgazdasági termelést megalapozó, az élelmiszeripart és élelmiszerfogalmat kiszolgáló iparágak korszerűsítésére.

dr. orbán lászló,

/ budapest 31. sz. vk./, a művelődésügyi miniszter első helyettese előljáróban rámutatott: nem igazolódtak azok az aggályok, azok a vélemények, amelyek a gazdaságirányítás reformjától, az anyagi érdekelttség erősödésétől féltették a kulturát.
/folyt.köv./

- 40 -

13.35/11 He

1447

bkk. 3./ folytatta ... 7. folyt./ 11

- nemcsak hogy nem lehet igazuk az aggodalmaskodóknak, - de az is nyilvánvalóvá vált, hogy nagy gazdasági feladataink megoldása elválaszthatatlanul összefügg a nép műveltségének gyarapodásával, a kultúra fejlesztésével. a széles körben kibontakozó viták a kulturális közélet egészséges fejlődését mutatják, a művelődés kérdései iránt fokozódó társadalmi érdeklődést jelzik. e viták egyik új vonása, hogy azokban nemcsak alkotók, kritikusok, esztéták vesznek részt, hanem mind gyakrabban hallatják szavukat az olvasók, a nézők is. nem kell, nem szabad félni a vitáktól, a kulturális és ideológiai élet hullámveréseitől. a vitázó szellem, a vitalégkör segíti a problémák tisztázását, s termékenyítően hat a szocialista kultúra fejlődésére.

a beterjesztett zárszámadás tanúsága szerint nem csökkent, hanem növekedett a kulturális célokra fordított összeg. 1968-ban 10 milliárd 877 millió forintot költöttünk a kulturális ágazatra, 6,3 százalékkal többet, mint 1967-ben. érvényesült tehát az az elv, hogy a nemzeti jövedelem növekedésének arányában emelkedjen a kulturális célokra fordított összeg is. ez persze konán sem jelenti azt, hogy nincsenek gondjaink, gazdasági eszközök híján megoldatlan feladataink.

- iskoláinkban ma mindenekelőtt a minőségi fejlesztés a feladat: az iskolai munka, a pedagógusok munkakörülményeinek, az oktató-nevelőtevékenység színvonalának javítása, az ehhez szükséges feltételek megteremtése. e téren sok mulik a különböző szintű tanácsok kezdeményezőkérségén, leleményességén: szaporítsák a körzeti iskolákat és a diáothonokat, bővítsék a napközi hálózatot, javítsák a sokszor eléggé mostoha munkakörülményeket.

- sok még a tennivaló a népművelés terén is. művelődési otthonaink anyagi ellátottsága nem megfelelő, a jelenlegi gyakorlat szerint kiadásaink 50 százalékát saját rendezvényeink bevételeiből kényyszerülnek előteremteni. változtatni kell ezen a gyakorlaton, mert a „pénzkeresés”, nagyon gyakran olcsó, színvonalatlan szórakoztatás színhelyévé változtatja a művelődési otthonokat. talán még súlyosabb a tanácsi kezelésű, főként falusi könyvtárak könyvellátottságának helyzete. az a - művelődésügyünkben szinte egyedül álló - tapasztalat, hogy évek óta csökkent a könyvek beszerzésére fordítható összeg.
/folyt.köv./

- 41 -

13.40/gy He

1447

bkk. 3./ folytatta ... 8. folyt./ 11

/1964-ben 44 millió 100 ezer forint, 1968-ban már csak 34,8 millió forint állt rendelkezésre./ a kulturottomoknál, könyvtáraknál egyébként sokszor nem is az a baj, hogy kevés a pénz. a legfőbb gond az, hogy a rendelkezésre álló összegek szétforgácsolódnak a különböző társadalmi szervek, intézmények és vállalatok között, a legfontosabb feladatok egyike tehát a helyi erőik összpontosítása. jó példa erre az, hogy ma már 375 művelődési otthon az állami és társadalmi szervek közösen tartanak fenn, közösen támogatnak.

- az új gazdaságirányítási rendszer a gazdaságpolitikai-művelődéspolitikai célok jobb összehangolását szorgalmazza, segíti az eszmeileg és művészileg értékes alkotások létrejöttét, ennek érdekében kaptak dotációt a különböző kulturális intézmények és vállalatok, s ez tette lehetővé, hogy a kulturális cikkek és szolgáltatások ára - a mozik kivételével - változatlan maradjon, vagy legalábbis számottevően ne emelkedjék, ezt a célt szolgálta a kulturális alap és járulék intézménye is. a kulturális alap, tapasztalataink szerint, egészében jól szolgálta művelődéspolitikai céljainkat. az alapból több mint 30 millió forintot fordítottunk fontos kulturális feladatok megvalósítására, s ebből segítettük - alkotói támogatásokkal, pályázatokkal, ösztöndíjakkal, - eszmeileg, művészileg értékes alkotások létrejöttét.

- ugyanakkor a kulturális járulék elősegítette egyes negatív tendenciák korlátozását. ezt a járulékot sokan kifogásolták. ám ha egyelőre szükség van a szórakozási igényeket sekélyes színvonalon kielégítő alkotásokra, miért baj az, ha ezek bevételeit igényes alkotások létrehozására, terjesztésére, az izlés művelésére fordítjuk.

- a kortárs legrissebb számában megjelent egy cikk, amely kivont szablyával védi a hont, a kulturát és a magyar írókat a kulturális alaptól, mondván, hogy az nem segített, csak zavart okozott. az igazság kedvéért had említsem meg, hogy ebből az alapból egyes megjelent könyvek után az írók az elmúlt évekhez képest kétszeresre növelt nivódíjat, összesen 1 millió forintot, az olvasó népért-mozgalom több mint 200 ezer forintot a könyvpropaganda pedig 300 ezer forintot kapott. a kulturális alaptól adott 1 millió 200 ezer forinttal tettük lehetővé, hogy az ünnepi könyvhéten néhány alkotás féláron kerüljön forgalomba.

/folyt. köv./

13.50/gy

He 1400

bkk. 3./ folytatta ... 9. folyt./ 11

a kulturális alappal kapcsolatban azt hiszem joggal elmondhatjuk, hogy ennél nagyobb „szerencsétlenség”, soha ne érje a könyvkiadást és a magyar irodalmat.

- a kulturális alap és járulék intézménye új eszköz művelődéspolitikánkban, s még sok javításra, csiszolásra szorul. mindenképp tudjuk azt, hogy hatása eleve csak korlátozott lehet, s csupán anyagi eszközök felhasználásával nem tudja alapvetően megváltoztatni szélesebb rétegek izlését és tudatát, egyes kulturális, lisan elmaradottabb rétegek ma még alacsonyabb szintű művelődési, szórakozási igényeit.

- a tapasztalatok azt mutatják, hogy az új gazdaságirányítási rendszerrel kapcsolatban bevezetett intézkedések túlnyomó része bevált, helyesnek bizonyult, a gazdasági eszközök erőteljesebb alkalmazása nem sértette kulturális érdekeinket, hanem általában elősegítette azok érvényesülését, jelentkeztek, vagy erősödtek ugyan bizonyos negatív tendenciák, kommercializálódási törekvések, de a kulturális élet egészének összképe 1968-ban nem tért el lényegesen az előző évekétől, nem következett be valamiféle egészségtelen arányeltolódás. problémákat okozott, hogy a gazdálkodás feltételeinek megállapításánál egyes esetekben mechanikusan érvényesítettek bizonyos általános gazdasági szabályzókat, nem vették figyelembe a kulturális terület sajátosságait. ilyen például a nemzeti banknak a hitelpolitikára és a készletgazdálkodásra vonatkozó elveinek gépies alkalmazása a könyvkiadásban. e rendelkezések - a készletek növekedését megakadályozva - arra szorítják a könyvkiadást, hogy gyorsan és könnyen eladható krimiket, bestsellereket terjesszen. más a gazdasági vállalatoknál és más a könyvüzletekben elfekvő készlet. shakespeare, vagy józsef attila nem megy ki a divatból évente, nem veszíti el értékét, s csak anyagi, kulturális kárt okoz, ha minden évben, kis példányszámban újra és újra ki kell adni./ esetleg ki sem adják, hogy „ne szaporítsa a készletet,„/ ugyancsak problémát okoz a kulturális vállalatoknál a nyereségrészesedés elveinek mechanikus alkalmazása, hiszen az értékes kulturális alkotások, - köztük a mai magyar irodalom számos alkotása, vagy a komolyzenei lemezek - kiadása erősen ráfizetéses, rontja a vállalat gazdasági eredményét.

/folyt. köv./

He 1400

parlament

bkk. 3./ folytatta ... 10. folyt./ 11

fontos és sürgős, közös feladata különböző gazdasági, pénzügyi szerveinknek, valamint a művelődésügyi minisztériumnak, hogy kidolgozzák a kulturális terület sajátosságainak jobban megfelelő gazdálkodási feltételeket.

- az, hogy a kulturális vállalatok működésében is nagyobb szerepet kapott az anyagi érdekeltség, helyenként a kulturálisan elmaradottabb rétegek igényeinek határozottabb jelentkezéséhez, kielégítéséhez vezetett. így például a könyvkiadás elég alaposan növelte a közközre adott krimik példányszámát, még élesebben jelentkezett a kommercializálódási tendencia a filmforgalmazásban: 1968 első felében csökkenték az előadások számát, indokolatlanul megszüntettek néhány filmszínházat, a korábbinál jóval több nyugati kommersz filmet vetítettek. / hozzá kell ugyan tenni, hogy 1968 utolsó negyedében, s 1969-ben ezek a tendenciák megszűntek, s például a magyar filmek nézőinek száma magasabb volt, mint bármikor az elmúlt évek során. / persze a fogalmakat nem ért tisztán, mert ha például egyes nagyobb múzeumok belépődíjgyének árát valamivel megemelték, attól még a múzeum nem lett „jó üzlet”, szolgáltatása nem lett árucikk. / 1968-ban az összes belépődíj bevétele 7,300.000 forint volt, ugyanakkor az állam 140 millió forinttal dotálta a múzeumok fenntartását, fejlesztését. a színházak és az opera sem kommercializálódik attól, hogy ha egy-egy indokolt esetben felemelik a jegyárakat, mert az állam a színházakat több mint 130 millió forinttal, s a budapesti operát csaknem 37 millió forinttal támogatja. egy színházjegy árához 22.88 forinttal, egy budapesti operaházi belépődíjhez 53.9 forinttal járult hozzá az állam. az sem teljesen helytálló, hogy általában emelkedett a könyvek ára, mert csak a krimikét, s a drágább kiállításukét növelték.

- nem fogadjuk el azt a nézetet, amely lebecsüli az emberek egészséges szórakozási igényét, annak kielégítését nem tartja méltó kulturális feladatnak. nem fogadható el az az elv sem, amely szerint kétféle kultúra van: egy szűk réteg igényeit kielégítő „magas”, és a széles néprétegeknek szóló tömegkultúra. a szocialista kulturális átalakulásnak egyik leglényegesebb vonása az, hogy áthidalhatóvá teszi azt a szakadékot, amelyet a polgári világ hozott létre az értékes kultúra és a tömegek között. / folyt.köv. /

- 44 -

14.20/gy ke

k

parlament

bkk. 3./ folytatta ... 11. folyt./ 11

azon a nézetem vagyunk, hogy ki kell elégíteni a kevésbé művelt rétegek szórakozási igényeit is. ugyanakkor határozottan elítéljük azokat a túlzásokat, amelyek helyenként a krimik valóságos dömpingjében, a táncdal-kultuszban jelentkeznek, azt a törekvést, amely a legalacsonyabb igények kritikátlan kielégítését szolgálja, ahelyett, hogy ezek megváltoztatását, szocialista irányú fejlesztését szorgalmazná, eddig sem, a jövőben sem engedjük, hogy a kultúra területén a piac spontán törvénye minden akadály nélkül érvényesüljön, hogy a kultúra alkotásai, szolgáltatásai közönséges árucikké váljanak.

orbán leászló után gécsi miklós,

miskolc 6. számú választókerületének képviselője a diósgyőri gépgyár vezérigazgatója következett. a képviselő hangsúlyozta: a kormánynak az utóbbi években hozott intézkedései hatékonyan hatottak gazdasági életünkre. a tőkés export bővítését célzó kormányhatározat - a kül-kereskedelempolitikai alap bevezetését például - nagyban hozzájárul ahhoz, hogy az iparvállalatok közvetlenebb kapcsolatot létesítsenek a tőkés piaccal, ugyanakkor ez az intézkedés előmozdítja a műszaki fejlesztést és egyéb fontos vállalati feladatok megoldását. a versenytárgyalásos módszer a kül-kereskedelempolitikai alap igénybevételénél helyesnek bizonyult; a hosszabb távra - öt évre - szóló szerződés kellő időt biztosít a szükséges intézkedések megtételére, s a vállalatoknak módjukban van mind éves terveikhez, mind export-tevékenységükben mérlegelni a tőkés kivitel bővítésével járó anyagi előnyöket.

a képviselő javasolta, hogy a kormány a negyedik ötéves terv időszakában tegye lehetővé a kül-kereskedelempolitikai alap növelését, illetve olyan módon való felhasználását, hogy a tőkés devizabevételei többletből 5-10 százalék az iparvállalatoknál maradjon. ez a devizaforrás jobb lehetőséget nyújtana a nemzetközi kooperáció fejlesztésére, korszerűbb gyártmányok kialakítására. javasolta továbbá: azok az iparvállalatok, amelyek korszerű gyártmányok kivitelével bővíteni akarják tőkés exportjukat, kapjanak megfelelő adókedvezményt, ha egyébként a fajlagos devizakiosztal csökkentésére kötelezik magukat. / folyt.köv. /

- 45 -

14.30/gy ke

bkk. 3./ folytatta ... 12. folyt./ 11

igy érdekeltébbé válnának saját beruházási és egyéb erőforrásaik felhasználásában, korszerűbb gyártmányok előállításában, az önköltség fokozott csökkentésében, s lehetővé válna a fajlagos devizakihozatal jelentős javulása, az állami támogatás mérséklése.

befejezésül kérte a kormányt, hogy az új gazdasági mechanizmus előkészítésénél és bevezetésénél tapasztalt alapossággal értékelje az elmúlt másfél év tanulságait, s ezeket kellő időben tegye ismertté a gazdasági élet minden területén. a jövő évi munkái csak így lehet jól előkészíteni, s amíg még fontosabb, a negyedik ötéves tervre való átmenetet biztosítani.

a törvényjavaslatot elfogadta.

schwartz józsef,

veszprém megye 6-os választókerületének képviselője, tsz elnök felszólalásában az életszínvonalról, ezenbelül a mezőgazdasági dolgozók jövedelmének alakulásáról szólt. rámutatott: tény, hogy a parasztság anyagi bevételei - a megtermelt javakkal együtt - az elmúlt években megnöttek. a paraszti jövedelem alakulását azonban nem lehet leegyszerűsített módon, az összes tényezők figyelembevételével elemezni, tekintetbe kell egyebek között azt venni, hogy egész sor szolgáltatást saját erőből kell finanszírozniuk, illetve jóval nagyobb összeggel kell a szolgáltatáshoz hozzájárulniuk, mint a városiakoknak.

beszélt a munkaerő helyzet alakulásáról is. kiemelte, hogy - érthetően - a „kedvelt”, munkahelyeken túltelítettséget tapasztalni, ugyanakkor a nehez fizikai, vagy az egészségre káros munkahelyekre nincs elég jelentkező. a megoldást - véleménye szerint - elősegítené, ha a vállalatokon belül sokkal differenciáltabban állapítanák meg a munkabérek helyes arányait. nagyobb anyagi - és nem utolsósorban társadalmi - megbecsüléssel a ma munkaerőgonddal küzdő üzemek és gazdaságok felé lehetne irányítani a dolgozókat.

/folyt. köv./

- 46 -

14.35 bh

ll

bkk. 3./ folytatta ... 13. folyt./ 11

a tavalyi költségvetés végrehajtásáról szóló törvényjavaslat vitája ezzel lezárult. vályi péter

----- pénzügyminiszter emelkedett szövegre, összefoglalta az 1968. évi zárszámadás vitájában elhangzottakat.

- a törvényjavaslatához és annak indokolásához sem hangzott el módosító indítvány a képviselők részéről - mondta, majd hozzátette, hogy a felszólalók egyetértettek az elmúlt évi gazdasági értékelésével, a reformokat összefüggően történt változásokkal.

az országgyűlés terv- és költségvetés I bizottságának beterjesztett javaslatát, hogy a jövőben a központi népi ellenőrzési bizottság szakvéleménye is csatlakozzék az előző esztendő gazdasági zárszámadáshoz, a pénzügyminiszter egyetértéssel fogadta. a tanácsok nyereségbefizetésének tavaly történt kétszeri felülvizsgálatával kapcsolatban vályi péter úgy vélekedett, hogy a tapasztalatok szerint ez helyes lépés volt. menetközben ugyan is kiderült, hogy a tanácsai vállalatok nyereségbefizetésének tervezése nem volt reális, és amennyiben a felülvizsgálat elmaradt volna, akkor a tanácsok számláján másfél milliárd forinttal nagyobb pénzmaradvány keletkezett volna. indokolt volt kivenni a tsz-ek forgalmi adóját a tanácsok bevételeit szabályozó jövedelmek közül, mivel 1969. január 1-től a tsz-ek mellé küzemági tevékenységét új módon adóztatják, s ennek anyagi következményeit az elmúlt évben még nem lehetett pontosan felmérni. a tsz-ektől forgalmi adó címén befolyt összeget a megyei tanácsok állami támogatás formájában visszakapták. mindemellett ezt a kérdést továbbra is napirenden kell tartani a megnyugtató rendezésig.

a vitában érintett témák közül - közölte vályi péter - a kormány külön is foglalkozik a termelőeszköz kereskedelmi vállalatok helyzetével. a második félévben került a gazdasági bizottság napirendjére/, a szarvasmarha-tenyésztés gazdaságosságával, és jobb ösztönzésével. külön megemlítette a pénzügyminiszter a célcsoportos beruházásokat, azzal, hogy e beruházások 1971-től kezdődő szabályozása bizonyos változtatásokat ígér: valószínű, hogy a tanácsok fejlesztési terveiben a célcsoportok által meghatározott beruházási rész lényegesen csökken majd, esetleg meg is szűnik. a célcsoportos beruházások visszatérülésének jelenlegi gyakorlatát megfelelő.

/folyt. köv./

- 47 -

15.40/e

ll

parlament

bkk. 3./ folytatta ... 14. folyt./ 11

a közös vállalatok létesítésének kérdésével foglalkozik a kormány, azonban - mivel e tekintetben állami vállalatok, termelőszövetkezetek szerepelnek egymás mellett, ugyanúgy, mint az állami kereskedelem és a szövetkezeti kereskedelem - a szabályozás nem egyszerű dolog.

tulzott kívánság - mondotta vályi péter -, hogy 1969 végére a kormány határozza meg a negyedik ötéves terv szabályozóit. azért nem lehet eleget tenni ennek a kérésnek, mert az új gazdasági mechanizmus eddigi másfél évében szerzett tapasztalatok a szabályozó rendszerrel kapcsolatban nem elegendők a következő ötéves terv szabályozóinak pontos meghatározásához. mindamelllett a szabályozók nagy részét a következő esztendő első felének végén már megismerhetik, az érdekeltek, egyébként a szabályozó rendszert nem lehet különválasztani magától a negyedik ötéves tervtől.

a továbbiakban a pénzügyminiszter elmondta, hogy felülvizsgálják a költségvetési szervek állóalapjait, s az elmaradt beruházások miatti támogatást a jövőben is a költségvetés lehetőségeihez mérten kell szabályozni. az óvodai, általános iskolai hálózat fejlesztésével, a kommunális hitelekkel, a könyvkiadás hitelkedvezményeivel, a kereskedelmi hitelpreferenciákkal kapcsolatban a miniszter ígéretet tett arra, hogy megvizsgálják a vitában elhangzott kérések jogosultságát és figyelembe veszik majd, amikor a következő évek költségvetéseiről döntenek.

a bérek és az árak alakulásával kapcsolatos észrevételekre utalva, a pénzügyminiszter rámutatott: az átlagbérek, a reálbérek és a reáljövedelmek egymáshoz való viszonya, illetve ennek a viszonynak nem megfelelő alakulása lényegében a másik oldala annak a problémának, hogy a termelékenység nem fejlődött kellőképpen, a termelékenység megfelelő alakulása esetén természetesen a reálbérek és a reáljövedelmek viszonya is más lett volna. itt elsősorban a termelékenység ösztönzése, s ennek révén a reálbérek növelésének ösztönzése az, amit vizsgálni kell. természetesen figyelembe kell venni, hogy vannak a reáljövedelemnek olyan elemei, amelyeket a jövőben sem lehet elhanyagolni, például a nyugdíjasok, vagy a kis jövedelmű, de nagy létszámú családok bevételeit növelni kell stb.

ezzel kapcsolatban a miniszter megjegyezte még, hogy mind a reálbérek, mind a termelékenység növelésének kérdését a szabályozás egészének keretén belül kell rendezni.
/folyt. köv./

15.55 / e

ak

- 48 -

parlament

bkk. 3./ folytatta .. 15. folyt./ 11

ebben az irányban újabb előrehaladás várható 1970. január 1-én, s egy évvel később további lépést tenetünk majd abban az irányban, hogy a szabályozási rendszer keretében biztosítsuk a megfelelő ösztönzést, - mondotta a miniszter. vagyis a reálbérek és a termelékenység növelésének magából a szabályozási rendszerből kell adódnia, nem pedig valamilyen központosított alap adminisztratív szétosztásával megoldani. az ilyesminek nem volna ösztönző hatása, mert nagyobb alapokat kellene elvonni a vállalatoktól, s nem a hatékonyság, hanem valamilyen más kritérium alapján kellene elosztani.

a részesedési alap felosztásával kapcsolatos észrevételekre a miniszter megjegyezte, hogy az illetékes szervek már foglalkoznak ezzel a kérdéssel. itt nem az a probléma, - tette hozzá -, hogy a mostani rendszert felszámoljuk, hanem hogy mivel helyettesítsük. ugyanis fontos érdekünk, hogy a jövedelemszabályozással is a jobb színvonalasabb munkára ösztönözzük, s a nagyobb erőfeszítést, több felelősséget igénylő munkát honoráljuk. ha a jelenlegi rendszert minden további nélkül megszüntetnénk, ezeknek az elveknek nem tudnánk érvényt szerezni. ezért tovább kell keresnünk a helyesebb megoldás utját.

végül a gazdasági mechanizmussal összefüggő kérdésekre válaszolt a pénzügyminiszter. a probléma tanácsai vonatkozásairól szólva közölte, hogy a tanácsok nagyobb gazdasági önállóságának önkormányzatának előkészítése folyamatban van. azt a rendszert azonban, hogy minden tanács a saját bevételeiből fedezze a kiadásait, sem most, sem a következő néhány évben nem lehet megvalósítani. a különböző szintű tanácsok gazdasági feltételei ugyanis különbözőek, s ennek kiegyenlítésére az egyetlen lehetőség a tanácsok részére nyújtott állami támogatás mind a fejlesztési alapok, mind a költségvetési kiadások területén. ettől nem lehet eltekinteni, arról viszont szó sem lehet, hogy a kiegyenlítés érdekében nyújtott állami támogatást a fejlesztési alapokban és a működési költségeknél bizonyos mutatószámokhoz kössük, valóságosabbá tegyük.

a pénzügyminiszter válasza után az elnöklő dr. beresztóczy miklós közölte, hogy a törvényjavaslatához módosító indítványt senki sem nyújtott be. ezután szavazás következett, amelynek eredményeként az országgyűlés a magyar népköztársaság 1968. évi költségvetésének végrehajtásáról szóló törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben eredeti szövegében, egyhanguan elfogadta.

ezután ebédszünet következett.

/folyt. köv./
16.05/e

ak

- 49 -

parlament

bkk. 3./ folytatta .. 16. folyt./ it

javitások a mai, csütörtöki parlamenti kiadásra.

a bkk. 1. /fehér lajos beszéde / hatodik folytatásának meg-
szólítás alatti második bekezdése hatodik sorának első szavai
helyesen: ...életmisztergazdaság fejlesztésétől ...

x x x

a bkk. 3. / folytatta... / számú hírlök 3. folytatásán
szabó istván képviselő beszédének második bekezdése harmadik so-
rában a szöveg helyesen: ..lényegesen csökkent a mérleghiánycs-

közös gazdaságok...

a 4. folytatás harmadik bekezdése ötödik sorának u-
tolsó szava helyesen: feladatát.

az 5. folytatáson varga illés szolnok megyei képviselő mun-
kaköre: a meszőv megyei elnöke.

a 6. folytatás második bekezdése nyolcadik sora helyesen:
...százalékát, a növényvédő szerek 48 százalékát, a vegyitermék
21 százalékát. ha az iparfejlesztésnél...

a 7. folytatás utolsó bekezdése alulról számított harma-
dik sorában a „helyette,” szó helyett: „helyzete,” irandó

a 8. folytatás második sorában a zárójelben le-
vő mondat utolsó szava helyesen: rendelkezésre.

a 11. folytatáson gácsi miklós képviselő felszólalásának
negyedik sorában a szöveg helyesen: ...intézkedései jótékonyan

hatottak.
/folyt.köv./

16. 10/e

Al

parlament

bkk. 3./ folytatta .. 17. folyt./ it

ugyanezen bekezdés alulról számított harmadik sorában a
szöveg helyesen: ...mind éves terveikben, mind exporttevé-
kenységükben....

a 12. folytatásán a képviselő neve helyesen schwarcz jó-
zsef.

x x x

a 13. folytatás utolsó bekezdésének 3-4. sora helye-
sen: ...helyzetével / a második félévben került a gazdasági
bizottság napirendjére/, a szarvasmarhatenyésztés....

a 15. folytatás 2. bekezdésének alulról számított 4.
sorában a szöveg helyesen: arról viszont szó lehet hogy ...
/ kérjük tehát, hogy a sem szót töröljék/.

a szerkesztőségek figyelmébe!

a bkk. 2-es kiadásunkon embargóval közölt dégen imre be-
széd szövegét teljes egészében visszavonjuk! új szöveget adunk,
kérjük a szerkesztőségeket, hogy csak ezt használják fel.

az ebédszünet után az országgyűlés rátért a második napi-
rendi pontra, az országos vizügyi hivatal elnökének, a
vizgazdálkodás helyzetéről szóló beszámolójára.

az elnökölő kállai gyula dr. dégen imre államtitkárnak,
az ovh elnökének adta meg a szót.

/folyt.köv./
16. 35/-e

Al

parlament

Ökk. 3. /folytatta... 18. folyt./e

bevezetőben megemlítette, hogy országunk törvényhozó testülete első alkalommal foglalkozik átfogóan a vízgazdálkodás egészével, emlékeztetett arra, hogy hazánkban a vízzel kapcsolatos műszaki tevékenységnek hagyományai vannak. a víz bősége vagy hiánya országunk életében mindig nagy szerepet játszott. napjainkban azonban a víz már nem sorolható az ugynevezett „szabad javak” közé, nem a természet ingyenes és korlátlan ajándéka többé. a víz világviszonylatban is a legértékesebb természeti kincsek közé emelkedett. a természetnek olyan elemévé vált, amely leginkább befolyásolja az életkörülményeket, a termelőknek fejlődését, térbeli elhelyezését, a kihat a gazdasági fejlődés szinte valamennyi területére.

a vízgazdálkodás nem szorítkozik csupán a vízkáros elhárítására és nem kapcsolódik kizárólag a mezőgazdasághoz, ható köre kiszélesedett a népgazdaság valamennyi ágazatának a vízzel összefüggő tevékenységére.

lényegesen megnövekedett az ipari vízgazdálkodás jelentősége. a szocialista ipar vízfelhasználása a felszabadulás előttinek ötszörösére emelkedett. ma az ipar a legnagyobb vízhasználó, amelynek évente jóval nagyobb vízmennyiségre van szüksége, mint a balaton teljes víztérfogata. a városok és falvak életében szintén kiemelkedő szerephez jutott a vízi közművek fejlesztése.

a vízigény rohamosan nő - tíz-tizenöt évente megkétszereződik, a természetes vízkészlet azonban - nagyobb térségen belül és hosszabb időszakot tekintve - változatlan. ráadásul a vízkészlet sem időben, sem területileg nem úgy oszlik el, ahogyan a szükségletek megkívánják. hazánkban a vízszükséglet zöme - csaknem háromnegyed része - a tiszta völgyében jelentkezik, ezzel szemben a mértékadó augusztusi időszakban e térség hasznosítható vízkészlete mindössze ötöde az ország felszíni vízkészletének. a vízfogyasztás növekedésével fokozódik a vizek elszennyeződése is, ami viszont korlátozza az amúgyis szűkös készlet felhasználási lehetőségét.

a magyarországi vízgazdálkodás helyzetének sajátos ellentmondásai közé tartozik, hogy főként azokon a területeken - az alföldön - kell öntözni és az öntözés számára vizet előteremteni, amelyeket más időszakban az árvizek elöntésétől és a káros belvizektől kell védeni, és ahol a talajvíz szintje is viszonylag magas.

/folyt. köv./
16.40/e

de

- 52 -

parlament

Ökk. 3. /folytatta... 19. folyt./e

a vízgazdálkodás távlati fejlesztési koncepciójának kidolgozása folyamatban van. céljait a tudományos, technikai forráscsalom eredménye, a nemzetközi fejlesztési tendenciák tanulmányozása, a hazai viszonyok elemzése alapján igyekszünk kijelölni.

degen Imre a továbbiakban néhány fontosabb fejlesztési elgondolást ismertetett.

- a lakótelepi és ipari víztermelés -szolgáltatás és csatornázás részesedése az összes vízgazdálkodási beruházásokon belül 56 százalékról 64 százalékra emelkedik. ez az ágazat tehát jelentőségének megfelelő kiemelt helyet foglal el a vízgazdálkodás fejlesztésében.

legfontosabb célunk, hogy minden háztartás részére a műszakilag és gazdaságilag legelőszerűbb formában biztosítsuk az egészséges ivóvizet. a következő másfél évtizedben olyan fejlesztést tervezünk, hogy lehetőleg a belterületi teljes népesség közműves vízellátáshoz jusson. a többszintes épületben lakókat teljes egészében vezetékessel vízzel kell ellátni. ahol pedig a közműellátás gazdaságosan nem valósítható meg, ott az egészséges vizet adó közkezelőberendezést bővítjük.

a városok és községek vízi közművekkel való ellátásában komplex módon, a tervszerű, arányos, kiegyenlítettebb fejlesztésre törekszünk.

a főváros kiemelkedő jelentősége a vízi közművek vonatkozásában is nyilvánvaló, de vonzáskörzetének arányos fejlesztése megköveteli a budapestet övező térségben - pest megye egészét ideértve - az országos átlaghoz képest jelentős elmaradás megszüntetését, a vízi közművek gyorsabb ütemű kiépítését. csökkenteni akarjuk az ipari és mezőgazdasági jellegű városok ellátottsága közötti aránytalanságot.

a falu életkörülményeiben bekövetkezett mélyreható változás sürgeti a falusi közművek gyorsütemű építését. ez - a vízműtársulatok útján, az állam támogatásával, a lakosság anyagi érdekeltségváltásával - alkotó társadalmi mozgalommá növekedett. immár csaknem 800 falu lakóihoz vezetékkel jut el az egészséges ivóvíz.

meg kell oldani a mezőgazdasági üzemi központok vízellátását is. új feladat a mezőgazdasági üzemi központokban összpontosuló állattartás és a segéd- és feldolgozó üzemek vízszükségletének kielégítése, szennyvizeinek ártalommentes elvezetése.

/folyt. köv./
16.45/e

de

- 53 -

parlament

6kk. 3. /folytatta...20.folyt./e

a városok többségében, a korábban rendszeres vízhiányt sikerült megszüntetni. ugyanakkor egyes városrészekben a vízellátás időszakos zavarai sok bosszúságot okoznak a lakosságnak, ilyen jelenségek a legfejlettebb világvárosokban is tapasztalhatóak. szükséges, hogy városainkban és a legjelentősebb üdülőterületeken a csúcspozíciók időszakos vízellátási nehézségeit is fokozatosan kiküszöböljük. az ipar vízigényének kielégítése a települések vízműveiből csak akkor engedhető meg, ha a kapacitásfejlesztés beruházási költségeihez az üzemek hozzájárulnak.

a nagy térségekre kiterjedő regionális vízművek létesítése főként a vízben szegény vidékeken mindinkább előtérbe kerül. ilyenek épülnek már - többek között - a borsodi iparvidéken, a mátrában, a balaton térségében.

a jelentős lemaradás sürgeti, hogy előtérbe helyezzük a csatornázást. terveink szerint a vízi közművesítésre előírányított beruházások 60 százalékát csatornázásra, 40 százalékát pedig vízellátásra fordítjuk. inkább fejlesszük némileg lassabb ütemben a vízellátást, de vessünk véget annak az állapotnak, hogy településeink egy része csatornázás, belső vízrendezés hiányában elvizesedik, a talaj vízállása emelkedik.

a telepítési döntéseknél, az ipari üzemek telephelyének kiválasztásánál körültekintőbben kell számolni a vízgazdálkodási feltételekkel, a vízellátás és a szennyvízelhelyezés lehetőségével. az állami ipar 70 százaléka éppen azokra a területekre települt - pest, borsod, fejér, komárom, veszprém megyébe -, ahol a legkevesebb a víz, és erre a térségre jut az összes ipari felhasználás 84 százaléka.

kívánatos, hogy a jelentős vízfogyasztású, nagyobb ipari üzemek elsősorban a duna vízkészletét vegyék igénybe. az ipar-telepítésnek a dráva mentén is kedvező vízgazdálkodási feltételei vannak. a tiszta vízgyűjtőjén a vegyipar jelentős fejlesztése a folyó amúgy is szűkös vízkészletének fokozott igénybevételét jelenti. ez csak a tervezett tiszai duzzasztóművek megépítésével enyhíthető.

/folyt. köv./

16.52/e

el

- 54 -

parlament

6kk. 3. /folytatta...21.folyt./e

a vizek minőségének hatékonyabb védelmére figyelmeztet, hogy vizeinknek már csupán egyharmada természetes tisztaságú. 1976-ig minden ipari üzemnek meg kell építenie szennyvíztisztító berendezését, el kell érniük, hogy a szennyvíztisztítás a gyártási technológia szerves részét alkossa, az ipari üzemek a vízminőség védelmére vonatkozó rendelkezéseket betartsák, szennyvíztisztító telepeiket megépítsék, jó hatásfokkal üzemeltessék. sem a lakótelepekről, sem a vegyszereknek mezőgazdasági felhasználású következtében ne jusson szennyezés a vizekbe.

az ország területének egyharmadán magas kalóriaértékű, 60 celsius fokot meghaladó hőmérsékletű víz lehet feltárni. a már felszínre hozott hévíz hasznosítására új fürdők, növényházak egész sora épült, a termálvizet helyenként - így szegeden - lakások melegvíz-ellátására és fűtési célokra is használják. a jövőben kedvező adottságaink túlzásoktól mentes, reális gazdaságos hasznosítását irányoztuk elő.

a mezőgazdaságban az új mechanizmus feltételei között még kedvezőbb lehetőség nyílik arra, hogy az üzemek a közös feladatokra egyesítsék erőiket; vizitársulatok útján együttes erővel teremtsék meg a szükséges anyagi eszközöket.

a nagyobb térségekre kiható vízgazdálkodásnak egységes, összehangolt rendszert kell alkotnia. a területi összefüggéseket azonban gyakran figyelmen kívül hagyják. ha választanunk kell, hogy az országban sok helyen szétszórtan, részlegesen oldjuk meg a vízügyi feladatokat, vagy kevesebb helyen, de teljeskörűen, úgy véljük, az utóbbi mellett kell döntenünk.

az öntözésről szólva az államtitkár hangsúlyozta:

a magyar vízgazdálkodás felszabadulás utáni fejlődésének egyik jelentős eredménye, hogy az öntözés 400 ezer hektáron hódított teret a mezőgazdaságban. országunk - jóllehet hagyományai alig voltak - belépett a fejlett öntözéses gazdálkodást folytató országok sorába.

távlati fejlesztési elgondolásainkban másfél évtized alatt 1,5-1,7 millió hold /0,9-1,0 millió hektár/ öntözött területtel számolunk.

/folyt. köv./

17.00/e

el

- 55 -

parlament

ökk. 3. /folytatta...22. folyt./e

a nagyobb öntözőrendszereknél az üzemfejlesztési tervek kidolgozása és az öntözés módszeres üzemi megalapozása nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a műszaki létesítmények és a mezőgazdasági termelés közötti összhang megvalósuljon, az öntözés mind az üzem, mind a népgazdaság számára hasznos hajtó természé-
lési eljárás legyen. így történik ez az épülő kiskörei vízlépcső és öntözőrendszerei esetében is.

dégen imre ezután az árvízvédelemmel, a folyószabályozással kapcsolatos tervekről, tennivalókról beszélt.

jelenthetem az országgyűlésnek, hogy az árvízvédelmi műveket korszerű módszerekkel évről-évre tervszerűen gyorsuló ütemben fejlesztjük. erre évente jelenteg mintegy 200 millió forintot, a negyedik ötéves terv időszakában pedig előreláthatólag 330 millió forintot fordítunk.

viziuthálózatunk gerince a duna, nemzetközi hajóút. fontossága a duna-rajna-majna csatorna és a vaskapu vízerőmű megépítésével növekszik.

a balaton fejlesztési programja elkészült, rövidesen a kormány elé kerül jóváhagyásra. ennek egyik legsarkalatosabb fejezete a balaton vízgazdálkodása. a program előírja a tó vízhiánytartásának szabályozását, a drávából vagy más vízgyűjtőterületről történő vízpótlását, a síó csatornázását, a partvonal állandósítását, partvédművek kiépítését, az eliszaposodás csökkentését és a káros vizinövényzet elburjánzásának visszaszorítását.

a vízkészletgazdálkodás kérdéseire is kitért dégen imre. magyarország teljes vízkészlete az igényeket még lényegesen meghaladja. az országos átlag azonban nem mértékadó. egyes időszakokban és egyes területeken vízhiány van és ennek fokozódása várható. a jövő útja elsősorban a vízkészletek növelése, a lefolyás egyenletesebbé tétele, a vízbőség idején felhasználatlanul távozó, gyökran kárt okozó vizek tárolása.

a fejlődés megköveteli, hogy a kiskörei vízlépcsőt követően a csongrádi és a többi tiszai vízlépcső is megépüljön. a körösök völgyének kiegyensúlyozott vízgazdálkodása szükségessé teszi a körösladányi duzzasztó megépítését is.

/folyt.köv./
17.05/e

- 56 -

parlament

ökk. 3. /folytatta...23. folyt./e

a vízátervezés a szabad készletekkel rendelkező területekről a vízhiányos területekre ugyancsak fontos eszköz a víz-mérték egyensúlyi hiányának kiküszöbölésére. ez a rendeltetés többek között a 100 kilométer hosszú mesterséges folyónak, a keleti főcsatornának is. a tiszavölgy vízhiányának végleges megszüntetésére - a tiszai vízlépcsőnek kiépítése után - távlatilag szükségessé válik majd a duna-tisza csatorna útján a duna vízének átvezetése is.

a nagyobb tárolók mellett tömegesen épített kisebb mesterséges tavak nagy segítséget jelentenek mind az ipar, mind a mezőgazdaság vízigényének kielégítésében, elsősorban a dunántúlon és az ország északi területén.

tisztelt országgyűlés!

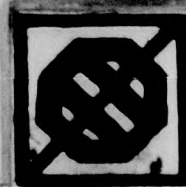
vízkészleteink zöme a folyók vízgyűjtőjének határainkon túli területéről származik. eredményes vízgazdálkodás csak az érintett országok érdekeinek kölcsönös figyelembevételével folytatható.

kedvezőnek tartjuk, hogy vízügyi kérdésekben mindinkább elismertté válik a többoldalú együttműködés szükségessége. tükrözi ezt a duna-bizottság munkája is. új, kedvező mozzanat, hogy kialakulóban van az öt tiszai ország: a szovjetunió, románia, csehszlovákia, magyarország és jugoszlávia együttműködése a tiszai közös érdekei vízgazdálkodási kérdéseinek rendezésére. örömmel üdvözöljük ezt.

nagy fontosságot tulajdonítunk a kétoldalú államközi együttműködések további fejlődésének. hazánkban csakugy, mint a szomszédos országokban, növekszik a vízfogyasztás és elsősorban a vízkészletek nemzetközi megosztásában jelentkeznek megoldásra váró kérdések. véleményünk szerint az országok kölcsönös érdekei ezen a területen további együttes erőfeszítést igényelnek a kárpát-medence országaitól. különösen román-magyar viszonylatban vannak hosszú ideje rendezetlen kérdések. mi keressük a rendezés legjobb módját, s az a remény tölt el bennünket, hogy a közös erőfeszítések növekednek és fokozatosan eredményt hoznak mindkét országnak.

/folyt.köv./
17.10/e

- 57 -

parlament

ökk. 3. /folytatta...24. folyt./e

együttműködésünk a kgst keretében, elsősorban a vizgazdálkodási tudományos kutató munkák koordinálásában, a korszerű szennyvíztisztítási technológiák kidolgozásában hozzájárul vizgazdálkodásunk fejlődéséhez, a vizgazdálkodásban alkalmazott műszerek, berendezésének gyártásának szakosításában és a gyártási kooperációban is kialakulóban vannak a kgst tagországok között az együttműködés új formái, de lehetőségek nyílnak e téren az együttműködésre a világ számos más országával is.

tisztelt országgyűlés!

a vizgazdálkodás fejlesztési arányai és üteme összefügg a népgazdaság általános fejlődésével, a vizgazdálkodás korszerű szintre emelésére államunk jelentős anyagi eszközöket fordít.

a vizgazdálkodás több mint 6 százalékkal részesedik az összes beruházásokból, dinamikus fejlesztésének követelményéből adódik, hogy várhatóan a beruházások általános növekedési ütemét némileg meghaladó lesz fejlődése.

a vizgazdálkodás rendkívül beruházásigényes ágazat, bár beruházásainak nagysága egyre növekszik - a második ötéves terv időszakában 14,0 milliárd forint volt, a harmadik ötéves terv során eléri a 20,7 milliárd forintot - , mégsem lehet az egyébként helyes és indokolt igényeket a kívánatos mértékben és ütemben kielégíteni.

az új gazdaságirányítási rendszer hozzájárult a vizgazdálkodás közgazdasági megalapozásához.

a vizgazdálkodás fejlesztését csak oly módon lehet meggyorsítani, ha a társadalom közös gondjává válik, és terheit megosztjuk, a népgazdaság általános fejlődése szempontjából megalapozó - infrastrukturális - jellegűek, közvetlen állami feladat, s ezek pénzügyi forrása az állami költségvetés.

az olyan fejlesztések költségeit viszont, amelyek a felhasználó ágazatok termelési és szolgáltató tevékenységével, gazdálkodásával közvetlenül összefüggenek, a ráfordításokkal arányos árak, térítések, díjak fedezték, illetőleg azok megvalósításához a felhasználó ágazatok, vállalatok, üzemek, elsősorban saját anyagi erőforrásaikból járuljanak hozzá.

a kisebb helyi jelentőségű létesítmények megvalósításához a közvetlenül érdekelt lakosság anyagi áldozatvállalása sem nélkülözhető, ahogy ez a vízműtársulatok esetében is helyesen érvényesül, az ilyen művek létesítéséhez az állam jelentős támogatást nyújt, elsősorban ott, ahol az érdekelték nagyobb anyagi terheket vállalnak.

/folyt. köv./
17. 18/e

- 58 -

1/6

parlament

ökk. 3. /folytatta...25. folyt./e

a vizgazdálkodás közgazdasági szabályozóinak rendszere tette lehetővé, hogy az összes ráfordításoknak mintegy 50 százalékát a központi állami és tanácsai költségvetésből, míg másik felét a különböző költségvetésen kívüli forrásokból fedezzék. az új és továbbfejlesztendő elem a vizgazdálkodásban.

a tervezett vizgazdálkodási program megvalósításának alapvető feltétele a vízépitőipari kapacitás és az ipari háttér nagyarányú fejlesztése.

dégen imre ezután a vízügyi szervezetről szövegezte, hangsúlyozva, hogy a vízügy bonyolult feladatai nem nélkülözhetik az egy-egy ágazati irányítást és koordinációt, az erőik tervszerű összpontosítását, ezután 70 000 vízügyi dolgozó munkáját méltatta, majd felszólalását a következőkkel zárta:

a vizgazdálkodás helyzetéről és fejlesztési céljairól szóló beszámolómat a kormány nevében azzal a meggyőződéssel terjesztem a tisztelt országgyűlés elé - kérve annak elfogadását -, hogy az népünk jólétét, népgazdaságunk fejlődését, országunk további felemelkedését szolgálja.

böhm józsef,

----- somogy megye 11. sz. választókerületének képviselője, a megyei tanács elnöke jónak minősítette az 1965-ben elfogadott vizgazdálkodási kerettervet, mert meghatározta a vízigények kielégítésének mikéntjét, s alapul szolgál a vizgazdálkodás készülőben levő 15 éves távlati tervéhez, a műszaki-gazdasági fejlesztés koncepciójának kimunkálásához, hangsúlyozta: somogy megyében a leggyorsabban megteremtendő beruházások közé tartoznak a mezőgazdasági vízrendezési munkálatok, mert ebben az országrészben a felszíni vizek tetemes károkat okoznak, az itteni mezőgazdasági terület 37 százalékát sújtja a talajerózió, a tavaszi hóolvadás és az őszi esőzések idején 230 000 katasztrális hold somogyban a veszélyeztetett terület, a víz okozta kár évente körülbelül 100 millió forintba kerül. kérte a képviselő az országos vízügyi hivatalt, vizsgálja meg van-e lehetőség arra, hogy somogy megye évenként összesen 20 millió forint állami támogatást kapjon, tervezői és kivitelezői kapacitás van elegendő, mérsékelt kamatu, hosszú lejáratu bankhitelekkel lényegesen gyorsítani lehetne a vízrendezés ütemét, javasolta, hogy a 70 százalékos állami támogatást tartásuk fenn egészen a felújítási munkák befejezéséig.

/folyt. köv./

- 59 -

17.20/e

de

parlament

6kk. 3. /folytatta...24.folyt./e

együttműködésünk a kgst keretében, elsősorban a vízgazdálkodási tudományos kutató munkák koordinálásában, a korszerű szennyvíztisztítási technológiák kidolgozásában hozzájárul vízgazdálkodásunk fejlődéséhez, a vízgazdálkodásban alkalmazott műszerek, berendezésének gyártásának szakosításában és a gyártási kooperációban is kialakulóban vannak a kgst tagországok között az együttműködés új formái, de lehetőségek nyílnak e téren az együttműködésre a világ számos más országával is.

tisztelt országgyűlés!

a vízgazdálkodás fejlesztési arányai és üteme összefügg a népgazdaság általános fejlődésével, a vízgazdálkodás korszerű szintre emelésére államunk jelentős anyagi eszközöket fordít.

a vízgazdálkodás több mint 6 százalékkal részesedik az összes beruházásokból, dinamikus fejlesztésének követelményéből adódik, hogy várhatóan a beruházások általános növekedési ütemét némileg meghaladó lesz fejlődése.

a vízgazdálkodás rendkívül beruházásigényes ágazat, bár beruházásainak nagysága egyre növekszik - a második ötéves terv időszakában 14,0 milliárd forint volt, a harmadik ötéves terv során eléri a 20,7 milliárd forintot - , mégsem lehet az egyébként helyes és indokolt igényeket a kívánatos mértékben és ütemben kielégíteni.

az új gazdaságirányítási rendszer hozzájárult a vízgazdálkodás közgazdasági megalapozásához.

a vízgazdálkodás fejlesztését csak oly módon lehet meggyorsítani, ha a társadalom közös gondjává válik, és terheit megosztjuk, a népgazdaság általános fejlődése szempontjából megalapozó - infrastrukturális - jellegűek, közvetlen állami feladat, s ezek pénzügyi forrása az állami költségvetés.

az olyan fejlesztések költségeit viszont, amelyek a felhasználó ágazatok termelési és szolgáltató tevékenységével, gazdálkodásával közvetlenül összefüggenek, a ráfordításokkal arányos árak, térítések, díjak fedezzék, illetőleg azok megvalósításához a felhasználó ágazatok, vállalatok, üzemek, elsősorban saját anyagi erőforrásaikból járuljanak hozzá.

a kisebb helyi jelentőségű létesítmények megvalósításához a közvetlenül érdekelt lakosság anyagi áldozatvállalása sem nélkülözhető, ahogy ez a vízműtársulatok esetében is helyesen érvényesül, az ilyen művek létesítéséhez az állam jelentős támogatást nyújt, elsősorban ott, ahol az érdekeltnek nagyobb anyagi terheket vállalnia kell.

/folyt. köv./

17. 18/e

df

- 58 -

parlament

6kk. 3. /folytatta...25.folyt./e

a vízgazdálkodás közgazdasági szabályozóinak rendszere tette lehetővé, hogy az összes ráfordításoknak mintegy 50 százalékát a központi állami és tanácsi költségvetésből, míg másik felét a különböző költségvetésen kívüli forrásokból fedezzék. az új és továbbfejlesztendő elem a vízgazdálkodásban.

a tervezett vízgazdálkodási program megvalósításának alapvető feltétele a vízépitőipari kapacitás és az ipari háttér nagyarányú fejlesztése.

dégen imre ezután a vízügyi szervezetről szövegezt, hangsúlyozva, hogy a vízügy bonyolult feladatai nem nélkülözhetik az egységes ágazati irányítást és koordinációt, az erőik tervszerű összpontosítását, ezután 70 000 vízügyi dolgozó munkáját méltalta, majd felszólalását a következőkkel zárta:

a vízgazdálkodás helyzetéről és fejlesztési céljairól szóló beszámolómat a kormány nevében azzal a meggyőződéssel terjesztem a tisztelt országgyűlés elé - kérve annak elfogadását -, hogy az népünk jólétét, népgazdaságunk fejlődését, országunk további felemelkedését szolgálja.

böhm józsef,

somogy megye 11. sz. választókerületének képviselője, a megyei tanács elnöke jónak minősítette az 1965-ben elfogadott vízgazdálkodási kerettervet, mert meghatározta a vízigények kielégítésének mértékét, s alapul szolgál a vízgazdálkodás készülőben levő 15 éves távlati tervéhez, a műszaki-gazdasági fejlesztés koncepciójának kimunkálásához. hangsúlyozta: somogy megyében a leggyorsabban megteremtendő beruházások közé tartoznak a mezőgazdasági vízrendezési munkálatok, mert ebben az országrészben a felszíni vizek tetemes károkat okoznak, az itteni mezőgazdasági terület 37 százalékát sújtja a talajeroszió, a tavaszi hóolvadás és az őszi esőzések idején 230 000 katasztrális hold somogyban a veszélyeztetett terület, a víz okozta kár évente körülbelül 100 millió forintba kerül. kérte a képviselő az országos vízügyi hivatalt, vizsgálja meg van-e lehetőség arra, hogy somogy megye évenként összesen 20 millió forint állami támogatást kapjon. tervezői és kivitelezői kapacitás van elegendő. mérsékelt kamatu, hosszú lejáratu bankhitelekkel lényegesen gyorsítani lehetne a vízrendezés ütemét. javasolta, hogy a 70 százalékos állami támogatást tartásuk fenn egészen a felújítási munkák befejezéséig.

/folyt. köv./

- 59 -

17.20/e

df

parlament

bkk. 3. / folytatta ... 26. folyt./ 11

az országgyűléstől és az országos vízügyi hivatal vezetőjétől olyan jogszabály-módosítás kezdeményezését kérte a képviselő, hogy a mezőgazdasági termelők szövetkezetektől ne vonják meg a bankhitelt, ha azok vízellátó berendezéseikkel csatlakoznak a községi vízműhöz. jogszabályi rendezésre vár - mondta Böhm József - hogy mind a vízhálózat, mind a csatorna gerincvezetékére való rákötéseknél a társulati tagok kivételével mindenki köteles legyen meghatározott összegű térítési díjat fizetni a közművek szolgáltatásáért. az így befolyt összeget a tanácsok teljes egészében közműfejlesztésre fordíthatják, illetve az üzemeltető vállalat rendelkezésére bocsáthatják, végül szövegét tette a somogy megyei tanács elnöke, hogy az 1968-1969-ben tanács feladatként előirányzott vízpítési beruházási összegből kivitelezői kapacitás és anyaghiány miatt - 30 millió forintot nem tudnak felhasználni, ha nem kapnak valami segítséget a megyei vízpítési kapacitás növeléséhez. javasolta, hogy kössön ilyen értelmű megállapodást az országos vízügyi hivatal somogy megye tanácsának végrehajtó bizottságával.

a vizgazdálkodási helyzetről szóló államtitkári beszámolót Böhm József elfogadta.

dr. radnóti istván, veszprém megye 2-es választókerületének képviselője, a badacsonyi állami gazdaság igazgatója felszólalásában a balatonnal kapcsolatos vizgazdálkodási feladatokat elemezte.

elmondotta, hogy a tó vízszintjének egyetlen mesterséges szabályozója a siófoki zsilip, amellyel azonban az előírás szerinti magasságot nem lehet tartani. a zsilip elvezető képessége elégtelen. emiatt a tóban nem tudnak elegendő vizet visszatartani; ha ugyanis történetesen sürgős apasztásra van szükség, nincs mód a felgyülemlett víz gyors levezetésére. a balaton felhasználható vízkészletét akkor lehetne jelentősen növelni, ha növelnék a zsilip elvezető képességét és ezzel együtt a sió csatornát bővítenék. ehhez járulna még - a legújabb elképzelés szerint - hogy a drávából vezetnék át vizet a balatonban.

/folyt. köv./

- 60 -

17.25/e

le

parlament

bkk. 3. / folytatta ... 27. folyt./ 11

ennek elsősorban az északi nyarakon lenne jelentősége. a tervek megvalósításával a balaton mentén olyan döntő gazdasági teret lehetne megteremtetni, amelynek főként az üdülővezeték elvezetésében lenne nagy jelentősége. a tó vízhálózatának megjavításával, a zsilip bővítésével a jelenlegi vízhasználaton felül körülbelül évi 28 millió köbméternyi többlet-víz lehetne a felhasználók rendelkezésére bocsátani.

a balatonnal kapcsolatos másik fontos kérdés a tó medrének eliszaposodása, illetve a víznyomóerő elburjánzása. az eliszaposodás különösen a keszthelyi öbölben számottevő, - itt előbb-utóbb a kulturált fürdőzést is lehetetlenné teheti. de a tó északi partján is sok helyen jelenik meg az üledék. az elmúlt évben nagyon elszaporodott a hínár is. a káros folyamatokat minden körülmények között mérsékelni kell.

a képviselő végül veszprém megye egyik legnagyobb vizgazdálkodási gondjáról, a bauxit-bányászattal összefüggő vízelvezésről tájékoztatta az országgyűlést. a területen évente 60 millió köbméternyi - a későbbiekben pedig évente már 140 millió köbméterre való - vizet emelnek ki. ez nagykiterjedésű körzetben a karsztvíz-nívó süllyedését idézi elő. emiatt elapadnak a források és több községben akad az ivóvíz ellátás. ezen túlmenően esetleg a mezőgazdaságot is káros érhetik. arra lenne szükség, hogy a bányák víztelenítésével kapcsolatos kérdéseket részletesen elemezzék az illetékes szakemberek.

reszegi ferenc

----- /hajdu megye, 13. számú választókerület/, az építő-, fa- és építőanyagipari dolgozók szakszervezetének elnöke a vezeték vízellátás és a csatornázás fejlesztésével kapcsolatban az anyagellátás problémáiról beszélt. elmondotta, hogy az építésügyi és városfejlesztési minisztérium tájékoztatása szerint gondosan felméri a következő években várható anyagigényeket.

/folyt. köv./
17.30/e

le

- 61 -

parlament

bkk. 3./ folytatta ... 28. folyt./ 11

1970-ben 52 600 tonna azbeszt-cement nyomócsőre lesz szükség, ebből a mennyiségből azonban mindössze 22 600 tonnányit lehet hazai gyártásból fedezni. 30 000 tonnát tehát import utján kell biztosítani. 1973-ra várhatóan sokkal javult a helyzet, azaz előreláthatóan 64 000 tonnás igényből már 50 000 tonnát fedez a hazai gyártás és csak 14 000 tonnát kell külföldről behozni.

további problémát jelent a lakások vízvezetékének bekötésére szolgáló acélcső és szerelvény igény kielégítése. az előirányzatok szerint jövőre 75 000 tonna acélcsőre lesz igény, amiből 65 000 tonnát a hazai üzemek szállítanak majd, 10 000 tonnát pedig külföldről szereznek be. 1973-ban már 100 000 tonnára kerekedik a szükséglet, ezt a mennyiséget azonban már teljes egészében a hazai ipar adja. a képviselő szerint a szerelvényellátás a jövőben előreláthatólag nem okoz különösebb gondot, bár jelenleg még igen sok a minőségi panasz, és ezen mindenképpen változtatni kell. ami a csatornázás nagyobb ütemével kapcsolatos kérdéseket illeti, ezen a téren előnyösebbnek látszik a helyzet. a jövő évi kétmillió méter betoncső szükségletet a hazai ipar gyártása fedezi és csak 1973-ban mutatkozik meg hiány, amit importtal kell pótolni. 1975-ben azonban a várható 2,700 000 méter betoncső igényt ki tudja majd elégíteni fejlődő betoniparunk.

a képviselő szóvá tette a községi vízművek építésével kapcsolatos tapasztalatokat is. eddig elsősorban a nagyobb községek vállalkoztak a vízművek építésére, azért mert a nagyobb községekben egy-egy családra kevesebb anyagi hozzájárulás jut.

az elkövetkező időszakban azonban a kisebb községek vízellátásának megoldására is sor kerül. itt az építési hozzájárulás családonként már nagyobb összegű lesz. a kisközségeknél előnyös megoldás lenne, ha a község és a termelőszövetkezet, sőt az egymáshoz közel fekvő kisközségek egyetlen közös vízműtársulatba tömörülve építenék meg a szükséges létesítményt. a képviselő választókerületében két község és termelőszövetkezet már ilyen módon akarja megoldani a helyi vízellátást. javasolta, hogy az országos vízügyi hivatal a továbbiakban nyújtson differenciált segítséget az ilyen vállalkozásokhoz.

/folyt. köv./

- 62 -

17.35/e

parlament

bkk. 3./ folytatta ... 29. folyt./ 11

a képviselő kitért hajdu megye vízellátásának helyzetére is. ebben a megyében 1959-ben csak debrecenben volt közműves vízellátás, jelenleg a megye 84 településéből 29-ben vízvezeték szolgáltatója az ivóvizet.

dr. mészöly gyula,

bács megye 4. sz. választókerületének képviselője a duna-tisza közti mezőgazdasági kutatóintézet igazgatója a duna-tisza csatorna megépítésének fontosságát hangsúlyozta. elmondotta: az elmúlt hónapokban ünnepelték félévszázados évfordulóját annak a nagyjelentőségű intézkedésnek, amelyet 1919-ben a tanácsköztársaság hozott a duna-tisza-csatorna építési igazgatóság megalapításával. sajnos azonban a határozat nyomán a csatorna építése nem kezdődhetett meg. időközben történtek ugyan helyi próbálkozások kisebb-nagyobb víztárolók építésére, de végső megoldást csak a régóta tervezett csatorna megépítése jelenthet. a nagyszabású létesítmény megoldandó a homokhátság öntözővíz-ellátását és a tiszavölgy vízkészletét is pótolná. emellett még lehetőséget teremtené a keleti- és a nyugati országrészek között a belvízi hajózásra, ami a tápéi olajkincs feltárásánál külön előnyt jelentene.

dr. mészöly gyula szerint ilyen nagyszabású mű megépítése komoly és hosszadalmas előkészítést igényel, ezért a munkát már most meg kellene kezdeni. javasolta, hogy a kormány - a vízgazdálkodás fejlesztési koncepciójának jóváhagyása során - ezt az országos jelentőségű feladatot sorolja az elsők közé. indítványozta, hogy esetleg vegyék fontolóra a több lépcsőben történő kiépítés lehetőségét oly módon, hogy elsősorban a duna-tisza közének vízpótlását részesítsék előnyben. a képviselő megítélése szerint különben a duna-tisza csatorna létesítéséhez szükséges szervezeti és szellemi kapacitással az ország máris rendelkezik, tehát a tervezés, illetve az előkészítési munkálatok megindításának, véleménye szerint nincs különösebb akadálya.

ezután szünet következett.

/folyt. köv./

- 63 -

17.45/11

ll

bkk. 3. /folytatta...30.folyt./e

szünet után az elnök, Beresztóczy Miklós elsőként a fővárosi önkormányzat elnökének /vas megye 9.sz. v.k./ adta meg a szót. A képviselő elmondta, hogy az országban végzett vízrendezési munkák több ezer holddal növelték a mezőgazdaságilag hasznosítható területek nagyságát, s több-tízezer holdon két-háromszorosára emelkedett az átlagtermés. A vízrendezés és a meliorizáció kifejezetten saját termelőszövetkezete példájával igazolta: mintegy 2 000 holdon végezték el a komplex vízrendezést és talajjavítást, s ezekről a földekről a régi 5-8 helyett ma már 16-20, sőt néhol 24-26 mázsás átlagtermést takarítanak be.

A képviselő elmondta, hogy a munkálatok ésszerűbb összehangolásával, jobb szervezésével még nagyobb eredmények is elérhetők. Előfordul ugyanis, hogy az üzemi vízrendezést előbb végzik el, mint ahogy a nagyobb, közcélú vízbefogadók megépülnek. Felhívta a figyelmet, hogy a negyedik ötéves tervben a szakminisztériumok és az országos vízügyi hivatalnak jobban össze kell hangolniuk terveiket, hogy a közcélú és az üzemi vízrendezés egyidőben valósulhasson meg. Javasolta továbbá, hogy rendelettel kötelezzék a mezőgazdasági üzemeket az állami támogatás segítségével vízrendezéssel, talajjavított területek karbantartására. Azt is felvetette, hogy a rossz talajviszonyokkal, az átlagosnál jóval magasabb évi csapadékkal rendelkező tájegységek gazdasági vízrendezési és meliorizációs munkájukhoz továbbra is kapjanak állami támogatást.

A beszámolóval egyetértett, azt elfogadta.

Nagy József Békés megye 10. választókerületének képviselője, Kisérleti Állami Gazdasági Igazgató arra hívta fel a figyelmet, hogy a vízellátás és a csatornázás fejlesztésében ügyelni kell az országrészek közötti megfelelő arányokra. A hatvanas évek folyamán és várhatóan a hetvenes években a vízellátás országos szinten 17 százalékkal fejlődött, illetve fog javulni, a csatornázás pedig 7 százalékkal. Ezzel szemben például Szabolcs, Somogy és Békés megye a vízellátásban csak 7 százalékos, a csatornázásban 3-4 százalékos fejlesztéssel számolhat. Hiba lenne, ha csak az új vízügyi létesítmények építésével foglalkoznánk, és megfeledekeznénk a régi, meglévő vízellátó rendszerek, csatornák megfelelő karbantartásáról, rekonstrukciójáról.

/folyt. köv./
18.20/e

- 64 -

de

bkk. 3. /folytatta...31.folyt./e

A belvízrendezés a képviselő szerint bizonyos formákban az öntözés kiterjesztését segítheti. Az elvezetett víz minden literjét hasznosítani kell, csak így tudjuk elérni a célt, hogy mihamarabb körülbelül kétmillió katasztrális holdon korszerű öntözéssel gazdálkodjunk. Az eddiginél tetemesebb anyagiakat kell fordítani öntöző és belvízelvezető csatornák létesítésére, karbantartására.

A vízgazdálkodási állami támogatás rendszerét nagy József véleménye szerint revízió alá kell venni, és úgy formálni, hogy szélesedhessen az üzemek belüli vízrendezések köre, az üzemek egyre több víztárolót építsenek. Az itt felgyülemelő csapadékvizet részint öntözésre, részint halastavak vízellátására lehet használni, vagy éppenséggel víziszármazások nevelésére, ami különben segítené a húselőállításban is.

Nem értett egyet a képviselő a vízdíj esetleges felemelésével. Egy ilyen intézkedés különösen a mostoha adottságu termelőszövetkezeteket sújtaná. Végezetül megemlítette, hogy szellemi exportunknak nagy tartalékait jelenti a világszerte elismert tudású magyar öntözési szakemberek felkészültsége, tapasztalata. Mind több ország kér magyar szakembereket: például Szíria, Jemen és Irán több százezer hektárnyi területen akar kialakítani korszerű öntözéssel gazdálkodást a magyar tapasztalatok, módszerek alapján.

A beszámolót a képviselő elfogadta.

Dr. Baskay-Tóth Bertalan /pest megye 3-as választókerület/, a gödöllői agrártudományi egyetem professzora a belvízrendezéssel kapcsolatban felhívta a figyelmet az árokhálózat karbantartásának fontosságára, említést tett a savanyúfüves rétek vízrendezéséről is, amit a szarvasmarha-tenyésztési program sikeres végrehajtása miatt sem szabad elanyagolni. A tapasztalatok szerint ugyanis egyszerű, nyílt árokhálózatok ezek a területek 3-4 év alatt édesfűvel benőtt, legeltetésre alkalmas gyeppé alakulnak át.

/folyt. köv./

18.55/e

- 65 -

de

bkk. 3. /folytatta...32.folyt./e

a vizgazdálkodás egyik központi kérdéseként említette az öntözést. elmondta, hogy egyetemük kulturtechnikai tanszéke hosszabb ideje foglalkozik az öntöző munka termelékenységét növelő műanyagtömlős öntözőcsövekkel, amelyek feltekerhetők, s könnyen szállíthatók. javasolta, hogy a szélesebb körű alkalmazás érdekében a tömlőket gyártó két üzem - a tiszavidéki vegyikombinát és a győri pamutszövő- és műbörgyár - a hazai szükségletnek megfelelő átmérőjű és falvastagságú tömlőket gyártson.

végezetül néhány pest megyei problémát ajánlott az országos vízügyi hivatal figyelmébe. vizellátás és csatornázás tekintetében pest megye a legelmaradottabb országrészek közé tartozik. a számítások szerint még egy-két év múlva is csupán 0 lakások mintegy 11 százaléka lesz a megyében bekapcsolva a vízhálózatba, a csatornázás mértéke pedig a 4 százalékot sem éri el. kérte az illetékeseket, hogy a negyedik ötéves terv kidolgozásánál vegyék figyelembe a megye ilyen irányú igényeit.

szekeres lászló, a szolnok megyei 14. választókerület képviselője, a jászberényi járási pártbizottság első titkára elmondotta, hogy a kiskörei vízlépcső és a hozzá tartozó öntözőrendszer építésének befejezése után 520 000 katasztrális holddal bővíthetik az öntözéses területet. a vízlépcsőhöz csatlakozó erőmű évente több mint 100 millió kilowattóra villamosenergiát szolgáltat, s az új 127 négyzetkilométeres víztároló kitűnő üdülési, sportolási lehetőséget nyújt, sőt az idegenforgalmat is fellendíti.

a képviselő elmondotta, hogy már most meg kell szervezni a vidék fellendülő mezőgazdaságának termelését és értékesítését. a megyei párt- és tanácsi szervek segítenek kidolgozni a mezőgazdasági termelés távlati koncepcióját. az eddigi felmérések és tanulmányok arra utalnak, hogy egy ideig még a fejlesztés időszakában is a növénytermesztést kell előnyben részesíteni, a hus, tej, tojástermelést csak azután kell nagyobb arányokban bevezetni, amikor ennek anyagi feltételeit minden szempontból megteremtik.

/folyt. köv./
19. 10/e

ll

bkk. 3. /folytatta...33.folyt./e

szekeres lászló ezután arra hívta fel a figyelmet, hogy a leendő víztároló mentén a községi kutak alkalmatlanná válnak az egészséges ivóvíz szolgáltatására. már most gondoskodni kell arról, hogy a tároló menti településeken törpevízművek épüljenek, s azok a tiszta vízének duzzasztása előtt megkezdjék működésüket. ehhez megfelelő állami támogatás szükséges.

a továbbiakban hangsúlyozta, hogy az öntözés személyi feltételeit is meg kell teremteni. örvendetésnek tartja, hogy a kiszolgáltatást vállalt a kiskörei beruházás építkezései felett. az ifjúsági szervezettől különösen azt várják, hogy ösztönözze az egyetemekről, szakiskolákról kikerülő fiatalokat, minél többen vállaljanak munkát a tiszamenti öntözőtelepeken.

a képviselő a beszámolóval egyetértett és azt elfogadta.

pályi sándorné üzemvezető /veszprém, 3. választókerületének képviselője a falvak vizellátásának néhány problémájára hívta fel a figyelmet. elmondotta, hogy amíg a városi lakosság jóformán ingyen, egészen minimális használati díj ellenében jut ivóvízhez, addig a falvak lakosságának jelentős összegeket kell áldoznia a vízvezeték-rendszer kiépítésére, közművesítésre. a veszprémi járásban például tucatnyi olyan falu van, ahol szennyezettek a kutak, vizük gyakran elapad. ezeknek a falvaknak a vizellátása a regionális tervekben nem szerepel. pedig arra is van példa, hogy néhány helységben a tisztiorvos csupán egy-egy kut vizét minősítette a csecsemők számára is ihatónak. ide aztán héthatárból járnak vízért az asszonyok. amit vizellátásuk érdekében ezeknek a falvaknak a lakói megtehetnek, azt meg is teszik. litér községben például, ahol a lakosság 50 százalékának vizellátása megoldatlan, összefogtak a helybeliek: hamarosan elkészülnek egy törpevízmű tervel, vízlelőhely is akad, még kivitelezőt is találtak. a törpevízmű kivitelezése mintegy 3,8 millió forintba kerül. nyolcszáz ezer forintot pénzben, másik nyolcszáz ezeret társadalmi munkában tudnának vállalni a község lakói. a hiányzó összeget viszont nem tudják honnan előteremteni. hasonló gondokkal küszködnek városlődön és másutt.

pályi sándorné kérte, hogy ilyen esetekben a falvak vízvezeték-rendszerük megépítéséhez kapjanak jelentős állami támogatást.

ezzel a csütörtöki ülés befejeződött. az országgyűlés péntek délelőtt 10 órakor folytatja munkáját.

/folyt. köv./
19. 15/e

ll

x x x

parlament

bkk. 3. /folytatta...34.folyt./e

a szerkesztőségek figyelmébe!

Javítások a mai bkk. 3-as számú kiadásra:

a 17. folytatás utolsó bekezdésében dégen Imre államtitkár neve előtt a dr. jelzést kérjük törölni.

a 19. folytatás első bekezdése 3. sorában eredménye helyett eredményei irandó.

a 20. folytatás 4. bekezdése utolsó sora helyesen:
...ipari v i z f e l h a s z n á l á s 84 százaléka.

a 25. folytatás utolsó bekezdése utolsó előtti sorában a szöveg helyesen: ...állami támogatást t a r t s á k fenn...

a 28. folytatás első bekezdése /további problémát.../ alulról számított 3. sorában a szöveg helyesen: ...1973-ban mutatkozik m a j d hiány, ...

a 32. folytatás második bekezdésének első, illetve második sorában a szöveg helyesen:

... problémát ajánlott a z i l l e t é k e s e k figyelmébe. /az országos vízügyi hivatal tehát törtendő./

a 32. folytatás 4. bekezdése második sorának végén a szöveg helyesen: ...mezőgazdaságának termelését és t e r m é - k e i n e k értékesítését. /mti/

19.30/e

le

- 68 -

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l d i h i r e k

1969. július 4.

1. elkészült budapest 1969. évi statisztikai zsebkönyve

i p p / n g / - s c z

1969. július 4.

Elkészült és rövidesen megjelenik a központi statisztikai hivatal budapesti városi igazgatóságának gondozásában a főváros 1969. évi statisztikai zsebkönyve, a budapesti életét a számok tükrében vizsgáló kötet adataiból kiderül, hogy 1968-ban a fővárosban 26 percenként kötöttek egy házasságot, minden 22percre esik egy születés és minden 23 percre egy haláleset.

Megállapították a statisztikusok, hogy - ha kismértékben is, de 1968-ban mött a házasságkötések és a születések száma az előző évihez viszonyítva, de sajnos, hasonlóan növekvő tendenciát mutat a halálesetek száma is.

Világosan kitűnik az adatokból, hogy egyre fiatalabb korban kötnek házasságot a budapestiek, míg 1961-ben a házasságkötő nők átlagos életkora 32,2 év volt, addig a megfigyelés utolsó évében már 29,8 hasonló a helyzet a menyasszonyoknál is. 1961-ben 28,1 volt az átlagos életkoruk, a felmérés időpontjában viszont már csak 26,1 a statisztikusok által vizsgált időszakban a házasságkötők közötti legnagyobb korkülönbség 52 év. A 76 éves nőlegény vezette 24 esztendőes menyasszonyát az anyakönyvvezető elé, ugyancsak ebben az időszakban történt az a házasság is amelyben a 30 éves nőlegény fogadott örök hűséget 57 esztendőes menyasszonyának.

Egyik pozitív megállapítása az új statisztikai jelentésnek hogy 1968-ban az elmúlt évihez viszonyítva nőtt az élveszületések száma, ugyanakkor a halvaszületések száma csökkenő tendenciát mutat, szintén születési adatok feldolgozásából tükröződik, hogy az 1967-es esztendőhöz hasonlóan budapesten 1968-ban is több fiú született /12.131/, mint lány /11.336/.

/folyt.köv./

1 -

